VAKIT

16 ncı Yıl * Sayı : 5405 — Tahrir Telefonu: 24379 — SALI, 24 - Kânunusani (1 inci ay) - 1933 — İdare Telefonu: 24370 — Sayısı 5 Kuruş

Almanyada kıyamet kopuyor

Komünistler taşla, balta ile zabıtaya hücum ettiler. Kanlar döküldü. Tevkif edildiler.

Yunan mebusan meclisi dağılıyor

M. Venizelos Reisicümhurdan Yunan meclisinin dağıtılması emirnamesini aldı.

Gazi Hz. Kütahyada

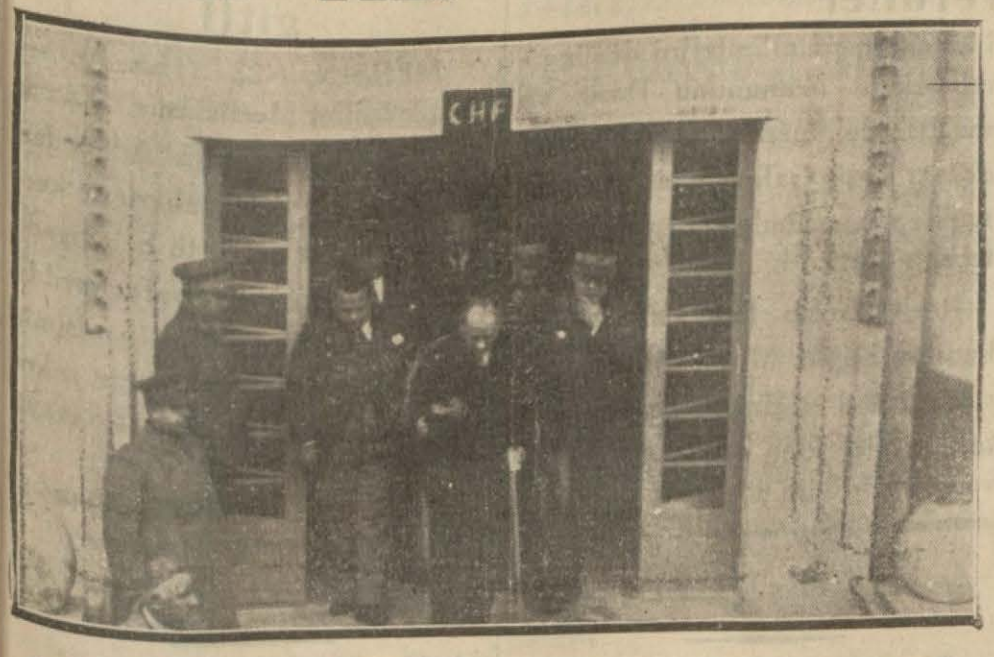

Reisicümhurumuz Balıkesir Halk Fırkasından çıkarlarken

KÜTAHYA, 23 (Hususî) — Büyük Gazi bugün saat 16 da Kütahyayı şereflendirmişlerdir. İstasyonda kendilerini karşılıyanlarla konuştuktan sonra vagonlarına çıkmışlardır. Bu gece istirahat ederek şehri yarın gezecek lerdir. İktısat vekili Celâl Bey, fırkada temaslara başlamışlardır. — NEBİL.

Üç komiser

500 lira rüşvet aldıkları iddiasile

Dün tevkit ve adliyeye teslim edildiler

İkinci şube memurlarından birinci komiser Muzaffer, ikinci komiser Lûtfü ve Zühtü Beyler, dün tevkif edilmişlerdir.

Haber aldığımıza göre, bir münakasa işinde 500 lira rüşvet almaları iddiasile 1609 numaralı kanuna istinat edilerek bu memurların tevkifine lüzum görülmüştür. Tahkikat, devam etmektedir.

Başvekilimiz

Çarşamba günü Antalyaya gidiyor

ANKARA, 23 (Hususî) — Başvekil İsmet Paşa Hazretleri çarşamba günü Antalyaya hareket edeceklerdir. Antalya meb'usları Cemal, Nazifi Şerif, Haydar, Numan ve Rasih Beyler Başvekilimize refakat edeceklerdir.

İsmet Paşa Hazretleri Antalyada bir kaç gün kalacaklardır. İsparta ve Bordura da uğramaları ve giderken veya gelirken seyahatte bulunan Reisicümhur Hazretlerine mülâki olmaları, bu mülâkatin Afyonkarahisarında vuku bulması ihtimal dahilindedir.

Başvekil paşa seyahata çıkacağı için Vekiller heyeti bugün toplanarak aecle işleri müzakere ve intaç etti.

Dün akşam camilerde Kadir gecesi

Cuma günü Bayram olduğu için mektepler gelecek Salıya kadar tatil edildiler

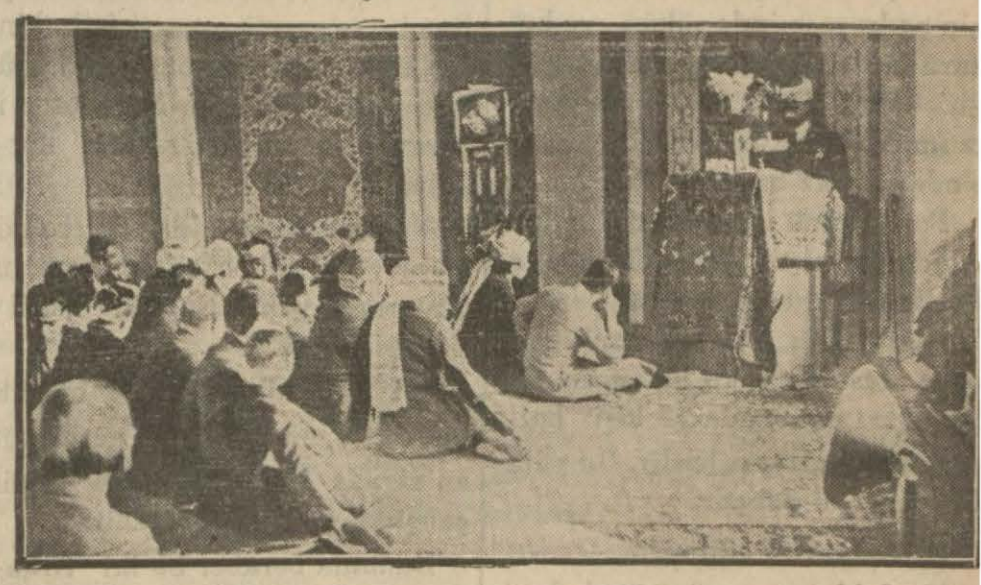

Hintliler ve Ramazan — Hintli vaiz elektrikle ısıtılan camilerin çiçeklerle bezenmiş kürsüsünde kadınlı ve erkekli cemaata vaiz ederken ...

Dün akşam Kadir gecesi idi. Büyük camilerde mevlütler okunmuş ve bilhassa Ayasofya camii çok kalabalık olmuştur. Bir çok ecnebîler Ayasofyanın üst kısımlarına çıkarak yapılan dinî merasimi seyretmişlerdir. Zabıta memurları Ayasofyanın etrafında inzibatî tedbirler almışlar, ecnebîlerin ve halkın camie girmelerini temin etmişlerdir.

Önümüzdeki Cuma günü şeker bayramının ilk günüdür. Bu münasebetle mektepler dün tatil edilmişlerdir. Gelecek Salı günü açılacaklardır.

Devlet daireleri perşembe akşamından pazartesi sabahına kadar tatil edileceklerdir.

Dünya iktısat kongresi

Dresden: 16.I.1933

İktısadî yükselişleri ile, bir zamanlar, göz kamaştıran birer kuvvet haline gelmiş olan devletler, bugün, sarsılmış ve açık bir bütçe ile iş görüyorlar. Birleşmiş Amerika devletlerinin açığı dakika başına 5000 Dolar düşüyor. İsveç gibi dünya savaşına karışmamış bir ülke, açığı kapatmak için yeni vergilere baş vuruyor. İşsizlik kara bir alev gibi büyük dünya şehirlerini kemiriyor. Daha az insanla, daha çok iş yapmak için kurulmuş makineler birer birer susmağa başlıyor. Kahve stokları yakılıyor, buğday denize dökülüyor, binlerce banka duman gibi eriyor.

Son iki ağır buhran yılının korkunç bilânçosu budur. Yeni yıla ayak basarken, ufak tefek iyileşmelere rağmen, son iki yılın ezici karanlığından kurtulmuş bir dünya ile karşı karşıya bulunmuş olmuyoruz. Hiç şüphesiz, bu sarsıntı yılları içinde, her budun, kendi iktisadî yapısına göre tedbirler düşünmüş, kendisine göre kuruluş yolları aramıştır. Yüksek sanayili ülkeler, bu yol arayışında bütün görünüşü kapayan bir fikir tipisi, nazariye fırtınası içinde kalmıştır. Ne kadar ince düşünülmüş tedbirler, hakikat kar şısında rüya gibi dağılmıştır. Dünya buhranının kaynağını aşağı yukarı bulanlar olmamış değildir. Hattâ bunun ufak tefek

M. Nermi

(Alt tarafı 6 ıncı sayıfamızda)

Bir Efgan sefirinin cinayeti ve katli

Bu haber hakkındaki tahkikat mız

Macar, Alman ve Yunan gazeteleri Moskovadaki Afgan sefirine ait bir haber veriyorlar. Moskova sefiri Sıddık Han Rus opera artistlerinden birile alâkadarmış. Bu artist Afgan sefirinin mühim evrakını çalmış, sefir buna vakıf olmuş ve on beş gün Rus artisti ortadan kayboldukdan sonra nihayet Yodmilla ismindeki bu Rus güzelinin sefir tarafından öldürüldüğü anlaşılmış ve sefir de ölmüş.

Dün gece Ankarada bizzat Afgan sefiri hazretlerinden meseleyi sorduk ve Moskovada Sıddık Han isminde bir Afgan sefiri olmadığını ve bu zatın başkâtip bulunduğunu öğrendik. Yeni Afgan sefiri İtalyadan Moskovaya gitmektedir. Ankaradaki Afgan sefiri hâdisenin asıl ve esası olmadığını ve Sıddık Hanım elyevm Moskovada bulunduğunu bize söyledi.

Her taraf kar ve soğuk dalgası içinde ..

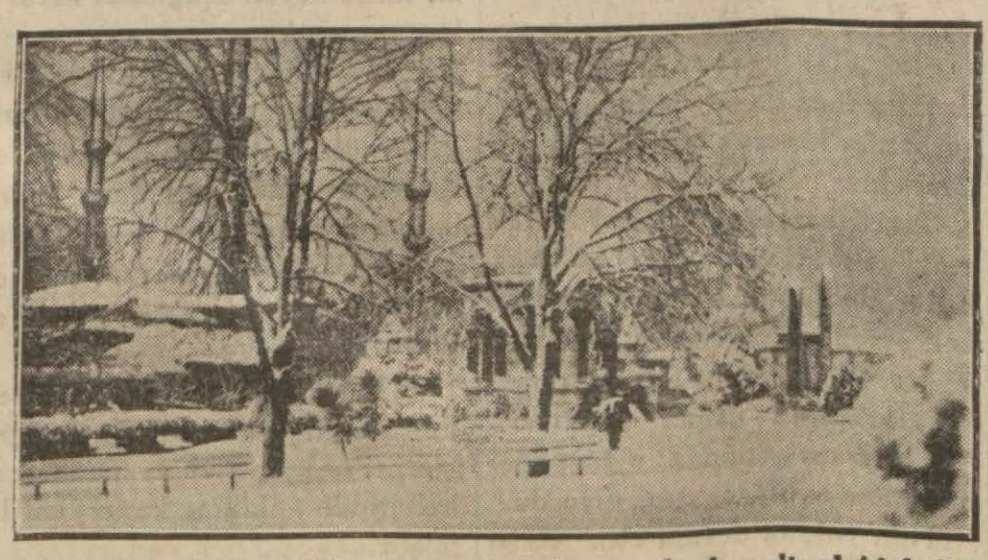

Geçen sene bugün Sultanahmet meydanının karlar altındaki hali.

Şehrimizde havalar birkaç gündenberi yağmurlu ve soğuk geçmektedir. Hattâ evvelki gün bir aralık sulu kar bile yağmıştır.

Bu sene şimdiye kadar şehrimizde devamlı surette hiç kar yağmadığı halde son günlerde Balkanlarda ve Avrupanın bir çok yerlerinde şiddetli soğuklar ve kar başlamıştır. Yeşilköy Askeri rasat merkezi soğuk dalgasının Balkanlardan şehrimize gelmesi ve kar yağmağa başlaması ihtimalinin kuvvetli olduğunu haber vermektedir. Hattâ karın son günlerde başlıyacağı tahmin edilmişken havalar birdenbire değişmekte olduğundan bu tahmin tahakkuk etmemiştir. Maamafih bugün kar yağması kuvvetle muhtemeldir.

Dün gece şehrimize biraz kar yağmış ve şiddetli bir fırtına da başlamıştır.

Bir Japon diplomatının mühim ifşaatı

Japonlar, Süveyşin şarkından Kamçatkanın garbına kadar bütün Asyanın ve..

Bütün Asya milletlerinin reisi imişler !..

Japonya orduları Mançuriyi zaptederek Çin toprakları içinde ilerlerlerken Amerika ile Avrupa devletlerinin bu hareketlere karşı şikâyet ettikleri ve fakat Japonyaya bir türlü söz geçiremedikleri malûmdur. Son günlerde Japonyanın bu harekâtını müdafaa eden bir Japon diplomatı vaktile Japonyayı bu siyasete sevkeden Amerika olduğunu iddia etmiştir. Bu münasebetle çok mühim bazı ifşaatta bulunmuştur.

Bu ifşaatın ehemmiyetini anlamak için ismi mevzuu bahsolan diplomatın Mikadonun hususi müşaviri ve Rus - Japon muharebesi esnasında Amerikaya gönderdiği fevkalâde ve gizli mürahhas Vikont Kentaro Kaneko olduğunu söylemek kâfidir. Bu ifşaat ile Japonlar yalnız Mançuride ve Çinde değil, nemen bütün Asya kıt'ası üzerinde - Müttehidei Amerikanın Amerika kıt'ası üzerinde tatbik ettiği Monroe kaidesi gibi - bir Japon Monroe siyaseti takip etmek hakkının mevcudiyetinden bahsediyorlar! Japon diplomatının iddiasını esas tutarak maruf Fransız muharrirlerinden Stephane Lauzanne da bir makele yazmış ve Japonyanın haklı

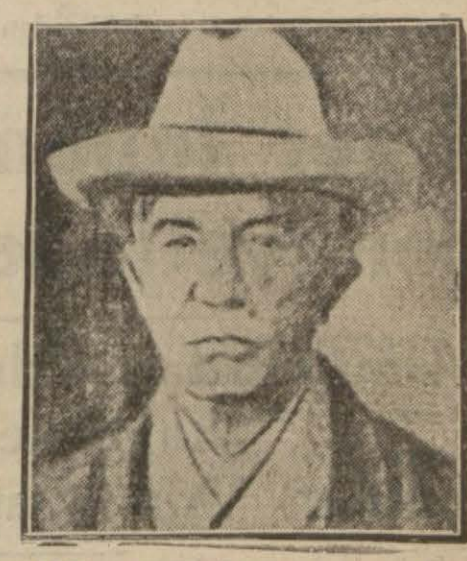

Vikont Kentaro Kaneko

vaziyetinde bulunduğunu müdafaa etmiştir! Bu şayanı dikkat makaleyi (5) inci sayıfamızda okuyunuz.

3 perdelik ermeni faciası

Arzruni **Murat**

Bugün 6 ıncı sayıfamızda

Inhisar memuru Haydar Bey kızını öldürdü

Bu kızcağız Nikâh dairesine gideceği gün mezara gömülmüştür

KADINHANI, 22 (Hususî,, — Bugün sabahleyin kazamızda çok hazin bir vak'a oldu ve genç bir kız babası tarafından öldürüldü.

Katil, Kadınhanı inhisar memuru Haydar Beydir ve maktül de onun kızı Mihrünnisa Hanımdır. Sebebi kızın hususî muhasebe tahsildarı Osman Efendile evlenmek istemesidir. Babası buna razı olmadığı için Mihrünnisa

(Alt tarafı 2 inci sayıfamızdadır)

Bugünkü sayımız

16

Sayıfadır. 32 sayıfalık "Hatıralar ve Vesikalar,, da Suriye cephesinde Mustafa KemalPaşa

Cemal Pş.nın hatıralarında takdirle bahsettiği Gazi Hz.nin Suriye muharebeleri hakkındaki notları

Bayram hazırlığı

Terzi — Bu kostümü size 40 liraya yaparım beyim..

— Peki ya taksitle olursa ?

— O zaman elli lira.. Kırk lirasını peşin verirsiniz, on lirasın taksite bağlarız..

Almanyada kıyametler kopuyor, kan dökülüyor

Taş, tuğla ve kurşunla hücuma kalkan komünistler. — 60 kişinin tevkifi

BERLİN, 23 (A.A.) — Sosyalist milliyetçilerin hücum kıt'ası liderlerinden olup bir kaç sene evvel öldürülen Wessel'in hatırasını ebedileştirmek için yapılan âbidenin açılış resminde sükûn ve huzuru bozmak için komünistlerin giriştikleri bütün teşebüsler zabıtanın vaktile aldığı tedbirler sayesinde tesirsiz bırakılmıştır.

Pazar günü umumiyetle sükûn içinde geçmiştir. Bununla beraber Berlinin muhtelif mahallelerinde komünistlerle sosyalist milliyetçiler arasında vuku bulan bir kaç çarpışma esnasında 22 kişi hafif surette yaralanmışlardır. Bu yaralılardan 3 ü polistir.

60 kişi tevkif edilmişti.

Koeln'de pazar günü ötede beride toplaşan komünistler polislere taş, tuğla ve kurşun atmak suretile taarruzda bulunmuşlardır.

Bunun üzerine zabıta, mütaarrızların üstüne doğru sopa ile yürümeğe mecbur kalmıştır. 8 kişi yaralanmıştır. Bunlardan bazısının yaraları ağırdır, Bir kaç polis neferi de hafif surette yaralanmışlardır.

Başvekili istemiyenler var

BERLİN, 23 (A.A.) — Rayihştağ meclisinin ikinci Kânunun 31 inde tekrar toplanmasından evvel parlâmentoda bir hükûmet ekseriyeti vücude getirmek hususundaki gayretlere devam olunmaktadır.

Bu hususta sarfedilen emeklere şu sebeplerden dolayı lüzum görülmektedir:

1 — Bazı siyasî mahfillerden Von Schleicher kabinesine karşı kin ve nefret beslenmektedir,

2 — Sosyalist milliyetçilerin Schleicher kabinesine müzaharetten imtina etmelerinden dolayı Rayihştag meclisi mesai iştirakinde bulunmağa razı olmazsa hükûmetin memleketi parlâmentosuz idareye mecbur olmasından korkulmaktadır,

3 — Sosyalist milliyetçilere göre ya Von Schleicher'e müsamaha göstermeli yahut Rayiştag meclisi dağılmalıdır.

Sosyalist milliyetçilerle birlikte bir koalisyon vücuda getirmeğe en ziyade Alman milliyetçilerinin çalıştıkları söylenmektedir.

Bununla beraber bu iki fırkadan teşekkül edecek bir koalisyonun parlâmanter bir hükûmet vücuda getirebilecek derecede kuvvetli olmadığını, bu neticenin bir hakikat şekli almasının merkez fırkaları âzasının vaziyetine bağlı bulunduğu da söylenmektedir.

Karlı havada Nazilerin nümayişi

BERLİN, 23 (A.A.) — Dün Naziler, gayet soğuk bir havada ve kar fırtınası altında bir nümayiş yapmışlardır.

Nümayiş binasının komünist fırkası binasına yakın olması dolayısile vukuundan korkulan kargaşalıklar olmamıştır.

Nümayiş esnasında şehrin bazı mahallerinde bir takım kimselerin yaralı düşmelerine sebebiyet vermiş olması arbedelere rağmen, hiç bir hâdise olmamıştır.

Polis, fevkalâde tedbirler almıştır.

Eğer Japonya milletler cemiyetinden çekilirse..

Almanlardan aldığı müstemlekelerin kaybedecek ama bunlar Almanlara verilecek mi?

BERLİN, 23 (A.A.) — Bazı siyasî mahafilinin mütaleasına göre Mançuri ihtilâfına ait müzakereler dolayısile Japonya, Milletler Cemiyetini terkeylediği takdirde, büyük Okyanostaki eski Alman müstemlekeleri üzerindeki mandasını kaybedecektir.

Demokrat bir gazete olan Dor — Montag — Morgon bu münasebetle diyor ki:

"Bu mandaların Almanyaya verilmesi şüphelidir.

Esasen artık "itisafcı devletler,, den addedilmiyen Almanya hakikî bir menfaat temin ve mevcut siyasî ve iktısadî münasebetler için tehlikeli olabilecek olan bir takım sergüzeştlerle cihan efkârı umumiyesinin teveccühünü kaybetmektedir.,,

Devletlerin uzlaştırma teşebbüsü akamete uğradıktan sonra yeni temayü le

CENEVRE, 23 (A.A.) — 19 lar komitesi, bugün M. Hymans,ın riyaseti altında toplanacaktır. Komite, fevkalâde meclise verilecek olan raporlar ve meclise tavsiye etmesi mukarrer bulunan hususat ile meşgul olacaktır.

Komite, dokuz âzadan mürekkep bir komisyon teşkil etmiştir. Bu komisyon, raporun hangi usullere göre tanzim edileceğini tetkik edecektir.

Bu komisyon, İngiltere,, Fransa, Almanya, İtalya, İspanya, İsveç, Çekoslavakya, İsviçre ve Belçika mümessillerinden mürekkeptir.

SON HABERLER

Ankara muallimleri

Dün maarif vekili şerefine bir çay ziyafeti verdiler

ANKARA, 23 (Hususî) — Ankara ilkmektep muallimleri bugün şehir lokantasında Maarif vekili Reşit Galip Bey şerefine bir çay ziyafeti verdiler. Ziyafette Reşit Galip, Ankara valisi Nevzat Beyler ve maarif erkânile 170 ilk mektep muallimi bulundu.

İlkmektep muallimlerinden Mehres ve Fatma Hanımlar Maarif vekâletine gelince ilk iş olarak ilkmektep muallimlerini düşünerek tekaüt kanununu ihzar ve meclise de tasdik ettirdiğinden dolayı Reşit Galip Beye bütün ilk mektep muallimlerinin şükran ve teşekkürlerini bildirdiler.

Reşit Galip Bey, mevzubahs kanunu Büyük Millet Meclisi âzasının kabul etiğini, hakkında gösterilen hislerden dolayı teşekkürü vazife bildiğini söyledi..

Dahilî istikraz

Tahviller basılmağa verildi

ANKARA, 23 (Hususî) — Ergani demiryolunun inşası için çıkarılması kanunla tekarrür eden dahilî istikraz tahvilleri basılmak üzere matbaava verildi.

Polathanede tütün satışı

POLATHANE, 23 (Hususî) — Tütün satışları devam ediyor. İyi cins malların kilosu 78 - 40 kuruş arasında satılıyor. Görmez malları 20 - 18 kuruş arasındadır. Mustahsillerin her birinden eskisi gibi ihrak payı çıkarılmaktadır.

Ege güzeli

Neriman H. Cuma günü Istanbulda

İZMİR, 23 (Hususî) — Geçenlerde burada yapılan bir güzellik müsabakasına iştirak eden hanımlar arasında birinci gelen Neriman Hanım Perşembe günü İstanbula hareket edecektir.

Recep Bey Istanbula geliyor

ANKARA, 23 (Hususî) — C. H. F. umumî kâtibi Recep Bey bu Perşembe günü İstanbula hareket edecektir.

Kâzım Pş H

Adanadan Mersi gitti

MERSİN, 23 (Hususî) Büyük Millet Meclisi reisi K Paşa Hazretleri bugün Adan şehrimize geldi. Tezahürlerle şılandı. Akşam üstü beledi şerefine büyük bir ziyafet ve Şehir donatıldı. Meclis rei Mersinde iki gün kaldıktan Tarsusa da uğrıyarak Ada dönecektir.

Lütfi Oğu

Neden öldü?

İzmirde şüpheli bir ölüm vak'as

İZMİR, 23 (Hususî) İtalya tebeasından Antuvan minde biri bugün hastaha öldü. Antuvan, dişçi Alfred M firiye müracaat ederek dişini kartmış, ondan sonra hastal mıştı. Ölüm şüpheli görüldüğ den dişçi hakkında adliyece kikat yapılıyor.

İzmir tarihi

İZMİR, 23 (Hususî) İzmir Halkevi dil ve tarih şu "İzmir tarihi,, isimli mühim eser hazırlamaktadır.

Kütahya

Gzi Hz.ni naasıl karşıladı?

KÜTAHYA, 23 (A.A.) — Reisicümhur Hazretleri, Değirmisaz istasyonunda vali Saip Beyin riyasetindeki Kütahya heyeti tarafından karşılandı. Değirmisazda civar köylüler halkı ve kömür madeni amelesi davul zurnalarla ve kurbanlar keserek büyük reisi selâmladılar.

Gazi Hazretleri trenden inerek sevgi ve saygılarını gösteren halka iltifatta bulundular. Köylüler, zeybek oyunlarile sevinçlerini anlatıyorlar. Bir köylü, nazlı davranan bir arkadaşını oyuna çağırırken "bu bayram gününde oynamayıp ne zaman oynıyacaksın,, diyordu.

Tren yoluna devam etti. Reisi cümhur Hazretleri, trende Kütahyalıları kabul buyurarak kendileriyle uzun müddet vilâyet işleri üzerinde konuştular.

Saat 14 te Tavşanlıya varıldı. İstasyonda kadın erkek, büyük bir kalabalık içten gelen bir coşkunlukla Gazi Hazretlerini karşıladılar. Halk, "yaşasın Gazi,, diye bağırıyordu.

Trenden indikleri vakit, iki üç kurban kesilmek üzere olduğunu gördüler. Emir ve işaretleriyle buna mâni oldular.. İstasyonda sıralanan belediye ve C. H. F. âzalariyle hükûmet memurlarının ve muallimlerin ellerini sıkıp hatırlarını sordular.

Trenin durduğu müddette vagonlarında kaymakamlan ve belediye reisinden kaza işleri hakkında malûmat aldılar. Bir çeyrek sonra Kütahyaya doğru yola devam edildi.

Saat 15 te Gazi Hazretleri, Kütahyaya geldiler. İstasyon ve civarını kaplıyan binlerce halkın alkışları, heyecanlı tezahürleriyle karşılandılar. Şehir baştan başa bayraklarla donatılmıştır.

Halkevi

19 Şubatta yeni şubeler açılıyor

ANKARA, 23 (A.A.) — C. H. F. umumî kâtipliğinden:

Bugün toplanan C. H. F. umumî idare heyeti aşağıdaki kararları vermiştir:

1 — Ankara, Kastamonu, Bilecik, Malatya, Zonguldak, Gaziantep vilâyet kongreleri neticeleri tetkik olunarak seçilen idare heyetleri ve reislerile bu vilâyetlere bağlı kazaların reisleri ve Kocaeli vilâyeti reis vekili tasdik edilmiştir.

2 — Maraş vilâyeti merkez Fırka teşkilâtile Bordur kongre işlerine bakılmış ve vaziyetin mahallerinde tetkikine karar verilmiştir.

3 — Malatya istasyonunda bir ocak açılması teklifi kabul edilmiştir.

4 — Halkevleri açılmasının yıldönümü günü olan 19 şubatta Adana, Aksaray, Balıkesir, Çankırı, Çorum, İsparta, Kars, Manisa, Mersin, Muğla, Niğde, Sıvas, ve Tokat vilâyetlerile Bafra, Boyâbat, Alâiye, İnebolu kazaların da ve İzmir vilâyetine bağlı bazı kazalarda yeniden Halkevleri açılmasına karar verilmiştir.

19 Şubata kadar alınacak hazırlık haberleri üzerine yeniden bir kaç vilâyet ve kazada da Halkevleri açılmak kararı verilmesi mühtemeldir. Bu suretle şubat zarfında memleket içinde çalışmağa başlıyan Halkevleri elliyi geçecektir.

VAKIT
Alman tayyarecilerinden en meşhuru
RIHTHOFEN'
in maceralarını bitirdi
1 Şubat'ta
Fransız tayyarecilerinden en meşhuru
Verdun Müdafii
NAVAR'
ın hava döğüşlerini anlatmağa başlıyacaktır

Inhisar memuru Haydar Bey kızı öldürdü

(Baş tarafı 1 inci sayfamızda

Hanım evinden kaçmış, Osm Efendinin dayısı Çerkes Ah Efendinin evine saklanmıştır.

On beş gün evvel Haydar kızını tekrar kandırarak ev getirmeğe muvaffak olmuştur. on beş gün içinde Mihrün Hanımın göz yaşları ve Hay Beyin dostlarının ısrarı üze baba, kızını sevdiği adama v meğe razı olmuş, nikâh muam leleri yapılmış, hattâ Haydar bizzat bu muamelelerle meş olmuştur. Bugün iki gencin kâhları kıyılacaktı. Fakat m yarar ki sabahleyin Haydar kızını tabanca ile altı yerin vurmuş ve öldürmüştür. Kızcağ nikâha gidecek yere, şimdi mo ra götürülüyor. Haydar Bey t kif olunmuştur.

Dava vekili Mustafa Sa

İŞARETLER

Türk sanayiine nizam ve Celâl Bey

İktısat vekili Celâl Beyefendi, Bursa Ticaret odasında Türk fabrikacılığı hakkında çok etraflı fikirler söylediler. Celâl Bey mücerret sözler değil, canlı hâdiselerden bahsettiler ve bir iş adamının gözile görülen Türk sanayiinin manzarasını işaret ettiler. Celâl Beyin Türk sanayiini görüşü hayatımızdan alınmış enstantanelerdir.

Kredi ne haldedir? Çalışan ipek fabrikaları birbirlerile nasıl dövüşürler? Rekabet komşular arasında nasıl çığırlar açar? Bunların hepsini Celâl Beyin bir kaç satırında görüyoruz.

Türkiyenin sanayileşmesi Türk iptidaî maddelerile geçinecek bir sanayi hareketinin başlaması demektir. Şehirde yükselen baca, tarlanın, köyün tavanlarını hak ile yeksan edecek bir silâh namlusu olamaz. Bunu İktısat vekili bir cümle içinde sarahatle anlatıyor.

* * *

Celâl Beyin çizdiği levhalar fazla söze lüzum kalmadan devletin iktısat işlerine daha yakından alâka göstermesini zarurileştiriyor. Nazariye ne olursa olsun, Türkiyenin birliğini korumak vazifesini üstüne alan devletin iktısat işlerine nizam vermek ve bu nizamı hakikileştirmek vazifesi her zamandan daha fazla bugünün işidir.

Memlekette kurulmuş olan sanayiin, yani işe konmuş olan sermayenin ziyan edilmeden, en çok faydalı şekilde kullanılması esası prensip olunca bilhassa İktısat vekâletinin Türkiye sanayiinin inkişafında bir erkânı harbiye kargâhı olması icap eder. Celâl Beyefendinin işaret ettikleri hâdiseler bir taraftan sanayi sahiplerinin piyasaya iyi mal, bol mal, ucuz mal çıkarmayı öğrenmelerini icapettiriyorsa, diğer taraftan da sanayi müesseselerinin başları sıkılınca derhal müracaat ettikleri hükûmet müessesesinin kontrolüne ve hükûmet direktifine tâbi olmalarını zarurî kılmaktadır.

Millî istiklâl, millî erkânı harbiye ile kurtuldu. Millî iktısat cephesi de erkânı harbiyesiz başı bozuk nizamla zafere el uzatamaz.

Celâl Beyefendinin sözlerinden bunları anladık.

Sadri Etem

Zabıt varakaları

Zabıtai belediye memurlarınca tanzim edilen zabıt varakalarının noksan tutulduğu için bunların mahkemelerce iptal edildiği belediyece anlaşılmış, yeniden zabıt varakası nümuneleri hazırlanarak bütün şubelere dağıtılmıştır. Bu nümunelere rağmen noksan zabıt varakası tutan memurlar olursa cezalandırılacaktır.

Mübadele umumî heyetinde

Muhtelit mübadele komisyonu umumî heyeti bugün M. Holşta-dın riyasetinde toplanacaktır. Bugünkü toplantıda Türk ve Yunan mürahhasları arasında halledilemiyerek halli bitaraflara havale edilmiş olan ihtilâflı meseleler hakkındaki hâkem kararlarının tebliğ edilmesi muhtemeldir.

GÜNÜN HABERLERİ

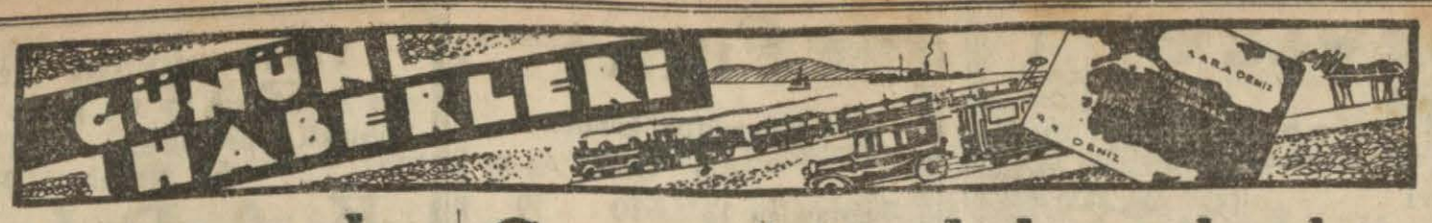

Pastırmalar

Istanbuldakilerde çemenlerin muzır olduğu tesbit edildi

Kayseri Ticaret odası geçen ay içinde yaptığı bir içtimada İstanbuldaki pastırma âmilleri aleyhinde bazı kararlar ittihaz ederek hükûmete müracaat etmişti. Bu müracaat üzerine İstanbul belediyesi İstanbulda pastırma yapanların kullandıkları maddeleri kontrol etmiş ve pastırma imalinde kullanılan çövenlerin sihhate mugayir olduğunu tesbit etmiştir.

Suriç Yoldaş

Evvelki gün Moskovadan şehrimize gelen Sovyet elçisi M. Suriç bayram ertesi Ankaraya gidecektir. Rusyadan getirilecek makinelerle kurulacak mensucat fabrikaları hakkında tetkikat yaparak proje hazırlamak üzere Moskovaya giden Rus mütehassısları orada faaliyete devam etmektedirler. Bir kaç güne kadar sanayi umumî müdürü Şerif Beyin riyasetinde mütehassıslarımızdan mürekkep bir heyet Moskovaya giderek orada Rus mütehassıslarile temasa geçecekler, hazırlanan proje üzerinde son tetkikler tamamlandıktan sonra hep birlikte buraya geleceklerdir.

Polonya darülfünununda Türk doktoru

Kırımlı olup İstanbulda ikamet eden Abdullah Zihni Bey Polonyanın Krakovya şehri Darülfünununda doktor diplomasını almıştır..

Abdullah Zihni Bey tezinde Kırım hanları ile Polonya kralları arasındaki muhabereden ve hususile Mehmet Giray han tarafından Polonya kralı Yan Kazimir'e gönderilen samimî bir mektuptan bahsetmiştir.

Polonya matbuatı Abdullah Zihni beyi tebrik etmekte ve Polonyalılar ile Türkler arasında mevcut dostluk rabıtasını hatırlatmaktadırlar.

Tütün işçileri cemiyetinde sui istimal görüldü

İstanbul ve mülhakatı Tütün işçileri cemiyetinde bir suiistimal yapıldığını ve cemiyet namına bazı şahısların ötede beride salâhiyetleri olmadığı halde işler yaptıklarını yazmıştık.

Mülkiye müfettişleri derhal cemiyet muamelâtına vaz'ı yet ederek tetkikata başlamıştır.

Diğer taraftan esnaf mürakabe heyeti de bu cemiyet hakında takibata başlamış ve cemiyet namına salâhiyetsiz olarak ötede beride teahhüt altına giren şahısları tesbit etmiştir.

Kömür çarptı, öldü!

Bakırköyünde Osmaniye köyünde oturan Acem tebeasından Hüseyin oğlu Tahir evvelki gün Taşocağında yaktığı mangaldan ısınmağa çalışırken kömür çarpması yüzünden birdenbire yuvarlanarak ölmüştür.

Cıgara kâğıdı kaçakçılığı ile maznun iki Hanım

Rumdan dönme olan bu Hanımların bir kutu içinde kâğıtları yakalanmış

Adliyedeki ihtısas mahkemesinde, dün 11.100 yaprak cıgara kâğıdı kaçakçılığına ait bir dava görülmüştür.

Bu davada maznunların birisi Mustafa Efendi isminde bir genç diğerleri Hatice Hanım isminde orta yaşlı bir kadınla kızı Muazzez Hanımdır. Muazzez Hanım, henüz on sekiz yaşını tamamlamadığını söylüyor.

Ana ve kızın ifadelerine göre, kendileri aslen Rummuşlar müslümanlığı kabul etmişler.

11,100 yaprak cıgara kâğıdı kaçakçılığını Şaziye Hanım isminde bir kadın haber vermiş. Kendisi, alıcı vaziyetinde ortaya çıkmış, bir han odasında buluşmuşlar, bu kadın, Mustafa Efendi, Hatice ve Muazzez Hanımlar bir arada otururken, cürmü meşhut yapılmış, bir kutu içinde cıgara kâğıtları ele geçmiş..

Dava edilenler, kaçakçılıkla hiç bir alâkaları bulunmadığını iddia ediyorlar.. Mustafa efendi, Şaziye Hanıma satılmak üzere oraya cıgara kâğıdı getirmediğini, oraya Hatice Hanıma çamaşırını yıkatmak üzere uğradığını ileri sürüyor, mahkemeye gelmeden alınan ifadelerini tehdit ve tazyike atfediyor..

Mahkeme, bir şahidin çağrılması ve Elisavi ismine yazılı nüfus kâğıdının Muazzez Hanıma ait olup olmadığının tahkiki için, muhakemeyi başka güne bıraktı.

Geçen bayramda salıncak kazası muhakemesi

Çocuğun ölümüne sebep olmak iddiasile salıncakçı muhakeme edilirken 9 yaşında bir şahit

İstanbul ikinci ceza mahkemesinde, dün bir salıncakçı muhakeme edilmiştir.

Hasan ismindeki bu salıncakçı, Osman isminde bir çocuğun kaza neticesinde ölümünden dolayı muhakeme ediliyor. Geçen bayramda, bir meydana salıncak kuran Hasanın salıncağına binen bu çocuk düşmüş, salıncak başına çarpmış ve ölümüne sebep olmuş. İddiaya göre, o sırada salıncakçı orada yokmuş. Çocuklar, kendi kendilerine binmişler ve sallanmışlar.

Dün mahkemede dokuz yaşında Sürpik isminde bir çocuk, şahit olarak dinlenilmiş, "orada bu adam yoktu, başka biri bizden para aldı, salıncağa bindirdi,, demiştir.

Muhakeme başka şahit çağrılması için kalmıştır.

Yerli enfiye

İnhisar idaresi son zamanlarda memleketimizde yerli enfiye yapmış ve satışa çıkarılmıştır. Enfiye ithali hakkı Türkiyede Tütün inhisar idaresine verilmiştir. İnhisar idaresi şimdiye kadar memlekette sarfedilen enfiyeleri Fransadan getiriyordu.. Yerli enfiyelerin Fransız enfiyeleri derecesinde olduğu anlaşılmıştır.

VAKIT
Gündelik, Siyasi Gazete
Istanbul Ankara Caddesi, VAKIT yurdu

Telefon Numaraları
Yazı işleri telefonu: 24379
İdare telefonu : 24376

Telgraf adresi: Istanbul — VAKIT
Posta kutusu No. 46

Abone bedelleri :

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
6 aylık	750 „	1450 „
3 aylık	400 „	800 „
1 aylık	150 „	300 „

İlân ücretleri :

Resmi ilânların bir satırı	10 Kuruş
Ticari ilânların bir satırı	12,5 Kuruş
Ticari ilânların bir santimi	25 Kuruş

Küçük ilânlar :
Bir defası 30 iki defası 50 üç defası 65 dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Üç aylık ilân verenlerin bir defası meccanendir. Dört satırı geçen ilânların fazla satırları beş kuruştan hesap edilir.

Telefon ücretleri

Telefon tarifesini tetkik etmekte olan komisyon bugün son içtimaını yapacak telefon ücretlerinin ne kadar indirileceğini tespit edecektir.

Fakir çocuklara bayramlık elbise

Yarın Himayeietfal cemiyeti merkezinde fakir çocuklara elbise dağıtılacaktır. Anneler birliği dün cemiyet merkezinde bir içtima yapmış, ilk mekteplerden gelen fakir talebe listesini tetkik ederek elbise verilecek çocuklar tesbit olunmuştur. Cemiyet merkezinde 80 çocuk giydirilecektir. Bundan başka süt damlasından süt alan çocuklara da elbise ve şeker dağıtılacaktır.

Bir hanın bir odası yıkıldı, iki kişi altında yaralandı!

Tahtakalede uzun çarşı başında Zülüftar hanının bir odası anî olarak yıkılmış, odada bulunan iki kişi enkaz altında kalarak hafif surette yaralanmışlardır. Hanın bir kısmında bulunan elma küfeleri de ezilmiştir. Hanın diğer tarafları da yıkılma tehlikesi gösterdiğinden han boşaltılmıştır.

SOHBETLER

Tetabuu izafattan sonra ..

Eskiden ayıptı; meselâ: Doğmasını beklediğin ümit güneşine karşı, derin, aldatıcı, teselli eden bir uyku ile uyudeye yazi yazılmazdı. Böyle bir lâf etmek "eçhel„ damgasını alnın ortasına yapıştırmak olurdu. Üdeba, uslûbu âli ile yazardı. Yukarıki cümleyi şöyle çızıktırırdı: ".... Tuyurunu beklediğin hurşidi ümide karşı, derin, muğfil bir habı tesliyet bahşa ile uyu....„

Tetabuu izafat, canım Türkçemizi, hiç kimsenin anlıyamıyacağı, anlıyanların da güçlükle anladıkları bir şekle sokmuştu. Her cümlede bir: "eseri ademi zarafet„ "hattı müsteviyü münevver„ gibi sözler, kulakları yırtar, dili kekemeleştirirdi.

Uzun ve imanlı bir savaştan sanra, Türkçe bu çalılardan kurtuldu. Türkçe hayli temizlendi.

Bugün, dilimizi daha saflaştırmak, daha özleştirmek için elbirliği ile çalışıyoruz.

Bu büyük savaşta, dil savaşında, asıl kolbaşılarımız, muhakkak, ki gençlerdir.

Fakat maalesef, bu gençlerin bir çoklarında, bir tetabuu izafat merakı var; asrî tetabuu izafat.

İşte size bir misal:

"Gazeteci dilile asıl okumak istediğim cephe: Yaşı kadar eser vermiş olan Abdullah Cevdet gibi satırlarında kendine pâye vermiş görünendir. Tavsiyeni - bir hüsnü niyet ifadesidir diye - kabul için değerinizi daima mütercim Ata bey ayarında görmek temennimizden Abdullah Cevdeti tekrar, fazlasile okumağa lüzum gösteren yazınızı, zakânızla bir gödrüm efendim....„

Veleddalin.... Aminnn!.....

Bu satırları yazan gence ve bu tarzda, Türkçeyi öğrenmeden, yazı yazmak hevesine düşen gençlere haber verelim, ki Türkçeye değil, kendilerine yazık ediyorlar. Tetabuu izafat modasından sonra, fikri ifade edemeyen bozuk cümle ortaya yeni bir moda değil, muharririnin Türkçeyi bilmediğini çıkarır.

Gençlere bir ağabey nasihati:

Düz Türkçe, saf Türkçe, açık Türkçe yazsınlar.

Yeni istidatları okuduğumuz zaman, nasıl Edebiyatı Cedide bizi kıskandıysa, biz de onları kıskanalim. Bizim Edebiyatı Cedidecilere örnek olduğumuz gibi, onlar da bize örnek olsunlar....

Selâmi Izzet

15 Yıl evelki VAKIT

24 Kânunusani 1917

— Darülfünunun vaziyetini tesbit eden komisyon dün toplanmış ve müessesenin "Maarif nezaretine merbut ilmî ve idarî muhtariyeti haiz„ olduğuna karar vermiştir. Bundan başka Darülfünunun bir divanı ve her fakültenin birer meclisi olması kararlaştırılmıştır.

— Haber aldığımıza göre mimar Kemal Beyin riyasetinde bir heyet Üsküdar - Kısıklı hattı münakalâtını temin edecek vesait mübayaa etmek üzere yarın Avrupaya gideceklerdir.

— Bir müddettenberi Berlinde bulunmakta olan maliye nazırı Cavit Bey bu akşam şehrimize gelecektir.

OSMANLI DEVLETİ ÖLÜRKEN...

Muharriri : Celâl Nuri

* İktibas, nakil, tercüme hakları mahfuzdur.

Ben nasıl cehaleti tahsil ettim ?

Yahu! Unuttunuz mu? Biz çocukluğumuzda hergün Arabî ve Farisî okurduk. Benim Arapça hocam meşhur Hacı Zihni Efendi, Farisî üstadım da muallim Feyzi Efendi idi. Bu iki dili öğretenlerin en ileri gelenleri...

— O halde, biri bana diyecek, sen iyi Arapça ve Farisî biliyorsun... Böyle yüksek muallimlerden ders alan..

İleriye gitmeyiniz. Fariside yayanım, Arabide ondan bir çok daha yayan. Çok memnun olduğum bir cihet var: Hafız olmamaklığım. Eğer bir de hıfza çalışsaydım o zaman kandilli budalalar sırasına girerdim. Ali Haydar Efendinin sekiz bin sayfalık mecelle şerhini hemen hemen ezber öğrendim. Eğer bende esaslı bir surette bir ahmaklık görüyorsanız, emin olunuz ki, bu, doğuştan değildir, mecelle şerhini harfiyyen öğrendiğimdendir. Allah rahmet etsin. Sait Halim Paşa merhum (veyahut kulakları çınlasın, kardeşi Abbas Hilmi Paşa) iddia ederlerdi ki müslüman olarak dünyaya gelen kadın, erkek, her ferdin vazifesi mutlaka Kur'anı hıfzetmek suretile hayata girmektir.

Dünyada 300 milyon müslüman var diyorlar; böylelikle 300 milyon halkı hep budala etmiş olacağız.

Hafızlar ezber okuyorlar; lâkin okuduklarını anlamıyorlar. Allah, kelâmında Kur'anı Arapça olarak indirdik, tek insanlar anlasınlar diye; buyuruyor. Hafızlar ise bunun aksini yapmakla bu nassa taban tabana zıt hareket ediyorlar.

Şu münasebetle biraz da Yahudi hafızlarından bahsedeyim: Gülünüz. Talmud çok mufassal bir kitaptır. Kara kaplı, değirmen taşı gibi bir alâmet. Bunun da, yahudi âleminde, hafızları var. Hem nasıl hafızlar? Bizimkilerden beter. Orada bir hatim cemiyeti olurmuş. Gayet âlim beş, on haham toplanır, hafız namzedini imtihan ederler.

İmtihan şöyle geçermiş: Baş haham eline kocaman bir çivi alır; mukaddes bir çekiç ile bu çiviyi kitabın lâalettayin bir noktasına çakar. Çakmak ameliyesi bile güç, çünkü kitap kocaman, kalın, ağır. Sonra bir kerpetenle bu çiviyi çıkarırlar. Çivi kitapta yer etti. Bir delik hâsıl oldu. Haham efendi dua ede ede kitabı açar. Sayfa 26 da çivi filân kelimeyi delmiş. Hafız namzedine soruyor:

— Efendi! 26 ıncı sayfada delik (filân) kelimesinin üstündedir. 36 — 48 — 103 — 262 — 576 — 648 inci sayfalarda delik hangi kelimelerin üzerine geliyor?

Eğer namzet böyle kırk, elli suale durmadan, düşünmeden cevap verebilirse, derhal hafız ilân olunur. Eğer cevap veremez, hattâ cevabında kekelerse iş gelecek seneye!

Yahudiler gayet keskin ve son derecede pratik bir millet oldukları halde, işte, bu budalalığa sarkıyorlar. Eğer yahudilerin hafızları olmasaydı benî beşerin çekeceği daha büyük olurdu.

* * *

— Bizde bu Arapça ve Farisî niçin okunurdu? Yahut, ilkin, daha umumî bir sual soralım: —Bir Fransız Almancayı, bir Türk İngilizceyi niçin öğrenir? — O dilde konuşmak, yazmak, okumak için. Bundan tabiî cevap olur mu? Halbuki Arapça, bizde, bu maksatla okunmazdı.

Bir gün Yemenden gelen Şeyh Mehmet bin Mehmet Es San'âvî Ef. yi, sonradan Şehülislâm olan Çelebi Zade Erzurumlu Hüseyin Hüsnü Efendiye götürmüştüm. Bu âlim, bu meşhur âlim, Yemenli Şeyh ile konuşamadı! Daireden çıkınca Şeyh Mehmet Efendi bana sordu: — Meşhur din âlimi dediğin zat bu mu? Bu hoca Arapçayı konuşamıyor bile! Yarın ahrette Allahın huzurunda nece lâkırdı edecek?

Bir fıkra daha: Postadan bir paket Mısır gazetesi çıktı. Bunların içinde bana dair bazı yazılar varmış. Vaktim yoktu. Kimseye okutamadım. Vapur saati de gelmişti. Yeniköyde oturuyordum. Yağışlı bir havada koşa koşa vapura girdim. Kendi kendime: — Ne iyi tesadüf! Dedim. bildiklerimden ve ulemadan bir zat orada idi. Yanına gittim. İşi kendisine anlattım. 40 seneden faz la medreselerde, mekteplerde Arapça okutmuş biri. Gazeteleri eline verdim.. Okuyamıyor. Ayıp değil, ya! Okuyamıyor!..

— Neden okuyamıyorsunuz, mevlâna? Diye sordum.

— Azizim, dedi, biz üstattan gazete okumadık.

Kızacağım geldi. Meselâ ben İngilizce okudum. Üstadım bana bugün çıkan bir kitabı, yahut Times gazetesinin bugünkü nüshasını, elbette, otuz sene evvel okutmamıştı. Fakat ben bu dakikada bu eseri ve bu gazeteyi okuyabiliyorum. Neden bu muallim efendi (her) Arapça kitabı okuyamasın?

Demek ki biçare ve masum milletin seneleri güme gitmiş... Kafa bir değirmen gibi daima işliyor, lâkin hiç bir şeyi övütmüyor. İşte eski medrese ve mekteplerin hali. Bu Allahın belâsı usul (yahut, daha doğrusu, usulsüzlük) okur yazarları mankafa etmiş. Bunun bir nümunesi de benim. Hayatımın o saatleri keman öğrenmiye hasredilseydi bu dakikada kendimi eğlendirecek mühim bir vasıtaya malik olurdum.

* * *

Daha ileri gideceğim- Arapça ve Farisinin bu şekilde öğretilmesi daha başka fenalıkları mucip olmuştur: Okuduğumuzu anlıyamamak. Arapça tahsil ederken şu itiyat, şu kötü itiyat hâsıl oluyor: Okurken mânaya dikkat etmemek. Bunun içindir ki Türkçe bir ibareyi okurken bile bazıları, o itiyadın kurbanı olarak, mânayı araştırmıyor.

Zaten eski yazıcıların çoğu çapraşık yazarlardı. Arapça, Farisi ile Türkçe arasında ibareler. Bunları okurlar, lâkin mânasile uğraşmazlardı.

Ben öyle kimseler bilirim ki binlerce beyiti hafızalarına güzelce hâk etmişlerdir. Vakit vakit bunları makam ile okurlar. Münasebet düştükçe mahfuzattan bir mısra, bir beyit, bir kıt'a zikrederler. Lâkin onların arasında geçen bir kelimenin, bir kaç tabirin mânasını kendilerinden sorunuz: Bilmiyecekler!

Size güzel, çok mânalı bir hikâye anlatacağım:

Eski zamanda, şairin biri, çok çalışmış, meydana gayet güzel bir kaside getirmiş. Ama ne kaside? Akide şekeri gibi tatlı; tadından yenmez.

Şair, uzun emeklerin mahsulü olan eserini sağda, solda, her mevzuda okuyor. Vezin, yerinde. kafiyeler, hep mukayyet. Kasidenin birçok kısmı tarsı edilmiş. Sonundaki gazel bir şaheser. Herkes bu güzel manzumeyi ezberliyor. Takdir edenlerin ise haddi, hesabı yok.

Fakat kurnaz bir genç farkına varmış ki bu parlak kasidenin hiç manası yok. Az mana, kötü mana, boş mana? Hayır, hayır.. Zavallı şair şiirini pürüzsüz tanzim etmiş ama bundan hiç mana çıkmıyor. Yalnız kelimeler sıralanmış, ahenk temin edilmiş. İşte o kadar. Genç, şaire sormuş:

— Ey büyük üstat! Manzumenizi iyice dinledim. Hatta mühim kısımlarını hafızama nakşettim. Lâkin, acaba sorabilir miyim? Bu kasidenin manası nedir?

— Ey oğul! Vezne çok dikkat ettim. Kafiye bulmak hususunda hayli yoruldum. Tarsıata, cinaslara çok ehemmiyet verdim. Bu kadar külfetten osnra bir de mana ile mi uğraşaydım? İnsaf buyur. Lâfza itibar ettim, mana kaydında bulunmadım.

....Güzel hikâye değil mi? İtalyanca bir söz var:

Se non e vero, e bene trovato!

"Doğru değilse de iyi uydurulmuş!,,

Celâl Nuri

Fıtra

İstanbul müftülüğünden:

	Alâ	Orta	Aşağı
Buğdaydan	13	10	9
Arpadan	16	14	13
Üzümden	130	92	65

23 Kânunusani Pazartesi günü akşamı (Salı) gecesi Ramazanı Şerifin 27 inci gecesi olmakla "Leylei Kadir,, ve 27 Kânunusani 933 Cuma günü de Bayram olduğu ilân olunur.

Bayram namazı

	Sa.	D.
Ezanî saatle	2	34
Vasatî „	7	52

İstiklâl lisesinde konser

Geçenlerde Galatasaray lisesi salonunda muvaffakiyetli bir konser veren Senih Lûtfü Bey ikinci kanserini İstiklâl lisesi salonunda vermiştir. Konserde bütün talebe velileri, muallimler, talebe hazır bulunmuştur.

Senih Lûtfü Beye piyano ile Reyyan Tevfik Hanım refakat etmiştir. Senih Lûtfü Bey (Max Bruch tan (Kol nidrei), (Playera) isimli parçaları çok muvaffakiyetli çalmış ve bilhassa ikinci parça çok beğenilmiş dakikalarca alkışlanmıştır.

Yarın akşam Türk sinemacılığının ZAFER Gecesidir:
Çünkü Memleketimizde Yapılan En Zengin, En Güzel En Neşeli — Büyük Operet Filmi
KARIM BENİ ALDATIRSA
Rejisörü: ERTUGRUL MUHSİN
ELHAMRA ve MELEK Sinemalarında
İzmirde ELHAMRA sinemalarında aynı zamanda muhterem halkımıza takdim edilecektir.

Da ma Sevimli JEAN Murat'ı kendisin âyık
77 No. LU EV
Fransızca sözlü güzel filminde mutlaka görünüz.
Bu Perşembe akşamı ARTiSTiK Sinemasında

HERKES SARI ZEYBEK Operetini görmelidir

İSTANBUL RADYOSU
HANIMLAR HEYETİ KONSERİ
CENNET — BELMA
İnci ve Eliza Fahrettin Hanımlar ve ARKADAŞLARI
25 ikinci kânun 933 çarşamba akşamı
MAJiK Sinemasında
Yerlerinizi evvelden tedarik ediniz.

Kadıköy Hale sinemasında
ERTUĞRUL SADETTİN
Bu akşam
Türk - Yunan artistlerinin ilk müşterek gala temsili:
OTHELLO
Gavrilidis : Othello
Ertuğrul Sadettin : Yago Otello'nun oğlunda ve İstanbulda tekrarlanacaktır

İstanbul Belediyesi Darülbedayi Şehir Tiyatrosu Temsilleri:
Bu akşam saa 121,30 da
Sarı Zeybek Operet
Umuma
İSTANBUL BELEDİ DARÜLBEDA
Altı yaşından aşağı olan çocuklar tiyatroya kabul edilmezler.
Bayram günleri 15,30 da matine var

BORSA

23 Kânunusani 1933

Nukut	(Satış)		Kuruş
20 f. Fransız	170,—	1 Silin Av	27—
1 Sterlin	716.—	1 Pezeta	17,—
1 Dolar	214,—	1 Mark	51 —
20 Liret	219,—	1 Zloti	24 —
20 f. Belçika	117,—	1 Pengö	38 —
20 Drahmi	27,—	20 Ley	23,—
20 İsviçre	820 —	20 Dinar	38.—
20 Leva	26.—	1 çervoneç	—
1 Iorin	85,—	1 Altın	925,—
20 Kuron Çek	122,—	1 Mecediye	34,—
		1 Banknot	240,—

Çek fiatları (kap. sa. 16)

Paris	12.06	Praga	15 9150
Londra	714 —	Vivana	4.0113
Nev-York	0.4708	Madrit	5 7682
Milâno	9.1954	Berlin	1.9793
Brüksel	3.3950	Varşova	4.20 —
Atina	85 8825	Peşte	3.5375
Cenevre	2.4375	Bükreş	80 2450
Sofya	65.20—	Belgrat	34.7950
Asterdam	1.1719	Moskova	011875

Esham

İş Bankası	10.—	Terkos	39,25
Anadolu	42 60	Çimento Ar.	11.70
Reji	8,10	Ünyon Dey	24,—
Şir. Hayriye	15.	Şark Dey	1,90
Tramvay	4,30	İtalya	2.—
U. Sigorta	24,—	Şark m. ceza	2.35
Tomonti	23,65	Telefon	--

istikraz'lar		Tahviller	
İst. dahili	93,75	Elektrik	—
Şark D.yolları	5,55	Tramvay	50,—
D.Muvahhide	60.25	Tünel	4,20
Gümrükler	5 55	Rıhtım	18,90
Saydi mahi	4,35	Anadolu	43,15
Bağdat	8 55	Anadolu II	43.15
T askeriye	—	A. Mümessil	48,50

TAKVİM

	Salı	Çarşamba
	24 K. sani	25 K. sani
	27 Ramazan	28 Ramazan
Gün doğuşu	7,18	7,18
Gün batışı	17,17	17,17
Sabah namazı	6,49	6,48
Öğle namazı	12,26	12,26
İkindi namazı	15,01	15,01
Akşam namazı	17,17	17,17
Yatsı namazı	18,51	18,51
İmsak	5,34	5,34
Yılın geçen günleri	24	25
„ kalan „	342	341

HAVA — Yeşilköy Askeri rasat merkezinden verilen malûmata göre, bugün hava tamamen bulutlu olacak, rüzgâr Karayelden kuvvetli olarak esecektir. Kar yağması ihtimali kuvvetlidir.

Dünkü sıcaklık en fazla 8, en az 5 derece, hava tazyiki 758 milimetre idi.

Radyoda

İSTANBUL — 18 den 18,45 e kadar Makbule hanım, 18,45 ten 19,30 a kadar Orkestra, 19.35 ten 20 e kadar Fransızca ders (ilerlemişlere mahsus), 20 den 20,30 a kadar Karagöz (Hâzım Bey tarafından), 20,30 dan 21 e kadar Hikmet Rıza Hanım, 21 den 21,30 a kadar Servet Hanım, 21,30 dan 22 kadar Nimet Vahit Hanım tarafmdan taganni, 22 den 22,30 a kadar Gramafon Ajans ve Borsa haberleri, Saat ayarı, 22,30 dan 23,30 a kadar Darüttalim.

Boş Saatlerde

Yazan : Mehmet Nurettin

Mehmet Nurettin Beyin yakında çıkacak olan bu nesir kitabı; son dil inkılâbının en temiz Türkçesi ve edebiyatın en musikili eseridir.

Değerli arkadaşımızın bu çok güzel eserini, okuyucularımıza şimdiden hararetle tavsiye ederiz.

Yakında çıkıyor

BÜYÜK TAYYARE PİYANGOSU
Bayramda verilecek en münasip hediye bir TAYYARE PİYANGO BİLETİDİR

VAKIT'ın edebi tefrikası № 24

CANIM AYŞE

Selâmi Izzet

Müsamerenin nihayetinde, Kemal Ahmet Baruni beye dedi ki:

— Matmazel Daragon iki güne kadar gidiyormuş.. Ümit ederim ki siz de arkasından gitmezsiniz?

— Yok efendim, şuradan şuraya gidecek değilim... Ne münasebet!... İstanbul hoşuma gitti. Daha kalacağım.

Kemalle Ayşe gülümsiyerek mes'ut bir nazarla, biribirlerine baktılar...

Ahmet Baruni beyin kalışındaki gizli maksadı sezmemişlerdi.

— 8 —

üçler

Ahmet Baruni beyin kiraladığı büyük otomobil konağın kapısında bekliyordu.

Hasan ağa, otomobilin etrafında döneniyor ve kapıda duran Fikriyara:

— Sen böyle güzel otomobil gördün mü hiç? Diyordu.

Fikriyar avuçlarını oğuşturdu:

— Ahmet beyin her şeyi güzel. Kendisi de güzel!..

— Sen de bu ihtiyar arabın neresini beğeniyorsun?

— Amma ihtiyar! Şeftali gibi kırmızı yanakları var.

Hasan ağa bu sözü kıskandı:

— Çürümüş şeftali... Ama parası var, şık geziyor ya, elbette güzel görünür.

Münakaşa uzıyacaktı. Bereket versin Kemal göründü.

— Kavga etmeyin, dedi, dadım dayımı seviyor, zorla değil ya...

Fikriyar Kemalin boynuna sarıldı:

— Senin yerini kimsecikler tutamaz!...

— Aferin dadı.. Bizimkiler henüz çıkmadı mı?

— İşte geliyorlar.

Ahmet bey, Şefik bey ve Ayşe geliyorlardı. Dördü de otomobile bindiler.

Otomobili Kemal kullanıyordu.

Ahmet bey onun yanına oturdu.

Ayşeyle Şefik bey arkaya oturdular. Kemal sordu:

— Nereye gidiyoruz?..

— Nereye isterseniz..

Üçü birden ayni şeyi söylemişlerdi. Fakat kimse nereye gitmek istediğini bilmiyordu. Nihayet karar verdiler.

At yarışlarına gideceklerdi. Ahmet bey genç kıza sordu:

— At yarışlarını sever misiniz?

Ayşe, Ahmet beyin dinlemediğinin farkında olduğu halde cevap verdi:

— Bilmem.. Atların koşması hoşuma gitmiyor değil. İnsan bazan heyecanlanıyor..

Sustu.

Ahmet Baruni bey onu şaşırtıyordu.

Katerin Daragonun peşinden gitmemişti. Fakat artık Ayşeyle de kat'iyyen alâkadar olmuyordu. İşin asıl fenası, Kemali evlât etmekten de bahsetmiyordu.

Kemal, sözü bu meseleye intikal ettirmek için beyhude yoruluyordu. Ahmet Baruni bey, yeğeni ile yalnız, baş başa kalmamak için elinden geleni yapıyordu. Her gün otomobiline binip geziyor, Kemal işinin başından ayrılamadığından dayısını takip edemiyordu.

Ahmet Baruni bey keyfinde idi. Kemalin suratına bile bakmıyordu. Artık Kemalin kendisinden ümidi kesmesi lâzım geldiğini anlaması lâzımdı.

Kemal, zeki bir adamdı. Ahmet beyin kendisini artık evlât etmekten sarfınazar ettiğini elbette anlıyacaktı. Fakat bu fena ihtimali aklına getirmek istemediğinden, hiç bu tarafa yanaşmıyordu.

Ahmet Baruni beyin, bu derece vicdansız bir adam olabileceğini tasavvur edemiyordu. Filvaki dayısının tarzı, ahval ve hareketâtı hoşuna gitmiyordu ama, bu kusurlara da göz yumuyordu.

Mısırda Ahmet Baruni beyin nasıl tanındığını bilseydi, fikrini değiştirirdi.

Ahmet Baruni bey son derece vicdansız bir adamdı. En ufak menfaati için, karşısındakini mahvederdi. Daima başkalarının sırtından geçinmişti. Serveti bin bir felâketin mahsulü idi.

Kahirede, birçok dalavereli işlerle, birçok tüccarın iflâsına sebebiyet vermişti.

Görünüşte, sırasına göre aptallaşır, fakat sırası gelince, tilki kadar kurnazlaşırdı.

Fakat memlekette kendisini sevdirmişti. Ne zaman namussuzca bir işten para kazansa kazandığının yüzde onunu dağıtırdı. Fıkaraya yardım ederdi. Sıkışık olanlara borç verir ve bir daha geri almazdı.

Bu el açıklığı ona birçok dost kazandırmıştı.

İşte bu adam, Kemale rakip çıkıyordu. Ahmet Baruni bey, Kemalin rakibi olmuştu.

Ahmet Baruni Ayşeye âşık olmuştu.

Bu aşk, bu vahşi ruhlu adamı bütün bütün çileden çıkarmıştı. Kemalin, kız kardeşinin oğlu olduğunu bile nazarı dikkate almıyarak, Ayşeyle evlenmeyi kurmuştu.

İptidaî bir insan olduğu için, kadını parayla satın alınır bir lüks eşya telâkki ediyordu.

Çok parası olduğu için de, bu alışverişte kazanacağına emindi.

Ama, Ayşeye varabilecek yolun, şu anda takip ettikleri yol kadar düzgün olmadığını bilmiyordu.

Veliefendiye giden katranlı şosenin üstünde, seksen kilometre ile yol alıyorlardı. Bulutsuz, mavi gökyüzü, Marmaranın sularını biraz daha mavileştiriyordu.

.... Veliefendiye geldiler.

Yarışları sessiz seyrettiler.

Ayşe, babasıyla Ahmet beyin arasında oturmuştu. Ahmet beyi kendisiyle meşgul etmek için arada sırada dönüp gülümsüyordu.

Ahmet bey görmemezlikten geliyordu. Biraz ötede, Senih bey, pancar gibi kızarmış uzaktan onlara bakıyordu. Leylâ da kocasıyla gelmişti. Onlara el sallıyordu.

Bir aralık Ahmet Bey dedi ki:

— Şu aşağıda oturan kadını Daragona benzettim. Fakat değilmiş... Nerede Katerinin güzelliği!...

(Devamı var)

Kim haklı?

Cibali fabrikasındaki kavgada Altı itfaiye neferi yaralanmış

Cibali tütün fabrikasında yangın çıktığını, yangını söndürmeğe giden itfaiye ile amele arasında bir hâdise olduğunu dün tafsilâtile yazmıştık.

Aldığımız yeni malûmata göre, fabrikada yangın olunca hemen telefonla itfaiyeye haber verilmiştir. Diğer taraftan fabrikada da küçük mikyasta makine ve hortum bulunduğu için bir kısım amele fabrikanın havuzundan su alarak yangını söndürmeğe savaşmışlardır. İtfaiye, yangın haberini aldıktan beş dakika sonra Fatihten Cibaliye inmiş, fabrikanın arka kapısının açılmasını söylemiştir. Kapıcılar yangının söndüğünü söyliyerek itfaiyeye kapıyı açmamak istemişlerdir.

İtfaiye binadan dumanlar çıktığını görünce tekrar kapının açılmasını ihtar etmişse de kapı gene açılmamış, bunun üzerine arkadaki demir kapı baltalarla parçalanarak itfaiye kumandanı İsmail Bey önde olduğu halde neferler içeriye dalmışlardır.

Bir kaç kişinin teşviki üzerine bazı ameleler içeri giren kumandanın ve neferlerin üzerine hücum etmişler ve ilerlemelerine mâni olmak istemişlerdir. Bir kaç dakikalık bir tevekkuftan sonra neferler tamamen yanan daireye girmişler, yangını söndürmeğe muvaffak olmuşlardır.

Ameleyi, itfaiyenin içeri girmesine mâni olmak için teşvik ettiği iddiasile usta başılardan Ali ile üç amele polis müdiriyetine getirilmişler ve isticvap edilmişlerdir. Bundan başka Cibali merkezince de fabrikada bir çok amele sorguya çekilmiştir.

İtfaiye neferlerinden altısı başlarmdan ve vücutlarının muhtelif yerlerinden yaralandıklarından muayeneye sevkedilmişlerdir. Dün ayrıca bu neferlerle hâdise mahallinde bulunan diğer efradın da ifadeleri alınmıştır.

İtfaiye, amelenin kendilerini taşlıyarak yaraladıklarını iddiasile zabıtaya şikâyette bulunmuşlardır. Diğer taraftan amele de itfaiye neferlerinin kendilerini dövdüklerini iddia etmişlerdir.

Dün fabrika müdürü M. Albani bu hâdise hakkında demiştir ki:

— Amelenin itfaiyeye kapı açmadığı yerinde sarfedilmiş bir söz değildir. Arka kapının anahtarı büyük methalde asılı olduğundan ve kapı ile büyük methal arasındaki mesafe 200 metre olduğundan kapıcının gidip gelmesi biraz uzamış, bu sırada itfaiye içeri girmiştir. Dayak ve taşlama hâdiselerinden haberdar değilim.„

Belediyede yaptığımız tahkikata göre, itfaiyenin vilâyet hududu dahilindeki bütün mebani ve müessesat ile evlere bir yangın vukuunda hemen girmesi lâzımdır. Herhangi bir müessesede yangın söndürme aleti bulunsa bile bu aletler itfaiye gelinciye kadar yangının tevessüüne mâni olmak için kullanılabilir ve itfaiye geldikten sonra artık ufak ve eski vasıtalara lüzum yoktur. Fabrikadan yangın haberi verilince itfaiye vazifesi icabı derhal mahalline gelmiş, vazifesini yapmıştır.

Bir Japon diplomatının ifşaları

Japonlar bütün Asya milletlerinin reisi imişler!

Süveyşin Şarkından Kamçatkanın garbına kadar bütün Asya !..

İşte çok mühim bir makale. Bu makale Contemporary Japon'da çıkmıştır. Yazan, Mikado'nun hususî müşaviri ve Rus Japon harbi esnasında Japonyanın Amerikaya gönderdiği fevkalâde ve gizli mürahhası Vikont Kentaro Kamekodur. Bu makalede bize bir çok şeyler, bilhassa siyasette, tavsiyecilerin milletleri yarı yolda bırakmaları kadar fena bir şey olmadığını anlatıyor:

1915 senesinde. o zaman Amerika reisicümhuru olan Theodore Roosevelt'in evinin bulunduğu Oyster — Bay'da idi. Sade ve alelâde bir kır evi... Ne elektrik, ne de gaz var.. Yatma zamanı gelince, cümhur reisi, elinde şamdan, misafirlerini odalarına teşyi ediyor .

Çardağın altında, balkonda, Amerika cümhur reisi, Japonyanın gizli ve fevkalâde olarak gönderdiği mürahhas ile şunları konuşuyor:

"— Bana, bir kaç defalar, Asyada Japonların bir Monrol düstüründan bahsettiniz. Bunu nasıl anlıyorsunuz?.

Roosevelt cevap veriyor:

— Gayet basit.. Siz, Uzak Şarkta, garp medeniyetni ve usullerini anlamış yegâne milletsiniz.. Öteki Asya milletleri, bugüne uymak mecburiyetindedirler ... Amerika Cemahiri Mütehidesinin Morol düstürüna dayanarak Amerika kıt'asında olduğu gibi, niçin Japonlar da bu geri Asyalı milletlerin istihale devresinde kendilerine hâmi ve lider olmasınlar ?. Bir Japon Monrol düstüru, Avrupalıların Asyayı çeğnemelerine mâni olabilir, ve Japonay, Asya milletlerinin lideri olarak tanılır .

— Size nazaran Monrol düstüru nerelere kadar uzanabilir?.

— Süveyş kanalının şarkından, Kamçatkanın garbına kadar. Yani, Hindistan, Aunam, Filipin adaları ve Asyadaki Avrupa müstemlekeleri müstesna, bütün Asyaya .. Pek tabiî, Amerikanın Çinde tatbik ettiği "Açık kapı„ siyasetine dokunmamak şartile. Ve şayet, Portsmouth sulh muahedesi akabinde Japonya, böyle bir Monrol nazariyesi ilân ederse, riyastte kaldığım müddetçe olsun, sonra olsun, bütün kuvvetimle bunu teyit ederim..

Bu beyanat tarihî büyük bir kıymeti haizdir değil mi?. Esasen, bu beyanat 11 Temmuz 1915 te şifre ile Tokio'ya bildirilmişti. Ve bugün, Japon hariciye nezareti dosyalarında mevcuttur.

Bu mükâlemeden iki ay sonra, 10 Eylûl 1915 de Portsmouth muahedesi imzalanmıştı.

Vikont Kaneko tekrar Oyster Boy'a döndü ve Amerika cümhur resiyle tekrar görüştü.

— Bir Japon Monrol nazariyesi için bana söylediklerinizi hatırlarsınız.. Tokioya döndüğüm zaman bu meseleden, hususî surette imparator hazretlerine ve nazırları - na bahsetmeme müsaade eder misiniz?. Bundan sonra hükûmetimiz Asya siyasetini sizin noktai nazarınıza göre tatbik için hazırlatabilir mi. Bu hususiaki fikirleriniz bilir mi?. Bu hususiaki fikriniz Japonya için çok ehemmiyetlidir?.

— Mükâlememizi imparatora ve nazırlarınıza söylemenize hiç bir mahzur görmiyorum.. Yalnız, Amerikada cümhur reisi olduğum müddetçe, noktai nazarımı neşretmemenizi isterim.. İlk fırsatta bunu dünyaya bildirmek hakkını muhafaza etmek isterim.

Roosevelt esasen bu sözünde durdu. Ölümünden bir kaç gün evvel, 1919 Kânunusanisinde, Paris'te sulh konferansı açıldığı zaman, Kansar City Star gazetesinde şu satırları neşretti:

"Amerika hükûmeti, Japonyanın Çinde, bilhassa kendine ait yerlerin yan yana bulunduğu kısımlarda, hususî müttefikleri bulunduğunu tasdik eder.„

Bu sözlerin sadece Roosvelt'i bir teahhüt altına aldığı iddia edilebilir mi?. Bu pek güçtür.. Zira, Amerika siyasî şahsiyetlerinin de ayni noktai nazara sahip olduklarını görüyoruz..

1917 de, Vilson cümhur reisi iken yapılan bir anlaşmada şu satırları görüyoruz:

"Amerika hükûmetinin Monroe nazariyesini terketmek fikri yoktur. Medenî Avrupa ile Asyada, zafiyet ve içinde karışıklıklar olan memleketlere buna benzer bir polis usulü tatbik etsinler.„

On sene sonra, bugün M. Stimson'un sağ kolu vaziyetinde olan Villiam R. Cestle Japonyaya Amerika sefiri olarak gidiyordu. İlk verdiği resmî beyanatında ilk sözleri şunlar oldu:

— Amerika Cemahiri müttehidesinin Amerika kıt'asına olan nüfuzunun bir sulh garantisi olduğuna nasıl inanıyorsak, Japonyanın şarkta hükûmet ve milletinin durendişliğine ve azmine istinat eden kuvvetinin, Bahri Muhiti Kebir sulhuna, asayişine ve terakkisine âmil oluduğuna da öyle inanıyoruz...

Binaenaleyh, Amerikada, on beş senedenberi herkes ve bütün siyasî fırkalar, Japonyayı, Asyada bir hâmi ,bir vasî ve bir jandarma rolü oynamağa —tıpki on senedir Amerikada herkesin, Fransayı tamirat borçlarını terkederek, Avrupada harbin malî tasfiyecisi rolünü oynamağa sevketmeleri gibi— sevketmiştir.

Hep ayni oyun. Japonyanın tekliflerini de, Fransanın tekliflerini ölçüp tarttıktan sonra redettikleri gibi, sonradan tasvip etmemişlerdir. Önce bir siyaset takibini tavsiye, sonra da bu siyaseti mahkûm etmişlerdir. Şunu ve bunu, bir yolda yürümeğe teşvik, sonra da yarı yolda bırakmışlardır.

Nihayet şunu da anlamalıdır ki, verilen bir tavsiyeyi inkâr, atılan bir imzayı tanımamak kadar mahkûm edilmeğe değer bir hareket - tir ve büyük milletler mevzuu bahsolduğu zaman ise yarım vaitler, tam, davetliler ise teahhütler yerine geçer.

Mes'uliyetlerin ortadan kaybolması kadar hiç bir şey, itimat ve emniyet binasını yıkmaz. İtimat ve emniyetin yıkılması ise dostluğun yıkılmasını intaç eder.

Stéphane Lauzanne

Üç Perdelik

Siyasî Ermeni Faciası

1913 senesinde toplanan büyük ermeni kongresinin müzakerelerini neşrediyoruz

— 6 —

Sabah erken ben halâ uykudayım. Bir aralık yüzüme bir el sürüldü. Uyandım ve karşımda madamı gördüm.

— Ben uykudayken ne diye içeriye izinsiz girersin?

Dedim. Bu sözüm üzerine kadın şaşırdı:

— Affedersiniz, kabahat bende değildir. Aşağıya Arzuni gelmiş. Git, efendiyi çabuk uyandır. Mes'uliyet bana aittir dedi. Onun için geldim uyandırdım. Şimdi kendisi aşağıdadır; bekliyor. Yukarıya göndereyim. Kendisine sorunuz.

— Peki gelsin.

Biraz sonra içeriye Arzruni geldi. Fakat kendisi tabiî bir halde değildi. Elinde bir mendil, gözleri yaşla dolu idi. Bir iskemle alarak yanıma oturdu. Anlıyordum ki dehşetli bir facia vardı. Arkadaşımın halinden bunu hissettim. Çünkü öyle ufaktefek şeyler için rahatını bozan insan değildi. Hatırıma ilk gelen ihtimali sordum:

— Zavaryan öldü mü yoksa?

— Evet, öyle!..

Artık bundan sonrasını bilemiyorum. Çünkü o anda bayılıp kalmıştım. Sonra bana Arzruni ile madam naklettiler. Arzruni sert tabiatlı bir adamdır. Hemen elini kalbimin üzerine koymuş. Aheste aheste kalbimin hareket ettiğini anlamış. Yaşadığıma hükmederek derhal aşağıya koşmuş. Kendisini bekliyen madamıma:

— Hocam rahatsızdır. Bir meseleden dolayı birkaç gün rahat etmesi lâzımdır. Sakın yukarıya çıkmayınız. Burada da ses seda çıkarmayınız. Ben doktor Hıntıryana gidiyorum. Yarım saatte dönerim. Sakın sözlerimden bir harf dışarıya çıkmayınız. Sonra canınızı sıkmıya mecbur olurum. İyi anladınız, değil mi?

Demiş, gitmiş.

Sonra Arzruni Beyoğluna iner, doktor Hıntıryanı bulur, bir taraftan da Murat'a uğrar. Meseleyi anlatır. Biraz sonra bu üç zat başımın ucuna gelmiş bulunurlar. Doktor uzun uzadıya muayeneden sonra:

— Size yüz bin kere söyledim. Bu adamı bu kadar yormayınız, dedim. Bu makine olsa gene durur. Şimdi ben de şaştım. Ne yapacağımı bilemiyorum. Çünkü yüzde doksan ölmüştür. Fakat son tecrübeyi yapacağım. Bir reçete yazacağım. Bunu Arzruni kendi elile yaptırsın. Ve her yarım saatte birer kaşık bu ilâçtan versin. Hafif yoğurttan başka hastaya bir şey yedirilmesin.,,

Der. Reçeteyi verir. Aşağıya iner, Madama akşam tekrar geleceğini söyler. Merak etmemesini ilâve eder. Arabasına biner, gider. Benim senelerdenberi aziz dostum olan Muratla Arzruni yalnız kalırlar.

Murat Arzruniye hitaben der ki:

— Şimdi madamı düşünmeli. Eğer vak'adan haberdar olursa bu kadın ölür. Ne yapalım.

Arzruni — Sen o ciheti bana bırak. Ben bu adamı kolay kolay öldürmem. Hatta kanımı şırınga [illegible] yaşatırım. Merak etme Madamı da kandırırım. Şimdi senin vazifen (Zavaryan) ın defin merasiminde hazır bulunup fırka namına müessir birkaç söz söylemendir. Haydi artık gidelim. Ben buradan birkaç gün ayrılamam.,,

Arzruni benim sırdaşım, çelikten azimli arkadaşım, şimdiki şûrayı devlet reisi Reşat beyin tasdikindedir ki, kendisi hakikî türkofil bir zattı. Ve herhangi bir işe teşebbüs ederse mutlaka başa çıkarırdı.

Heyhat.. Beni kurtardı. Fakat kendisi öldü. Ve sağ kolumu kaybettim. Bugün berhayat olsaydı, kimbilir bana ne kadar yardım ederdi. "Taşnak,, meselesinde Reşat bey beni menfadan getirttikten sonra tabiî Arzruni de gelecekti. Vakit olmadı. İttihatçıların bir hatasına o da kurban gitti. Bunu Reşat bey de imza etmiye hazırdır.

* * *

Yalnız burada bir noktaya daha işaret edeceğim:

Zavaryanın Diran Kelekyan hakkında söylediği sözleri yukarıya kaydetmiştim. Onun bu adamı iki yüzlü olarak tavsif etmesinde yerden göğe kadar hakkı varmış. Bunu ben de neden sonra anladım ve tasdik ettim. Bakınız nasıl: Evet, bu (Kelekyan) denilen mel'unun gerek celse müzakerelerinde, gerek menfaya gittiğimiz zamanlarda, hatta ondan sonra dahi yorucu tetkikatıma rağmen tam içyüzünü bir türlü keşfedemiyordum. Kurnaz herif sırrını kendisile beraber mezara götürdü zannındaydım. Fakat tabiatın bir mucizesi eseri olarak son zamanlarda bir gün Ankaraya gittim. Reşat bey tarafından evine yemeğe davet edildim. Bu münasebetle bu Diran Kelekyanın esrarını da öğrendim.

Söz arasında Reşat beye dedim ki:

— Bu Diran Kelekyan meselesini bir türlü halledemedim. Allah aşkına, sen biliyorsan, beni tenvir et. Çünkü kongreyle münasebettardır ve benim için çok mühimdir.,,

Reşat bey güldü. Sebebini sordum. Cevap verdi:

— Demek bu kadar basit bir şeyden halâ haberin yok, öyle mi?

Dedi. Hakikaten haberim yoktu. Sonra aramızda şu tarzda bir mükâleme cereyan etti:

Reşat bey — Hatırlıyor musun, o sizin kongre zamanında İstanbulda (Ramgavar) partisi de bir kongre teşkil etmişti.

Ben — Yok, böyle bir şeyden malûmatım yok. Nasıl olur? Evolüsyon takip eden bir fırka hafî kongre nasıl yapabilir? Bunlar kendilerini patrikhane mi zannetmişler?

Reşat bey — Beni dinle. Şimdi hakikati anlarsın. Kongre yapılmıştır. Buna iştirak eden zevat muhtelif fikirli adamlardı. Diran Kelekyan taraftarları fırkanın (evolüsyon) dan vazgeçip Revolüsyon usulünü takip etmek taraftarıydılar. Öbür tara fise tanıdığım davavekillerinden sabık cismanî meclis reisi Davuttur. Dermossiyan başta olduğu halde eski usule sadık kalmak taraftarı idiler. En son Davut efendinin şiddetli hücumuna karşı Kelekyan ekseriyeti kazandı. Fırkayı komiteciliğe çevirmiye karar aldı. Davut efendi arkadaşlarile beraber istifasını verdi. Çekilip gitti. Ben de senin gibi bir zaman arayıp duruyordum. Bir şeyler oluyor. Fakat nedir bir türlü hükmedemiyordum. Hatta, iyi dinle, bir gün emniyeti umumiyede Canbulat beyin yanında bulunuyordum. Bu Kelekyandan bahsediliyordu. Canbulat bey bu adamın iki yüzlü ve tehlikeli olduğuna kendisinin kanaati bulunduğunu söylüyordu. Bu sırada Talât bey içeriye girdi. Neden bahsettiğimizi sordu. İzahat verilince güldü. Canbulat beye "Yanılıyorsunuz, Kelekyan lâf tüccarından başka bir şey değildir. San'atı gazeteci ve sermayesi zaten odur. Tehlikeli olduğuna dair elinizde vesika var mıdır?,, dedi. Canbulat: "Ben fikrimde sabitim. Vesikam yok diye kanaatimden dönmem.,, diye cevap verdi. Bu mükâlemeden sonra biz de senin gibi karanlıktayken, aradan bir iki hafta geçmedi, bu kongreye iştirak eden Davut efendinin arkadaşlarından birisi beni gördü. Başından sonuna kadar olan biteni nakletti. Mesele artık benim için bütün çıplaklığı ile meydana çıkmıştı. Derhal Canbulat ve Talât beylere malûmat verdim. Talimat istedim. Kelekyan ve arkadaşları komiteci, Davut efendi ve taraftarları da kabahatsiz kaydedildi. O yalda takibata başlandı. Anladın mı, azizim filosof.

— Bu beyanatınız evrakı sabite üzerine midir?

— Elbette. Verilen karar müsveddeleri ve numaralar bize tevdi edilmişti.

Reşat Beyi yirmi senedenberi tanırım. Ruhiyatına vâkıfım. Bir kelime bile hakikat olmıyan bir şey söylemez. Onun için bu hikâye ettiği hâdiseyi dinledikten sonra hayretler içinde kaldım.

(Devamı var)

S. Tumacan

M. Venizelos

Meclisin feshini kabul ettirdi

Atina, 23 (A.A) — Reisicümhur M. Zaimis, meclisin feshi kararını imzalamıştır.

ATİNA, 23 (Hususî) — Âyan meclisi bugün toplanarak yeni kabinenin meclisi meb'usan huzuruna çıkmadan meclisi meb'usanı feshedip edemiyeceği meselesini tetkik edecek ve bu hususta bir karar verecektir.

Hükûmetin meclisi fesih hususundaki kararı kat'îdir. Âyan meclisinin hükûmetin noktai nazarına muvafık bir karar vereceği muhakkaktır.

Esasen meclisi meb'usanın feshi ve yeni intihabatın icrası emirnameleri de hükûmetçe şimdiden hazırlanmıştır. Ahali fırkası mahafili, hükûmetin bu kararından telâş içindedir. Zira meclisin feshi kararının akim kalacağını ümit ediyorlardı.

Ahali fırkası reisi M. Çaldaris gazetelere beyanatında yeni kabinenin bu harekâtını kanun ve meşrutiyet ahkâmına mugayir olarak tavsif etmiş ve M. Venizelosu ihtilâlcilik ve darbei hükûmetçilikle itham eylemiştir.

M. Çaldaris, beyanatında hükûmeti mukabil bir ihtilâlle de tehdit ediyor.. Hükûmet, M. Çaldarisin aciz ve zaafını nazarı itibara alarak mukabil ihtilâl hakkındaki tehditlerine hiç bir ehemmiyet vermemektedir.

Dünya iktısat kongresi

(Baş makalemizden devam)

kısımları halkın belli başlı bilgileri arasında bile yer tutabilmiştir. Bugün, sanayideki fazla bir rasyonelleştirmenin büyük ölçüde işsizliğe yol açtığını bilmiyor muyuz? Gümrük politikalarının budunlararası (beynelmilel) pazarlarını kuruttuğunu anlamıyor muyuz? Altının bir iki devlet kasasında hapsedildiğini, kredi hayatının çok sarsılmış bir vaziyete düştüğünü sezmiyor muyuz? Bu tedbirleri herhangi bir kurtuluş anahtarı gibi kullananlar, bunu da bilmiyor muyuz, en tanınmış şahsiyetlerdir ve ülkelerinin mutlaka uçurumun yanından uzaklaşmalarını isterler. Her buhranlı zaman çağının çeşit çeşit yalvaçları vardır, ve onlar hadiseleri gönüllerine göre tefsir etmekten hoşlanırlar. Bunlardan bazıları haykırıyorlar:

— Kapitalizmin yıkılışı...

Fakat kapitalizm nedir? Yıkılan nedir? Buhran hadisesi nedir? İşte, bu, gözden uzak tutuluyor. Kapitalizm; sosyalist propagandasının henüz iyi işlenmemiş hayallerde çizdiği karmakarışık tablo değil, modern bir istihsal sistemidir. Sosyalist bir cemiyet de kapitalist bir cemiyet gibi istihsal etmiye mecburdur. Sovyet Rusyası, dış pazarlarda en yüksek kapitalist usullerle çalışmıyor mu? Amerikalılar bile Sovyetlerin bu çalışma tarzlarını takdir ediyorlar. Çünkü budunlarası iktısadî çalışmalarında bundan başka bir yol yoktur. Kapitalist sistem, devlet elinde de ayni sistemdir. Modern devrin derin problemlerini ortadan kaldırmak için kuru söz kâfi değildir. İnsanlık ilk uyanışından beri çeşit çeşit yaşayış problemlerile karşılaşmıştır. Yer yüzünün her tarafı raylarla, telgraflarla, deniz yolları ile bağlanmış bir zaman çağında istihsal ve alışveriş işlerini temelinden alâkalandıran meselelerin, elbette çok daha kuvvetli bir manası vardır. Amerika gümrük tarifesi yüz milyon alıcıyı, bazı şartlar altında, dünya pazarından uzaklaştırdı. İngiltere gümrük tarifesi de öyle bir yemiş verdi. Bu iki ülkedeki işsizlerin sayısı azalmadı, arttı. O halde istihsal ve iş hayatına engel olan başka sebeplerin mevcut olması icap eder. Bugün, artık, biliniyor ki, modern istihsal hayatını büyük serpilişine kavuşturan yollara dönmek lüzumu vardır. Fakat bu, öyle kolay mıdır? İşte meselenin en ağır ve ehemmiyetli yeri budur. Tam bir ümitsizliğe düşmek için ortada henüz bir sebep yoktur. Dünyada, pek silik bile olsa, ufak bir ağarış vardır. Buradan herhangi bir sabahın doğması mümkündür. Fakat bu ümit te boşa çıkarsa, o vakit, tanınmış iktısatçı Keynesin dediği gibi, istihsal dünyası için ümitsizlik pek büyük olacaktır. Bugün her budun ağır buhran yıllarının görgüsünü kazanmış bulunuyor. Dünya iktısat kongresi kurulduğu vakit bu görgülerin çok büyük tesirleri olacaktır. Dünya buhranından derece derece zarar görmemiş tek bir budun yoktur. Onun için kongrede, anayolları seçmekte o kadar büyük güçlükler çekilmiyecektir. Fakat, bizim tahminimize göre, seçilecek yollar ne olursa olsun, bugünkü dünya iktısadî vaziyetini likide etmek o kadar kolay değildir. Çünkü: budunlar arası pazarlarını özkımıldanışından uzaklaştıran gümrük tarifelerile yurtların para politikaları arasında çok büyük ve derin münasebetler vardır. Şimdiki vaziyet likide edilirken çok tedbirli hareket etmek lâzımdır. Çünkü: Ufak bir ihtiyatsızlık yeni bir buhran ejderhasının zincirini çözmek kadar tehlikeli olabilir. Keynes, vaziyeti likide ederken bir budunlararası kredi bankasının kurulmasını teklif ediyor. Bu bankanın 5 milyar dolarlık bir sermayesi olmalıdır. Böyle bir banka, hiç şüphesiz likide edilecek vaziyete karşı en emin bir garanti olabilir. Keynes'e göre biricik yol budur. Beş milyar dolarlık bir kredi kımıldanışı, elbette, çok büyük bir şeydir. Fakat, biz, burada Keynesten ayrılarak böyle bir bankanın likidasyon işlerinde uğrıyacağı en bellibaşlı engellere göz gezdirmek isteriz. Biz büsbütün nazarî düşünecek olursak çeşit çeşit kolaylıklarla karşılacağımıza en küçük bir işkilimiz yoktur. Fakat o kadar... Halbuki, Avrupanın ve modern sanayili ülkelerin en büyük derdi, tam manasile iktısadî meseleleri dünya savaşından sonraki politikanın zarurî bir neticesi gibi anlamaktan ibarettir. Önümüzdeki yazda toplanacak olan dünya iktısat kongresi, bu yanlış zihniyetten uzaklaşmak imkânını bulursa likidasyon işi oldukça kolaylaşmış olacaktır. Keynesin kurtulmak için biricik yol gibi gördüğü kredi bankası da, belki, günün birinde hakikat olabilir. Fakat bu banka iktısadî karakterinden ayrılarak bir politika bankası haline gelirse, o vakit ondan beklenilen faaliyetin menfi olacağına en küçük bir işkilimiz yoktur. Bizi gerek dünya iktısat kongresi, gerekse kredi bankası işlerinde en çok düşündüren şey budur. Fakat buhran yıllarının korkunç bilançosu Avrupa budunları için çok büyük bir ihtar sayılabilir. Sanayi ve sanayili ziraat ülkeleri bu fırsatı da kaçıracak olurlarsa halk arasındaki ümitsizliğe daha büyük bir hak verdirmiş olacaklardır. Öyle sanıyoruz ki müzakerelerde bu ruhî vaziyet kuvvetli bir âmil olabilecektir. Artık dünya budunlarına, buhran bilançosunu gördükten sonra, temelli bir anlaşmadan başka bir yol kalmamıştır. Bu kongrede bizim de söyliyeceğimiz sözler olacaktır. Zaten biz bunun için, şimdiden, hazırlıklara başlamış bulunuyoruz. Dünya buhranının yurdumuzdaki tesirlerini ortadan kaldırmak için bulmuş olduğumuz tedbirler iyi neticeler vermiştir. Fakat buna rağmen dünya buhranının likide edilmesinde her budun gibi bizim de büyük menfaatlerimiz vardır. Onun için dünya iktısat kongresinde kendisini göstermesi pek mümkün olan türlü türlü politika tezatlarının üstünde bir anlaşma yolu bulunmasını yürekten dileriz. Çünkü; böyle bir anlaşma, bütün insanlık için, artık, en büyük bir zaruret haline gelmiştir.

M. Nermi

Kiracının odunla başını yaran ev sahibi

Yerebatanda yedi numaralı evde oturan Hıfzı Efendi ile evin sahibi Mahmure H. kira yüzünden kavga etmişlerdir. Hıfzı Efendi kirayı vermemek için çok inat ettiğinden Mahmure Hanım odunla kiracısını başından yaralamıştır. Mahmure Hanım yakalanmıştır.

Memleket Haberleri

Bafra'da

Halkevi açılması kararlaştırıldı

BAFRA, (Hususî) — Kazamızda da bir Halkevi açılması için yapılan teşebbüse muvafık cevap geldiğinden 19 Şubatta bazı vilâyetlerle birlikte kazamızda da Halkevi açılacaktır. İlk açılacak şubeler şunlardır: Güzel san'atlar, Spor, Temsil, İçtimaî yardım, Kütüphane ve neşriyat, Halk dershaneleri ve kurslar, Köycüler.

Diğer iki şubenin ileride teşekkül edeceği anlaşılmaktadır. Evin açılma hazırlığı için Fırkada hararetli faaliyet vardır. Güzel bir programla küşat resmi yapılacaktır.

Millî iktısat cemiyeti faaliyeti

Önümüzdeki Bayramda yerli mallarımızın ve bilhassa mevyalarımızın sürümünü temin için millî iktısat ve tasarruf cemiyeti her türlü tedbiri almaktadır. Cemiyetin yerli mallar haftasında olduğu gibi bu hereketinde de muvaffak olacağı şüphesizdir.

Tayyare cemiyeti intihabı

Tayyare cemiyeti kazamız şubesi yeni idare heyeti intihabı yapılmıştır.

Ticaret odası ve Himayeietfal

Ticaret odası ve Himayeietfal cemiyeti kongreleri bu ay içinde yapılacaktır; bu hususiaki hazırlıklar bitmek üzeredir.

Sinema ve tiyatro binası

Kazamızın şöhret ve şerefiyle mütenasip bir sinema ve tiyatro binası yoktur. Halkın bu gibi ihtiyaçlarile alâkadar olması icap edenler vaktile memleketin o şöhret almış olan zenginlik zamanlarında bir çok ihtiyaçlar gibi bu medenî, bedii ihtiyacını da düşünmemişlerdir. Güzel bir sinema ve tiyatro binası vücuda getirmek için son zamanlarda belediyenin teşebbüslerde bulunduğunu haber aldık, bu teşebbüsün muvaffakiyetle neticelenmesini temenni ederiz.

Hukuk hakimliği

Kazamızın bir talii olarak adliye kadrosunun tam teşekkülle çalıştığı hemen hemen vaki değildir. İşte şimdi de hukuk hâkimliği münhaldir. Esasen çok olan bir iki mahkemenin işleri ceza hâkimi tarafından tedvir edilmektedir. Hukuk hâkiminin bir an evvel tayini hususnda alâkadar makamn nazarı dikkatini celbederiz. * *

Tire köylerinde

Tirenin bütün köylerinde iklim arz ve vaziyetine göre zeytinlikler, kavaklar, armutluk yetiştirilecek ve bilhassa cenup sathı mailinde mevcut hüdayı nabit şekilde yetişen melengiç ağaçlarına Gazi Antepten şam fıstığı namile maruf olan fıstık ağaçlarından aşı celbedilip tatbik edilecektir.

Bir salcı suya düşüp kayboldu

Mersinde Yangılı mevkiinde Silifkeye ırmaktan salla kereste nakleden Karakaya köyünden Durmuş Ali isminde bir salcı Karasini denilen arızalı bir mahalden geçerken sal ters dönerek ırmağa düşmüş ve kaybolmuşutr. Ceset bulunamamışıtr.

Şeker fabrikası

Susurlukta kurulmalı ?

SUSURLUK, (Hususî) — Karacabeyde açılacağı söylenilen şeker fabrikasının kazamızda açılacağı yolunda bir şayia dolaşıyor. Susurlukluları sevindiren bu haberin ne dereceye kadar doğru olduğu malûm değil.. Malûm olan ve bu şayianın çıkmasına sebep olan şey, Susurluğun şeker fabrikası kurulmıya çok müsait olmasıdır. Hakikaten kazamız, bu husus için araştırılacak mız yerlerin en başında gelir.

Rakkamla ifade etmek icap ederse bura arazisinin yüzde otuzu boştur. Geri kalan yüzde yetmişini dönümünde beş liradan on liraya kadar kâr getiren mahsul dolduruyor. Vasatî olarak bir dönüm araziden iki bin beş yüz kilo pancar almak mümkün olabileceğine nazaran en aşağı pancarın kilosunu bir kuruşa vermek şartile masraf çıktıktan sonra çiftçimiz yirmi lira kadar kâr alabilecektir.

Fabrikaya kâfi derecede pancar yetiştirilip yetiştirilemiyeceği meselesi tabiî en mühim noktalardan biridir. Susurluğun vaziyeti tetkik edilecek olursa bu en mühim noktanın temin edilmiş olduğu meydana çıkar.

Meselâ: Şimalde Bandırmanın ve kısmen Gönanın, şarkta Orhaneliyle, Kemalpaşanın ve Karacabeyin; cenupta Balıkesir ve Gepsutun zeriyatından mükemmelen istifade olunabilir.

Esasen fabrika Karacabeye kurulduğu takdirde bu saydığım arazinin hepsinden değilsede bir kısmının zeriyatından behemehal istifade etmek mecburiyetinde kalmacaktır. Bilhassa Susurluktan .. Halbuki o vakit ham mahsul araba veya otomobillerle Karacabeye gidecek şeker haline geldikten sonra da memlekete sevkolunmak üzere tekrar ikinci bir masrafla Susurluk istasyonuna dönecek..... Fakat fabrika burada kurulacak olursa bu ikinci masraf olmıyacak, yalnız ham maddelerin buraya nakli için masraf olacak ki artık bu da tabiîdir.

Bu suretle fabrikanın Susurluğa kurulması ile Karacabeye nispeten çok az bir nakil masrafı olacaktır. Hele yeni yapılan ve Susurluğa gene trenle bir buçuk saat mesafede bulunan Balıkesir — Kütahya hattı da hesaba katılırsa buradan memleketin hemen en uzak yerine kolaylıkla ve az bir masrafla pekâlâ şeker sevketmek mümkündür.

Su meselesi: Fabrikanın çok mühim bir ihtiyacını teşkil edecek olan suyu temin etmek de güç olmıyacaktır. Çünkü kazamızda su pek mebzuldür. Burada büyük küçük sekiz dere vardır ki bunların hangisinden olursa olsun istifade etmek mümkündür .

Fabrika Susurlukta işçi yüzünden de müşkülâta uğramıyacaktır. Amele ücretleri işlerin mahdut olmasından bir çok yerlerden yüzde otuz nispetinde ucuzdur.

Fabrikanın inşası için malzeme —Fabrika Karacabeyde olduğuna nazaran— şimendifer hattının mevcut olmaması yüzünden çok müşkülâtla nakolunabilecektir . Halbuki İstanbuldan Bandırmaya oradan da buraya kısa bir zaman zarfında ve yarıdan daha az bir masrafla, kolaylıkla malzemeyi getirtmek mümkün olabilecektir .

Nihayet Susurluğun mühim bir varidat menbaı olan geniş ormanlarının ve bilhassa Çataldağ ormanlarındaki (Göknar) maktalarının bulunması, bunların şeker ambalajı yapmağa çok müsait olması, gene ucuzca tedarikine imkân bulunması fabrikanın burada kurulması lâzım geleceği kanaatini bir kat daha kuvvetlendirir.

Susurluk ahalisi şimdi tatlı bir ümit içinde bekliyorlar. Mütehassıslarca da bu cihetlerin tetkiki bu ümitleri hakikat sahasına çıkaracak ve Susurluğun şeker fabrikasına en müsait bir yer olduğu tahakkuk edecektir.

Bakkal

Dükkânını mahsus mu yaktı ?

İzmirde Alsancakta Burnava caddesinde Selânikli İsmail Hakkı Efendinin mutasarrıf olduğu ve Malatyalı Mehmet Efendi ile müştereken işlettiği 90 ve 91 numaralı bakkal dükkânından yangın çıkmıştır. Yetişen itfaiye ve halk tarafından söndürülmüştür. Zabıtaca yapılan tetkikat ve tahkikatta dükkânda tezgâh önünde ve sandık üstünde duran boş bir çuvaldan çıkan ateşin yakın mesafedeki makarna kâğıtlarına bulaştığı ve oradan da tavana yükseldiği anlaşılmıştır.

Yarım kiloluk bir teneke ile 100 dirhemlik müteaddit kutularda gaz, rafta kâğıtlar arasında duran bardaklarda da benzin bulunduğu ve duvar dibinde, tahtalar yanında gazlı bezler ve bilhassa yangınnın çıktığı yerde tabak içinde bir miktar gaz mevcut olduğu görülmüştür.

Bunlardan yangının şüpheli olduğu kanaati hasıl olmuştur. Dükkân Ünyon sigorta şirketine 1250, Şark şirketine 1000 liraya sigortalı idi. Tahkikata müddeiumumîlikçe vazıyet edilmiştir.

İzmir müddeiumumîliğince yapılan tahkikata göre bakkal İsmail Efendi; perşembe günü akşamı dükkânını çok erkenden kapamıştır. Ehli vukuf tarafından yapılan keşfe nazaran dükkânda 386 liralık eşya ve saire vardır. Halbuki 2250 liraya sigorta ettirilmiştir. Eşyanın üzerine filit pompasile gaz atıldığı da anlaşılmıştır. Filit pompası dükkânda bulunmuştur. İsmail Hakkı Efendi tevkif edilmiştir.

* * *

Gene İzmirde Mirali mahallesinde karakapı caddesinde Kulalı derici İbrahim oğlu Hacı Rüstem Efendinin 58 numaralı evinde yangın çıkmış ise de çok az zarar olmuş ve yangın söndürülmüştür. Tahkikata göre yangın; yataklar arasında ihtiyar hizmetci Sakine Hanım tarafından düşürülen yanık sigaradan çıkmıştır. Ev ve eşya sigortasızdı. Zarar miktarı 20 liradır. Zabıtaca tahkikata devam olunmaktadır.

Yugoslavyaile Romanya arasında bir yaklaşma

BÜKREŞ, 23 (A.A.) — Balkanların şimalinde hüküm sürmekte olan kar fırtınaları dolayısile Yugoslavya kralını Sinaia'ya götürmekte olan trenin teahhur edeceği bekleniyordu. Buna rağmen tren Sinaia'ya vaktinde gelmiştir.

Kral Alexandre, çarşambaya kadar Sinaia'da kalacaktır.

Yugoslavya ve Romanya hariciye nazırları, bu fırsattan istifade ederek yekdiğerine mülâki olacak ve bilhassa merkezî Avrupa ile küçük itilâfı alâkadar eden umumî siyasete müteallik mesail hakkında görüşeceklerdir.

iran, Londra sefirini de değiştirdi

TAHRAN, 23 (A.A.) — Londra sefiri Mirza Ali hanın yerine hariciye nezareti pasaport dairesi müdürü Fethullah Nuri Esfendiyari, maslahatgüzar tayin edilmiştir.

Tımurtaş'ın muhakemesi

TAHRAN, 23 (A.A.) — Gazeteler, evinde göz hapsinde tutlmakta olan sabık saray nazırı Timurtaş hanın yakında muhakeme edileceğini haber vermektedir.

Ayusturya Macaristan arasında bir yakınlık

VIYANA, 23 (A.A.) — Macaristanın Viyana sefiri M. Nolky, Neuve Freie Presse gazetesine şu beyanatta bulunmuştur:

"Memleketlerimizin malî müşkülleri iki memleketin ticarî mübadelelerinin her türlü engelden kurtarılması sayesinde tahammül edilebilir bir hale gelecektir.,,

Küçük itilâf ve Avusturya

CENEVRE, 23 (A.A.) — Küçük itilâfa mensup mühim bir şahsiyet Hirtenberg hâdisesi hakkında Havas muhabirine şu beyanatta bulunmuştur:

"Küçük itilâf hükûmetleri arasında bu hâdise hakkında şimdiden bir anlaşma hâsıl olmuştur.

"Milletler cemiyeti meclisi nezdinde yapılacak müdahalenin hafta başlangıcında vuku bulacağı şüphesizdir.

"Bu hâdisenin ehemmiyeti ve vehameti şu noktadadır: Avusturya hukuk beraberliğine tahakkuk etmiş nazarile bakmakta, henüz ilga edilmemiş muahedelerden mütevellit ve mükellefiyetlere hiç ehemmiyet vermemektedir. Bundan dolayı küçük itilâf hükûmetleri Avusturyanın vaktile imzaladığı beynelmilel mükellefiyetlere ve taahhütlere riayet hususunun teminini milletler cemiyeti meclisinden rica edecektir.,,

Sokağa bırakılan çocuk

Beyoğlunda Sentantuvan kilisesinin duvarı dibine bir buçuk aylık bir erkek çocuk bırakılmıştır . Çocuğun ismi Yılmaz konmuş, Darülâcezeye gönderilmiştir.

Manto yaptırmak için

Hasköyde oturan İbrahim ile metresi Mazalto arasında bir manto yüzünden kavga çıkmış, İbrahim metresini sopa ile fena halde dövmüştür. Mazaltonun başı yarıldığından hastahaneye yatırılmış ve İbrahim yakalanmıştır.

Gayrimübadiller kongresini tanımak istemiyenler

Evvelki gün toplanan gayri mübadiller kongresinin çok hararetli ve gürültülü olduğunu yazmıştık . Kongreden sonra bazı gayri mübadiller vilâyete müracaat ederek bu kongrenin gayri kanunî olduğunu, çünkü ikinci ilândan sekiz gün sonra toplanması lâzımken yedi gün sonra toplandığını söylemişlerdir.

Dört gayri mübadil tarafından yapılan bu itiraz varit telâkki edilmemekle beraber vilâyet tarafından istida polise gönderilmiş, mütaleası sorulmuştur.

Bir kaçakçı maznunu Adliyede tevkif edildi

Üsküdarda oturan Halil isminde birisi, sigara kâğıdı kaçakçılığından dün adliyedeki ihtisas mahkemesinde muhakeme olunmuş, tevkif edilmiştir. Muhakeme, şahit çağırılmasına kalmışıtr.

Vali ve belediye erkânı

Haber aldığımıza göre Vali Muhiddin Beyle Belediye erkânından bir kısmı bayram tatilini geçirmek üzere Yalovaya gideceklerdir.

Bayram münasebetile mektepler de tatil edilmiştir.

Sütlerin kontrolü

Belediye sokaklarda satılan sütlerin sık sık kontrola tabi tutulmasını, süt kaplarının temizliğine bilhassa dikkat edilmesini şube müdürlerine bildirmiştir.

Fakir hastaların bedava muayenesi

Halkevinden alınacak vesika ile müracaat edecek fakir hastaların muayene ve tedavisini kabul eden doktorlarımızın, muayene gün ve saatlerini aşağıya yazıyoruz. Buna göre günlerinde idare memurluğuna müracaat edilmesi.

Dr. Nadire Hanım Kadın hastalıkları Pazartesi, Çarşamba 13 ilâ 18.

Dr. Rifat Salih B. Cilt ve Zührevî hastalıkları: Cumartesi, Çarşamba 15 ilâ 18.

Dr. Süleyman Şükrü B. Göz hastalıkları: Cumartesi, Pazartesi, Çarşamba 16 ilâ 17.

Bir kamyon altında

Şişli — Tünel hattında işliyen 133 numaralı tramvaydan inen 50 yaşında henüz hüviyeti anlaşılamıyan bir kadın 3711 numaralı kamyonun altında kalmış, ağır surette yaralanmıştır. Şoför kaçmış, kadın Fransız hastahanesine yatırılmıştır.

Fikret Adil'in
Hastane intibaları
— 6 —
Ölümle Şakalar

Hemşire

Bütün kadınlar orada leylîdir.
Hepsi hemşiredir ve yahut yar!
AHMET HAŞIM

Hastalara bakan yarım doktor-kadınlara acaba "hemşire,, ismini kim taktı? Bana öyle geliyor ki, bu ismi, hemşirelere bizzat hastalar takmışlardır. Erkek hastalar.

Bir insan hastalanınca, "ruhlaşır,, madde kısmı hastalığın, tıbbın ve cerrahın elinde kaldığı nispette şehvetten uzaklaşır.

O zaman, hasta, Leylâ ile Mecnunu biribirine bağlıyan aşkı anlar: Ve sevmenin ne ilâhî bir şey olduğunu ancak hasta bilir.

Erkek hastaya ilâç kadar lâzım olan şey kadın manzarası, koku - su, kadın ellerinin temasıdır.

Bunun için hastalara bakan yarı doktorlar kadındır ve beyazlar giydirilmiştir. Hepsinin elleri yüzleri temizdir.

Bazan güzel olanları da vardır.

Onlar beyaz elbiseleri içinde, lâstik iskarpinleri ile koğuşlarda sessiz sessiz yürürlerken, hastaya hümması arasında kutsî görünürler. Sancısı olan hasta onun yaptığı müsikinin şırınga ile rahat, onun içirdiği ilâçlarla şifa bulur. Ve hasta kutsî olarak tanılan kadınların "yar,, olamıyacağını bildiğinden ona "hemşire,, der.

"Hemşire,, iyileşen bir hasta için hemşirelikten çıkar. O zaman "yar,, olabilir. Bunun için içlerinde "Bazan güzel olanları da vardır,, demiştim: Çünkü "Ford,, otomobilleri veya "Schneider,, topları gibi seri halinde imal edilmedikleri için, hemşirelerin sayıları mahduttur, güzel olanları bir - çok hastalara hemşirelik yaptıktan sonra "yar,, olmuşlardır. Yar olanlar da "hemşirelik,, ten vaz - geçmişlerdir.

* * *

Bir iskelet insana haşyet verir. Fakat ne de olsa, başınızı çevirir, bakmıyabilirsiniz. Lâkin bir iskelet sizi çağırır, konuşursa ne yaparsınız? Konuştuğu, çağırdığı için ona cevap vermek mecburiyetindesiniz.

İşte böyle bir hastaydı.

Mütemadiyen "hemşire,, nin kendisile meşgul olmasını isterdi.

— Hemşire hanım! Biraz su!

Hademe getirip verecek olsa içmezdi.

— Hemşire hanım iğneyi siz yapınız.

Asistanın yapmasına müsaade etmezdi.

— Hemşire hanım biraz yanımda oturur musunuz?

Başkasile meşgul olmasına dayanamazdı ve müthiş kıskançtı.

— Hemşire hanım size bir şey söyliyeceğim...

Sesi kısılır, nefesi tükenir bir şey söyliyemezdi.

Hemşirenin nabza bakmak için bir kum saati vardı. Bu kum saati bir dakikada bir şişeden öteki şişeciğe boşaldığı için hemşire, her hastayla bir dakika meşgul olmak istemez, saniyeli bir saatle bakmak isterdi. Bulunduğumuz koğuşta, yalnız bu hastada saniyeli bir saat vardı. Hasta, hemşirenin nabzına bakmak üzere işe başladığı zamanlar hemen saatini uzatır:

— Hemşire hanım, derdi, benim saatle bakınız.. Çabuk olur. yorulmazsınız.

Fakat sıra kendisine gelince:

— Saatle yanlış oluyor galiba, benim nabzıma kum saatinizle bakınız..

Der, hemşire onun bileğini herhesten ziyade elinde tutardı.

Buna nasıl tahammül ederdi hemşire? Bereket versin çok sürmedi ve o gün, ikindiye doğru hasta son defa çağırdı:

— Hemşire, sizden son ricam.. Biraz elinizi verir misiniz?

Hemşirenin dudakları titriyerek yanına oturdu elini uzattı. On dakika sonra çekti. Hasta artık elini tutmuyordu.

* * *

Hemşire, elini alkolle silerken bana dedi ki:

— Hayretle baktığınızı görüyorum... Haklısınız.. Fakat ne yapabilirim... Bize mektepte, hastalara karşı müşfik olmasını da öğrettiler. Hatta, hocamız, bazı ahvalde...

Hemşire manidar bir bakışla gülerek çıktı. Bir an düşündüm. Zile bastım. İçeri hademe girdi:

— Buyurunuz?

— Hemşireyi çağırır mısınız bana!...

— Peki efendim. Yalnız biraz müsaade ediniz. Şimdi doktorun yanında!..

(Devamı var)

En kıdemliler kimlerdir ?!

Hisleri, düşündükleri, başlarından geçen en heyecanlı hâdiseler

Aktör, aktris, doktor, eczacı, gazeteci, bakkal, hamal, kapıcı, şoför, vatman .. gibi her mesleğin en kıdemlileri ile konuştuk. Başlarından geçen heyecanlı hâdiseleri tesbit ettik

Bayramı müteakıp çıkacak sayımızdan itibaren takdim etmiye başlıyoruz

Bulan ve toplıyan : A.Sırrı

Derleme heyetlerinin içtimaı

İstanbul söz derleme heyetleri dün öğleden sonra içtima yapmışlardır.

İçtimada söz derlemelerinin ne suretle yapılacağını gösteren broşürün tevzi şekli tespit edilmiştir. Bundan sonra bütün muallimlere bu broşürlerin dağılması kararlaşmıştır.

Broşürler bugünden itibaren muaarif müdüriyeti vasıtasile bütün ilk, orta, mekteplerdeki muallimlere tevzi edilecektir.

Yeni Filimler

Majik Sinemasında :

95

Cennet Perisi

26 kânunusani perşembe akşamından itibaren Majik sinemasında gösterilmiye başlanacak olan (Cennet Perisi) filminden bir sahne

Amerika denizlerinin, hurma ağaçlarile bezenmiş sahillerinde dolaşan bir yattan Johny Baker isminde bir milyoner genç denize düşüyor.

İçinde bir köpek balığı tutulmuşolan bir ağa dolaşarak hayatı tehlikeye düştüğü bir anda yerli bir kız ağı kesmek suretile onu kurtarıyor.

Bu yerli kız Luana isminde çok şirin ve cazibeli bir kızdır.

O akşam yattakiler, yerlilerin tertip ettiği bir gece eğlentisine davetlidirler. Kızların hepsi âşıkları tarafından tenha yerlere kaçırıldıkları esnada yalnız bir Luana tek başına kalmıştır. Beyaz adam (Johny Baker) bunun manasını anlıyamıyor. Luana bir yerli prense vakf ve hasredilmiş bir kızdır, binaenaleyh kendisi (Tabu) yani takdis edilmiştir. Kızın vahşî güzelliği Johny'yi teshir etmiştir. Kızı yakalamak için fırlıyor. Fakat derhal bu hareketine karşı isyan eden yerliler tarafından sım sıkı yakalanıyor.

Johny o gece müteessir bir halde yatın gövertesinde oturmakta iken suda bir hışırtı duyuyor. Yüzerek gelen Luana'dır. Suyun için de heyecanlı bir kovalamadan sonra Johny kızı sahile çıkarıyor ve bakir dudaklarına ilk erkek püsesini konduruyor.

Ertesi günü yatın hareketi esnasında Johny meydanda yoktur. Sahilde kızla beraberdir. Saf kız onun bütün aşkile aldığı püseyi iade etmekten zevk duymıya başlamıştır.

Tam iki âşık dalmışlarken yanı başlarında bir mızrak saplanıyor. Ve bir saniye zarfında her taraftan fırlıyan yerli vahşiler Johny'yi bir anda yakalayıp ağaca bağlıyorlar, ve Luanayı alıp götürüyorlar.

Kendisini güç hal ile kurtaran Johny, yerli prense büyük merasim le evlendirilmek üzere bulunan Luanayı buluyor. Bir kargaşalıktan istifade ederek iki âşık tekrar kaçmıya muvaffak oluyorlar.

Tam o esnada Pele yanar dağı feverana başlıyor.

Luana ona bir gün söylemişti: Pele feverana başladığı anda kendisinin kudsiyetinin izale edildiğine hiddetlenerek kurban edilmesini ima ettiği anlaşılacaktı!...

Johny derhal aramağa koyulu - yor. Ve nihayet buluyor. Kendini Zaptedemiyerek yerlilerin üzerine saldırıyor. Fakat gene yakalanıyor ve bağlanıyor. Her ikisinin de kurban edilmelerine karar veriliyor:

Merasim başlıyor. Luana gayet zarif giydirilmiş, yanar dağın hiddetini teskin için ölüme, Johny'de vahşî bir canavar gibi bir kargıya bağlanarak sürükleniyor.

O aralık birdenbire bir yaylım ateş başlıyor. silâhlar patlıyor. Yat takiler kurbanların imdadına tam zamanında yetişiyor ve kurtarıyorlar.

Bu filmde baş rolü oyniyan kadın artist Dolores del Riodur. Dolores Meksikada Durango civarında doğmuş ve bir İspanyol aielsinin kızıdır. Kendisi bir Amerikalı film kumpanyası sahibi tarafından Holivuda götürülmüş fakat başka bir şirket hesabına ilk defa olarak Şeref yolunda filmini çevirmiştir.

Bu film kendisinin hakikaten şeref yolu olmuş ve "Hayatı İsa,, "Ramona,, ve "Evanjelin,, filmleri kendisini en büyük yıldızlardan biri yapmıştır. En son filmi "Kumru,,dur o da yakında Majik'te irae edilecektir.

Dolores del Rio bu "Cennet Perisi,, filminde hakikaten bir peri gibi herkesi teshir edecektir.

Iktısadî Haberler

1930 ve 1931 e göre 1932 ticaretimiz

İhracat ofisi 1932 senesi zarfındaki ihracat miktarını gösteren bir istatistik hazırlamıştır. Bu istatistikte ihracat maddeleri birer birer tetkik edilmekte ve 1930—1931—1932 seneleri ile mukayeseler yapılmaktadır.

İstatistiğe göre 1932 senesinde 27 milyon liralık tütün, 3 milyon liralık ham ve koza halinde pamuk 2 milyon liralık teftik, 3 milyon liralık arpa, 1 buçuk milyon liralık yün, bir buçuk milyon liralık afyon, 10 milyon liralık kuru üzüm, 3 buçuk milyon liralık incir, 6 buçuk milyon liralık fındık, 3 milyon liralık maden kömürü, 8 milyon liralık yumurta, yarım milyon liralık zeytinyağı, bir milyon liralık halı ihraç edilmiştir.

1930 ve 1931 senesine nazaran Tütün yüzde elli azalmıştır. Pamuk ise yedi defa azdır. Diğer maddelerde de tenezzül vardır. Yalnız maden kömürü 1930 senesinde 1.016.931 liralık ihraç edilmiş iken bu miktar 1931 de 1 milyon 661.026 liraya yükselmiş ve 1932 senesinde 3.785.955 lira olmuştur.. Yumurta da 1930 senesine nazaran yükselmiştir.

Takas suretile çıkarılacak madenler için komisyon

Gelen malûmata göre İktisat Vekâleti Türkiyenin muhtelif taraflarından takas suretile ihraç edilecek madenler için İzmitte, Derincede bir takas komisyonu teşkiline karar vermişti.

Derince Anadolu demiryollarının deniz iskelesi olduğu için takas komisyonu bu mıntakada daima meşgul olacaktır.

Viyanalı bir çukulata fabrikası

Viyanada bir çikolta, kakao fabrikası İstanbul Ticaret odasına müracaat ederek faal bir vaziyette bulunan fabrikasını satmak istediğini bildirmiştir.

Bir Alman fabrikası tazminat istiyor!

Bir Alman fabrikası Ticaret odasına müracaat ederek gümrükten 22 mark zarar ve ziyanının alınmasını rica etmiştir.

Fabrikanın zarar ve ziyandan bahsettiği mesele de şudur:

Fabrika İstanbula bir çok nümuneler göndermiş fakat nümuneler gümrükten çıkarılmadan iade edilmiştir.

Fabrika iade edilen nümunelerin gümrük memurları tarafından anlaşılmadığı için iade edildiğini ileriye sürerek 22 mark yani 11 lira tutan zarar ve ziyan istemektedir.

Ticaret odası fabrikanın mektubunu gümrüğe göndermiştir.

Cenubî Amerikada gene harp

Assomption, 23 (A.A.) — Bolivya ile Paraguvay arasındaki mücadele tekrar başlamıştır.

Kahveciler arasında

Dün Ankaradan gelen bir telgrafta Berezilya kahve konsorsiyomunun İktısat Vekâleti ile anlaşması üzerine İstanbuldaki bazı tacirlerin fesat karıştırmağa başladıkları bildiriliyordu.

Öğrendiğimize göre İstanbuldaki kahve tacirlerinden Oto Andre Adist isminde bir zat İstanbul ikinci noteri Hüseyin Hüsnü Beyin bürosunda yaptırdığı bir tercümede İngilizce aslında (müzakere aktine) dair olan kelimeyi (mukavele aktine) olmak üzere tercüme ve tasdik ettirdiği iddiasile Hüseyin Hüsnü Bey derhal İktısat Vekâletine müracaat etmiştir.

Öğrendiğimize göre Oto Andreadist Riyo dö Janero Sipmer müessesesinin İstanbulda mümessilidir ve Berezilya kahve konsorsiyomunun rakibidir.

KADIN

Uzun ceketler

Kostüm tayörleri seven kadınlar: Mükemmel bir modadır ve kadını gençleştirir, derler. Sevmiyenler: Fena bir moda değil derler, fakat vücudu ikiye bölüyor.

Bu ikinci şık iddia bu sene kuvvet bulmuş ve kostüm tayörler hemen hemen modadan düşmüştür.

İlk zamanlar, kadınlar, mantosuz kısa bir ceketle sokağa çıkıyorlardı. Fakat bu kısa ceketler de vücudu ikiye böldüğü için şimdi, uzun ceket modası revaç buluyor. Artık mantolar ne eteklere kadar uzundur, ne de belin biraz aşağısına gelecek kadar kısadır. Manto ceketle diz kapaklarından birkaç parmak yukardadır.

Camların buğusu

Kışın camlar buğulanır ve dışarısı görünmez. Camların buğusunu izale için en iyi çare pencerelerden birini açmaktır. Soğuk hava buğuyu kaldırır. Eğer pencere açmak kabil olmazsa, o zaman camları gliserinli bir bezle silmeli.

Çocuk

1 — Yünlü manto. Gri ve sarıdır. İnce çizgiler ipeklidir. Omuz başları çift apuletlidir.

2 — Yünlü elbise. Mavi blûz üstüne askılı ve plâstronludur.

Ev saksıları

Evlerdeki çiçek ve yaprakların kışın muhafazası kolay değildir. Bir kere muayyen ve müstakar bir tarzda tutmalı, köşelere değil, aydınlık yerlere konmalıdır. Sabahları ortalık temizlenirken saksıları kurander bırakmamalıdır. Geniş yaprakların tozunu silmelidir ki, iyi nefes alabilsinler.

Jigo

Sığır etini bayatlatın. Arasına sarmısak sokun. Tuzunu biberini ekin. İyice yağlı bir kâğıda sarın, şişte kızartın.

Vatandaş
Bayramlıkların
Yerli Mallarımızdan
ikramların
Yerli Mahsullerimizden
Olsun!..

Millî iktisat ve
Tasarruf Cemiyeti

Güzel Bir Antre

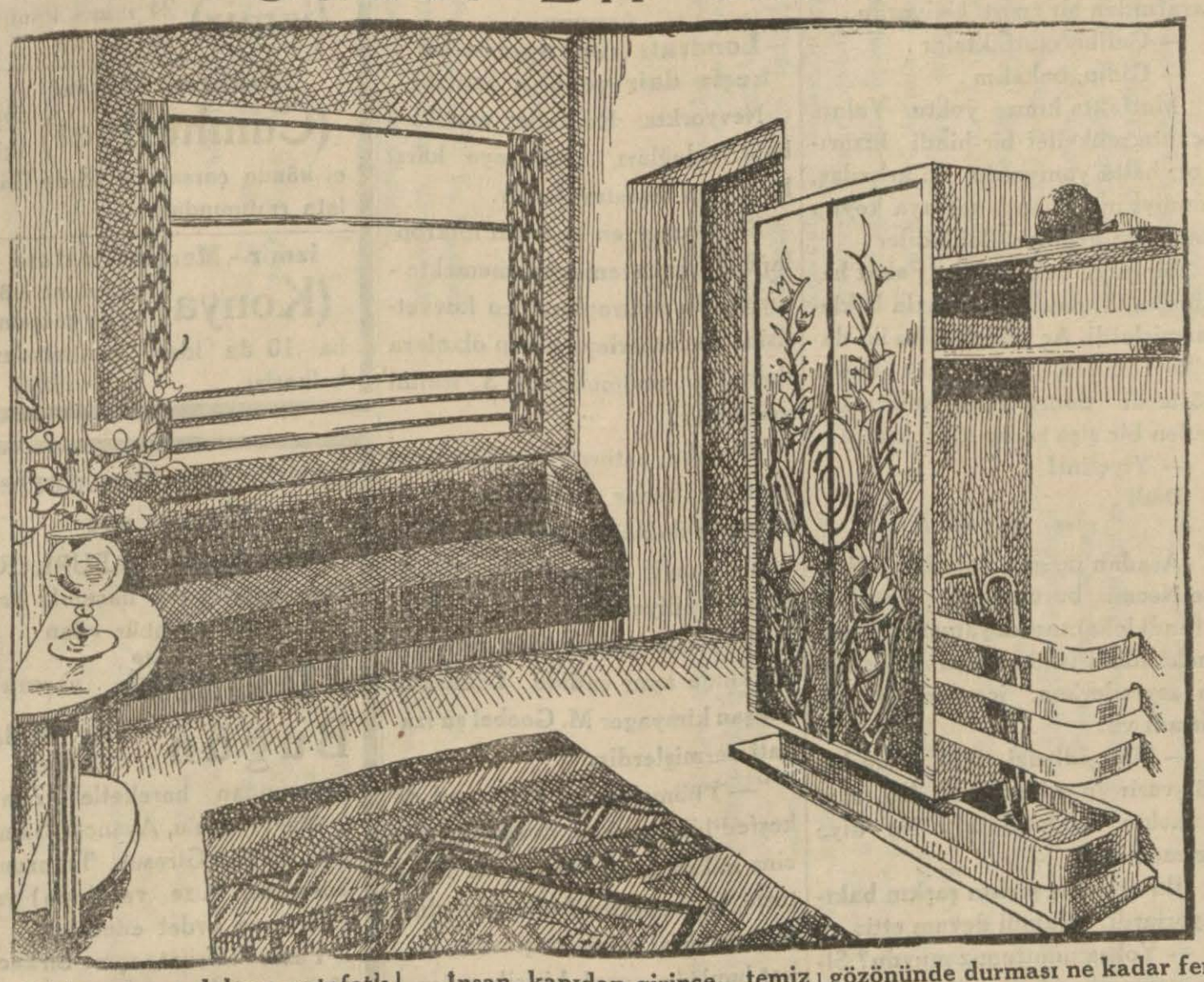

Eski zamanın dolgun, şatafatlı döşemeleri artık iflâs etti. asrî evler sade, basit döşeniyor. Resmimizde görülen güzel ve sade döşenmiş bir antredir.

Bizde, maalesef ev girişlerine ehemmiyet verilmez. Odalar süslenir, döşenip dayanır, fakat antreler bakımsız durur. Hatta bir iskemle bile konulmaz.

Halbuki antre, bir evin en esaslı, en bellibaşlı bir yeridir.

İnsan, kapıdan girince, temiz ve döşenmiş bir antre ile karşılaşırsa, muhakkak ki gönlü açılır, içi ferahlar.

Resmimizde görülen antre iyi ve sade döşenmiştir. Geniş bir kanape, küçük bir masanın üzerinde zarif bir vazo, yerde tek bir seccade.

Bilhassa portmanto şayanı dikkattir.

Filvaki, paltoların, mantoların, gözönünde durması ne kadar fena bir manzara teşkil ederse, ne de olsa toza toprağa maruz kalacağından zararlıdır.

Bunun için, şimdi portmantoların bir kısmı elbise dolabıdır. Baston ve şemsiyeler meydandadır, manto ve paltolar dolaba konuyor ve bu suretle, antre güzel bir manzara alıyor. Meydanda eşya görünmüyor.

Feminizm erkekleşmek değildir

Erkeklerle burada aynı sıralarda oturmak,
Hayata atılıp erkeklerin gördüğü hizmeti görmek,
Avukat olmak, doktor olmak, belediye azası olmak feminizmdir.

Fakat, eve yorgun argın, işinden gelen kocanıza güler yüz göstermek,

Evin işlerine bakmak, çocuklarınıza rahat ettirmek, Bütçeyi tanzim etmek, israf etmemek, Misafirperver olmak, Koca sözü dinlemek, Hizmetçiyi iyi kullanmak da muhakkak, ki feminizmdir.

Kadın, erkekle müsavi olmak istediği zaman ne derece feminist ise, kadınlık, annelik, zevcelik, kızlık ve hemşirelik haklarını ifa ettikleri zaman, çok daha fazla feministtirler.

Bunu daima göz önünde bulundurmak lâzımdır.

Nefis bir gece tuvaleti

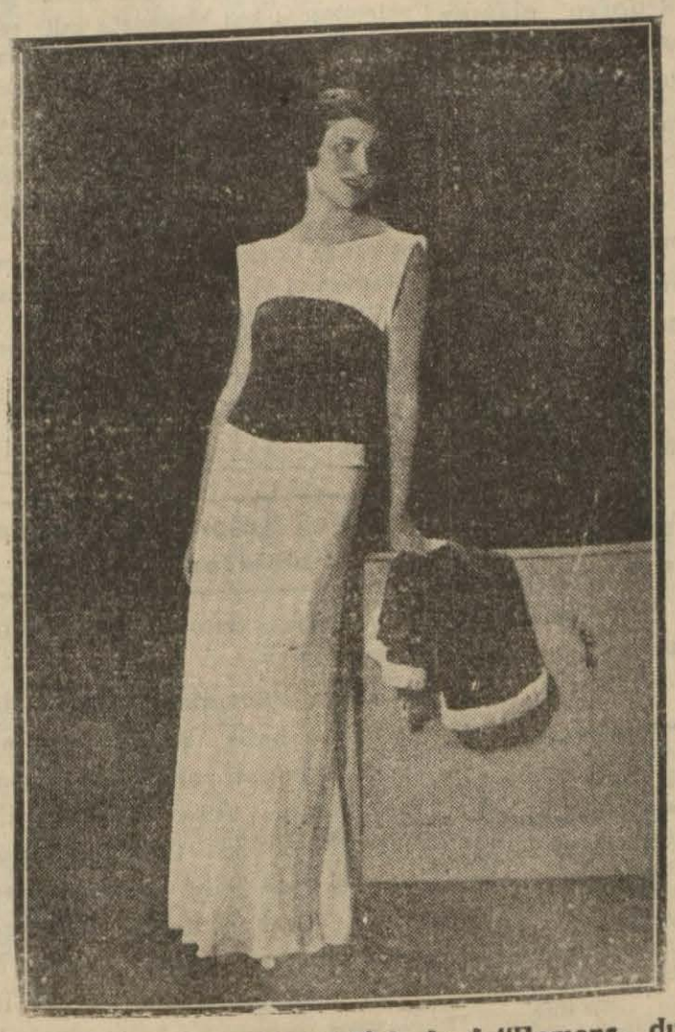

Bu güzel gece tuvaletinin ismi "Romans„ dır. Zarif bir şekilde aşağıya doğru düşen elbise krep döşinden yapılmıştır. Korsajı hafif drape yeşil kadifedir. Tuvaleti ikmal eden ceket aynı renkten kadifedir. Yanlarına beyaz kürk dikilmiştir. Astarı beyaz ipektir.

Yün perdeler

Bere salgını, şapkaları bile bere şekline soktu. Şapkalar küçüldü, yanlaştı. Ajurlandı.

Son gelen Paris moda gazeteleri, yün örme berelerin revaç bulduğunu yazıyorlar.

Bu moda bizim işimize gelir. Hanımlarımızın pek çoğu örgü yaparlar. Muhtelif renk ve şekillerde yün takke örüp başa geçirmek iktısadî bir süstür.

Kadifeyi temizlemek

Kadifenin üzerlerini temizlemek için, kadifenin tersini iyice ıslatmalı ve bir ıslak bez bastırmalı ve kadifeyi yumuşak bir fırçayla yavaşça süpürmeli.

Pas lekeleri

30 gram kâfuruyu bir parça yağ içinde eritmeli. Kurşun gözü kamaştırmalı. Bu melhemle paslı eşyaları oğmalı ve bir gece böyle bırakıp ertesi günü yünlü bir bezle silmeli.

Elbiseleri

1 — Sarı krepdöşin elbise. Önü çift pilili ve düğmelerle süslüdür. Sarı düğmeli beyaz bir blûz üzerine giyilmiştir.

2 — Beyaz jorjet elbise. Omuzları kırmızıdır. Uçları eteğin plilerinde nihayet buluyor.

Nefis bir ciğer

Ciğer — dana ciğeri — ince ince kesiniz. Bir tavada zeytinyağına biraz şarap karıştırınız. Bir tababaka dereotu, maydanoz, kereviz, tuz, biber döşeyiniz. Bunun üzerine ciğerleri koyunuz. Sonra gene bir tabaka dereotu, maydanoz, kereviz, tuz biber döşeyiniz, üstüne gene ciğerleri diziniz. Hafif bir ateşte pişiriniz.

Portakal böreği

250 gram un. Üç yumurta sarısı. Bir miktar tuz. Bir dolu kaşık zeytinyağı. Bu hamura biraz da sıcak su katınız. Bir saat bırakınız. Sonra yumurtanın beyazlarını iyice dövünüz. Portakalları soyunuz. Üzerine toz şeker ekip yarım saat bırakınız. Sonra hamura bulayıp kızgın yağa atınız. Sıcak sıcak yeyiniz.

Portakal

Portakal insanın susuzluğunu gideren bir yemiştir, fakat hazmı biraz ağırdır. Geceleri posasını çıkarmak daha iyidir.

Hikâye

Salı mı, Perşembe mi?

Nakleden fa.

Necmi, yüzükoyun yatağının üzerine abanmış, profesör Şekip Beyin Bergson'dan naklettiği "Gülmek nedir?,, isimli eseri okuyordu.

Ressam Naci, önünde saatlerce düşündüğü şövalesini bırakarak kalktı, boyası olmadığı için hayalen resmettiği tualsiz çerçeveye son bir bakış daha fırlatarak sordu:

— Necmi, saat kaç?

Necmi, hiç cevap vermeden doğruldu, çivide asılı duran şapkayı — iki arkadaşın bir tek şapkaları vardı, sokağa kim çıkarsa o giyer, ikisi birden çıkarsa, Necmi, filozof olduğu için başı açık giderdi — Kafasına geçirdi, Beyoğlunda, Parmak kapıda, bir apartımanın, oturdukları altıncı katındaki geniş tavan arasından çıktı, merdivenleri indi, Taksim meydanına kadar giderek İş Bankasının kumbara şeklindeki saatinden vakti anladı, döndü, merdivenleri çıktı, ve Necmiye:

— Yediye on var!

Dedi. Naci kısaca:

— Peki.

Dedi ve sustu. Bir müddet geçti. Sonra Naci:

— Haydi, dedi, vakit geldi. Hamdi bekler.

Necmi, merakla sordu:

— Akşam yemeğine orada mısın?

— Evet... Sen de oradasın değil mi?

— Ben mi? Hayır! Ne münasebet?

— Benimle beraber seni de davet etti, unuttun mu?.

— Unutmadım... Fakat bugün ne?.

— Salı.

— Tamam. Hamdi, bizi perşembeye davet etti.

— Hayır, salıya!

— Yok... Perşembeye.. Hoş, ben unutmıyalım diye not ettim.

— Nereye not ettin?

— Unutmıyayım diye "Gülmek nedir?,, in boş bir sayfasına!..

— Getir bakalım!

Necmi, kitabı aldı. Fakat o sayfayı, Naci, krokilerle kirletmişti. Necmi, kızar gibi oldu:

— Gördün mü ya?

— Ne olur sanki? Her boş kâğıt, resim yapmak için yapılmıştır.

— Peki! Öyle olsun.

Bir sükûn. Necmi, saçlarını ıslattı, taradı.

— Hazırım. Haydi gidelim. Fakat emin ol Naci, aldanıyorsun. Bugün için değildi.

— Canım üzülme. Uzakta değil ya.. Gidip sorarız.

İki arkadaş, Sıraselvilerde, Hamdinin Amerikalı karisile oturduğu ve ayni zamanda atölye olarak kullandığı apartımana gittiler, kapıcıya, Hamdinin yukarda olup olmadığını sormak istediler. Fakat kapıcı yoktu. Necmi sordu:

— Sen asansörü kullanmasını biliyor musun?

— Hayır.

— Ben de bilmem. İyisi mi merdivenlerden çıkalım.

Merdivenlerin yarısında, asansör, yukarı çıktı, sonra tekrar indi, ve Necmi ile Naci, Hamdinin apartımanına gelince, kapıyı aralık buldular, beklediler.

On dakika beklediler. Ses ve kimse yok.

Necmi:

— Gidelim!

Naci:

— Hayır. Dur. Yabancı yerde değiliz ya!..

Necmi, kulak kabarttı. Mutfak tarafından bir cızırtı geliyordu.

— Galiba mutfaktalar.

— Gidip, bakalım.

Mutfakta kimse yoktu. Yalnız ocakta mükellef bir hindi kızarıyor, hattâ yanıyordu. İki arkadaş, hindiyi indirdiler, sofraya koyup karşısına geçtiler. Beklediler.

Bir hayli beklediler. Fakat hakikatta iki dakikadan fazla beklememişlerdi. Aç mideleri bu iki dakikayı onlara yarım saat kadar gösterdi. Sonra, Naci, kalktı, büfeden bir şişe şarap aldı, kısaca:

— Yiyelim!

Dedi.

* * *

Aradan üç gün geçmişti. Naci ile Necmi, burunlarını Aptullah Efendi lokantasına yapıştırmış, camekândaki ıstakozların oynaştığını seyrederken, içerden Hamdi fırladı ve:

— Sizi gidi sizi, dedi, insan hiç söz verir de gelmez mi? İki saat yemekte bekletdiniz! Ne diye gelmediniz!

İki arkadaş şaşkın şaşkın bakışıyorlardı. Hamdi devam etti:

— Yoksa unuttunuz muydu? Size, çarşamba akşamına muhakkak beklerim, dememiş miydim?

— Ayol, biz, perşembe zannediyorduk. Geldik, evde kimse yoktu. Çaldık çaldık... Kapıyı açan olmadı.

— Ha... Biz kapayıp gitmiştik. Çünkü, salı günü de bir yere misafirliğe gitmiştik, kapıcı, bizim mutfakta hindi pişirmek için müsaade istemişti. Olur, dedik, kapıyı aralık bırakıp çıktık. İşin tuhafı, kapıcı, yukarı çıkıp mutfağa bakınca, hindinin sade kemiklerini bulmuş.. Onun için, o günden-denberi kapıyı sıkı sıkı kapatıyoruz.

— ? !....

— ? !....

— Öyle aptal aptal ne bakışıyorsunuz. Geliniz bari, çarşambaya vadettiğim yemeği şimdi ödeyim.

Ve üçü birden "Aptullah,, a girdiler.

Mısırın borçları

KAHİRE, 23 (A.A.) — Mısır hükûmetinin, muhtelit mahkemenin borçlara ait kuponların altın olarak tediyesi kararını protesto etmesi hemen hemen muhakkaktır.

Gazeteler, bu kararın Mısır hükûmetinin senede 1.500.000 İngiliz lirası munzam faiz ödemesi ve sermaye miktarının 40 milyon İngiliz lirası artmış demek olacağını yazıyorlar.

Rus şehir ve köyleri arasında mübadele

MOSKOVA, 23 (A.A.) — İzvestiya gazetsi, başmakalesini Kolkose'ların devlete mecburî olarak hububat vermeleri hakkındaki karara tahsis etmiştir.

Bu sistem, ahiren fırka tarafından ittihaz edilen ve şehirle köyler arasındaki mübadelâtı genişletecek olan Kolkose ticaretinin inkişafını istihdaf eden kararların mantıkî bir neticesidir.

Rekolte fazlası ki rekolte miktarının yarısından fazladır. köylülere bırakılacaktır. Her mıntakanın hususî şartları nazarı itibara alınarak tayin edilmiştir.

Zatürrie

Afetine karşı bir serum bulundu!

Londralı kimyagerin bu keşfe dair verdiği izahat

Nevyorkta Rokfeller enstitüsü baktriyoloğları, zatürrieye karşı bir serum keşfetmişlerdir.

Bu seruma, en kuvvetli mikroplar bile mukavemet edememekte dirler. Bu mikropların en kuvvetlisine ve zatürrieye sebep olanlara doktorlar pnömokok N. 3 ismini veriyorlar.

Filhakika, zatürrieye sebep olan şimdiye kadar dört cins mikrop vardı ve doktorlar ancak bunlardan en zayif olanına karşı mücadele edebiliyordu..

Nevyorkta elde edilen neticeler hakkında ayni vadide Londrada çalışan kimyager M. Goebel şu izahati vermişlerdir:

"— Pnömokok'un dört cinsi de keşfedildiği zaman, doktorlar, her cins mikropla yapılacak bir Kültürle, mikropların faaliyetini durdurulacağını zannetmişlerdi. Fakat bunların ancak birisile müspet netice alınabildiğini görünce, ümitleri boşa çıkmış oldu.

Doktor Avry, arkadaşlarile beraber bu mikroplar hakkında tetkikata 1925 de başladı. Burada şunu söylemek lâzımdır ki, bu mikroplar çift çift olarak tabiî bir mahfaza içinde yaşarlar. Âlimler, bu mahfazalar mahvedildiği takdirde, mikroplara hücum kabil olacağını düşündüler. Ve kimyevî usullerle bu mahfazaları parçaladılar.

O zaman, bunların esasının glükozlu bir madde olduğu görüldü. Fakat her cins mikropta, miktarları muhtelifti. O zaman, hastanın iyileşmesine bu mahfazaların mâni olduğu tespit edildi. Bu mahfazalar olmasa, uzviyet, mikroplarla muzafferane dövüşebilecekti.

Bütün mesele, bu mahfazalara tesir edebilecek bir mikrop elde etmekten ibaretti. Zira, damarlara tehlikeli olabilecek kimyevî maddeler sokmak doğru olamazdı. Bir çok hayvanlardan kan alınarak serümler ve tecrübeler yapıldı. Fakat 3 numaralı pnömokok üzerinde müspet bir tecrübe elde etmek kabil olmadı. O zaman tecrübe yapanlar, nebatatle tecrübelere başladılar ve nihayet, 3 numaralı pnömokok'un mahfazalarının "tourbe,, denilen nebatî bir kömürün içinde tahammür halinde bulunan bazı üzviyetlerle eridiği görüldü.

Bu kültür, bir çok hayvanlar üzerinde yapıldı ve müspet neticeler alındı.. Şimdi artık, insanlar için yeni bir serüm yapılmak meselesi kalmıştır.,,

ZAYİLER

Bilâ müddet mezuniyet tezkeremle Kılıç Alipaşa askerlik şubesinden aldığım askeri vesikamı kaybettim. Yenilerini alacağımdan eskilerinin hükmü yoktur.

Alay 190 Tabur 2 Bölük 5 efradından Haşım oğlu Mevlut
320 Rize

§ Nüfus teskeremi zayi ettim Yenisini alacağım. Eskisinin hükmü yoktur.
Atikali Paşa Medrese sokak No. 17
Hasan oğlu Hüseyin T. 317

SEYRİSEFAİN

Merkezi idaresi Galata köprübaşı B2623 Su'e A, Sirkeci Mühürdar zade Han 22640

İzmir - Pire - İskenderiye Postası

(İzmir) 24 ikinci kânun salı 11 de

Trabzon Postası

(Cumhuriyet) 25 ikinci kânun çarşamba 18 de Galata rıhtımından.

İzmir - Mersin Postası

(Konya) 25 ikinci kânun çarşamba 10 da idare rıhtımından kalkarlar. (302)

Sadıkzade Biraderler Vapurları

KARADENİZ VAPURLARI

Muhalefeti hava hasebile hareketi teehhür eden

İNÖNÜ vapuru

Bugün saat 16 da Sirkeci rıhtımından hareketle (Zonguldak, İnebolu, Ayancık, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Sürmene, Rize ve Hope) ye azimet ve avdet edecektir.

Fazla tafsilât için Sirkeci Meymenet hanı altında acentalığına müracaat. Tel. 22134

İstanbul Asliye üçüncü Hukuk Mahkemesinden:

İsrail Levi Efendinin Beyoğlunda şih hanında ikamet etmekte iken elyevm ikametgâhı meçhul olduğu anlaşılan Madam Gizella Altman aleyhine ikame eylediği fesh ve iptal nikâh davası üzerine dava arzuhali ilânen tebliğ edilmiş ve müddeti kanuniyesi zarfında cevap dahi vermemiş olmasına binaen yevmü tahkikat 28/2/933 Salı günü saat 14 te tayin edilmiş olduğundan yevm ve vakti mezkûrda bizzat mahkemede hazır bulunmadığı veya bir vekil göndermediği takdirde gıyaben icrayı muhakemeye başlanacağı tebligat makamına kaim olmak üzere ilân olunur (6391).

İstanbul Altıncı icra memurluğundan:

Bir borçtan dolayı mahcuz ve paraya çevrilmesi mukarrer 2 kristal ayna bir büyük atelyesi 3 koltuk 1 kanape 4 sandalya 2 camli vitrine açık arttırma suretile 25/1/933 tarihine müsadif Çarşamba günü saat 12 den 14 kadar Beyoğlunda Galatasaray karşısında 183 numarlı Emniyet mağazasında satılacağından talip olanların mahallinde hazır bulunacak memuruna müracaatları ilân olunur efendim (6399).

Sultanahmet 3 üncü sulh hâkimliğinden:

Müddei Rıhtım, Dok ve Antrepo Türk anonim şirketi tarafından müddealeyh, Eminönünde Reşadiye caddesinde Rıhtım şirketi antreposunda hali bölmesinde hali tüccari Mardinyan efendi aleyhine ikame edilen dava üzerine vuku bulan usulü dairesindeki ilânen tebligata rağmen yevmi muayyen olan 21/11/932 tarihine müsadif Pazartesi günü saat 10 da mahkemede hazır bulunmadığımızdan bittalep hakkımızda giyap kararı ittihaz olunarak yemin etmek üzere gelmenize ve aksi halde vakayi ikrar addolunacağınıza ve muhakeme 9/2/933 tarihine müsadif Perşembe günü saat 10 na talik edilmiş olduğundan yevm ve vakti mezkûrda mahkemede ispati vücut etmenize dair işbu davetiye 15 gün müddetle ilânen tebliğ olunur (6397).

3üncü Kolordu Satınalma Komisyonu ilânları

Ankara: Hava Sa. Al. Komdan.

Hava kuvvetleri ihtiyacı için 500 ton hafif ve 100 ton ağır benzin kapalı zarfla münakasaya konmuştur. Ağır benzinin ihalesi 18-2-933 Cumartesi günü saat 11 de hafif benzinin ayni günde saat 14 tedir. Taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirâk için o gün ve vaktinden evvel Ankaradaki Hava Satınalma Komisyonnna müracaatları. (3010)
(337)

Mukaddema Divanyolu Şekerci Sokağında 6 numaralı hanede mukim iken halen ikametgâhı meçhul bulunan Mahmut Beye

İstanbul ikinci icra memurluğundan:

Emniyet Sandığına rehnetmek suretile mezkûr Sandık idaresinden 28/Teşrinievvel/928 tarih 21918 numaralı senet mucibince istikraz eylediğiniz Kırk liranın tesviye edilmemesi hasebile mebâlâğı mezbur borcunuzun yüzde dokuz faiz ve yüzde üç komisyon ve faiz ve komisyon ve masarif yekûnundan yüzde iki buçuk muamele vergisi ve masarifi icraiye ile maan tahsili hususunun temini zımnında merhun bulunan Bir Pırlanta yüzük bir çift pırlanta küpe yetmiş beş dirhem gümüş icra ve iflâs kanununun 145 inci maddesine tevfikan paraya çevrilmesi için daireye müracaatta bulunan alacaklı mezkûr Sandık idaresi tarafından talep edilmesi üzerine olbaptaki maddei kanuniye dairesinde tanzim ve berayi tebliğ mübaşirine tevdian tarafınıza gönderilen ödeme emri zabıt mübaşirinin vermiş olduğu meşruhatta mezkûr mahalde ikamet etmediğiniz bildirilmiş olmasına mebni tebligatı muktaziyyenin bir ay müddetle ilânen tebliği takarrür etmiş olmagla tarihi ilândan itibaren 932/4395 dosya numarasile müddeti muayyenei mezkûre zarfında icranın durmasını mutazammin şifahi veya tahriri olarak bir itirazı kanunî sert veya borcunuzu eda eylemediğiniz takdirde müddeti mezkûrenin hitamını müteakıp berveçhi talep merhun mücevheratınızın paraya çevrilmesi hususundaki muamelâtı icraiyyenin gıyabınızda infazına iptidar kılınacağı malumunuz olmak bu hususdaki ödeme emrinin tebligi makamına kaim bulunmak üzere keyfiyet ilânen tebliğ kılınır.

Beyoğlu üçüncü sulh hukuk hâkimliğinden:

1 — Merhum Ali Mahir bey kerimeleri Hopter, Mefhar, Nurikadir ve Şevkibedir hanımlarla Edip beyin mutasarrıf oldukları Beyoğlunda Tomtom mahallesinde Gülbaba sokağında 9 numaralı kâgir ve 12800 lira kıymet takdir edilen bir bap apartımanın tamamı şuyuun izalesi zımnında açık arttırmaya vazedildiğinden 26/2/933 tarihine müsadif pazar günü saat 15 ten 16 ya kadar Beyoğlu sulh mahkemesinde bilmüzayede satılacaktır.

2 — Mezkûr apartıman altı kattan ibaret on iki dairedir. Her katta üçer odadan mürekkep ikişer daire, birer mutfak ve helâ vardır. Zemin katından itibaren altıncı kata kadar mozayik merdiven mevcut ve kori dorlar kâmilen çini döşelidir. Elektrik, havagazi, terkos tesisatları vardır.

3 — Arttırma bedeli kıymeti muhammenesini veya yüzde yetmiş beşini bulursa o gün ihale edilecektir. Yüzde yetmiş beşi bulmadığı takdirde en son arttıranın teahhüdü bakî kalmak suretile ikinci arttırma on beşinci güne tesadüf eden 13/3/933 pazartesi günü 15 ten 16 ya kadar icra olunacak ve en çok arttıranın üstünde bırakılacaktır. Bu defadan başka ayrıca ilânat yapılmıyacaktır.

4 — Tarihi ihaleye kadarki vergi, vakıf icaresi, belediye rüsumu, dellaliye hissedarlara aittir.

5 — Arttırmaya iştirak edecekler kıymeti muhammenenin yüzde yedi buçuğu nisbetinde teminat akçesi veya milli bir bankanın teminat mektubunu getirmeleri şarttır.

6 — Arttırma bedeli tarihi ihaleden beş gün zarfında mahkeme kasasına tediye edilecektir. Aksi takdirde ihale feshedilerek farkı fiat, zarar ziyan, masarifi saire bilâ hüküm kendisinden tahsil edilecektir.

7 — 2004 numaralı icra ve iflâs kanununun 26 inci maddesine tevfikan mezkûr gayri menkul üzerindeki ipotek sahibi alacaklılarla hakları tapu sicilile sabit olmıyan ipotekli alacaklılar ve herhangi bir hak iddia edenler tarihi ilândan itibaren 20 gün zarfında evrakı müsbitelerile birlikte satış memuruna müracaat etmelidir, aksi takdirde hakları tapu sicilile sabit olmıyanlar satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar. Hissedarlardan Edip Beyin hissesi Emniyet sandığına ipotek edilmiştir.

8 — Şartname 1/2/933 tarihinde mahkeme divanhanesinde herkesin görebileceği bir yere asılmıştır. Fazla malûmat almak istiyenlerin 933/1 numara ile Beyoğlu Sulh Mahkemesi başkâtibine müracaatları ilân olunur (6392).

olduğunu (Zavriyef) soruyor. Çünkü bu takdirde Ermeniler (Cemal) üzerinde müessir olacak bazı sureti hareketler tesavvur etmektedirler.

Poklevski

51

Rus Hariciye Nezaretinin ikinci siyasi şube müşaviri (K. N. Golkeviç) den Bükreşte elçi (S. A. Poklevski)ye

Numara 6150 Telgraf 12 Kânunevvel 1915

778 numaralı telgrafnameniz alındı.

Türkiyede ve bilhassa hükûmet içinde vuku bulacak her türlü tefrika bizim tarafımızdan ancak el verilmekle [Yardım ile] karşılanır. (Cemal)e en vasi vaitlerde bulunulabilir. Lüzumu görüldüğü takdirde bu vaitler hakkında hükûmetlerin muvafakatini istihsal mümkündür. O zamana kadar meseleyi mümkün olduğu derecede gizli tutmak lâzımdır.

Golkeviç

52

(Rus) hariciye nazırı (Sazanof) dan (Paris), (Londra) ve (Roma) daki büyük elçiler (A. P. Izvolski, Graf. Ak. Benkendorf Vm. N Girs) e

Numara 6391 Telgraf 25 Teşrini evvel 1915

İstanbul Ermeni mahafilinden bildiriliyor ki

yordu. Meselâ Mustafa Kemal pş, kendisine tahsis edilmiş olan mıntaka dahilindeki Urban umuruna doğrudan doğruya müdahale etmek istiyen Fankenhayne buna salâhiyettar olmadığını ve bu işler ancak ordunun vazife ve salâhiyeti dahilinde bulunduğunu dermeyan ediyordu. Alelhusus Fankenhaynın Urbanın ahvali ruhiyelerile kat'iyen kabili tevfik olmıyan bazı müzakerat ve icraatının menafii vatana derecei mazarratını takdir eden Mustafa Kemal Pş. A'man ceneralinin iktidarı haricindeki işlerle iştigaline kat'iyen mani olmak istiyor ve bu bapta ordu kumandanlığının kendisine bahşettiği salâhiyete istinat ediyordu.

İşte Teşrinievvel evasıtında Istanbuldan Halebe geldiğim zaman Suriyedeki vaziyeti umumiye bu merkezde idi. Mustafa Kemal Pş. ile o sırada uzun uzadıya müzakerelerde bulunduk. Ceneral Fankenhaynin memleketin başına mintarafillâh en son bir belâ olmak üzere halk ve icat edilmiş olduğuna karar verdik. Mustafa Kemal Pş. bu adamın maiyetinde kat'iyen hizmet edemiyeceğini anlıyor, ben de ceneral Fankenhayn Suriye de bulundukça üç sene zarfında orada tesis ettiğim nüfuzun duçarı zeval olacağına ve *bundan memleket için gayri kabili izale mazarratlar tekevvün edeceğ ne kani bulunuyordum.*

man ben gayet mahirane bir suretle bidayeten hiç kimseye sezdirmiyerek buradan güya limaslahatin Istanbula gelirim ve bilâhara istifa ederek bilkülliyye çekilirim. „

Fankenhaynın kumandadan iskatı Alman karargâhı umumisile uzun uzadıya muhabereye muhtaç olduğunu, Mustafa Kemal paşa ise Istanbula vürudunda ziyadece bastalanmış olduğundan kendisinin bir müddet için ciddî istirahate muhtaç olduğunu ve ahiren bilmem hangi memuriyeti resmiye ile Almanyaya gitmiş olan veliaht saltanatın refakatile Avrupaya gönderdiğini ve binaenaleyh Filistin cephesi kumandanlığının kendisine verilmesi kabil olamıyacağını ve kendi fikrince benim Suriyede kalmaklığım fevkalâde mucibi fevait ise de ben mademki aksi mütaleada bulunuyordum, bazı güna tedabiri mahsusa ittihaz etmek şartile istediğim zaman Istanbula avdet edebileceğimi ve şu'kadar ki emir ve kumandayı kâmilen Fankenhayn deruhte etse bile umuru mülkiyeye müdahalesine müsaade etmek ve alelhusus urban ile ve alelumum Arap siyasetile iştigaline mezuniyet vermek istemediğinden bu hususatın şimdiye kadar tarzı siyasetimi temamile anlamış olan bir zata tevdii lâzım geleceğini söyledi ve müteakiben Istanbula avdet etti.

O sırada henüz Kudüs sukut etmemişti. Ku-

için bir ıstılahı medeniye istinat etmek lâzım geldiği vakit ben [Türk süngülerinin işaret ettiği bu hattı] esas kabul ettim. Malûmunuzdur ki misakı milliyi en nihayet Ankarade tespit etmiştim. Meselenin yabancısı olan bir takım zevat, bunda amil olmak istediler ve hududu millî mevzuubahsolduğu zaman hakikatı bilmedikleri için türlü türlü zehaplara kapıldılar.

VAKIT

Cemal Paşanın Suriye Krallığı meselesi

Cemal Pş. Suriye cephesine ait harp felâketinin mes'uliyetini tamamen üzerinden atıyor. Bununla beraber her ne olursa olsun, kendisinin de bu hususta mühim bir mes'uliyet hissesi olduğuna şüphe yoktur. Bilhassa birinci Suriye cephesinde daha ilk zamanlardan itibaren bir müdafaa usulu kabul edilecek yerde Süveyş kanalına ve Mısır kıt'asına karşı yapılan taarruz teşebbüslerine kendisinin de şahsan iştirakı olduğu meydandadır. Cemal Paşa bu hatasını bilâhare anlamış, fakat artık iş işten geçmiştir.

Cemal Paşanın Suriye vekayiini hulâsa eder-

bütün bu kuvvetler kesif bir kütle, ufak ta olsa kıymetli bir kütle halinde tek bir ordu teşkil etmeliydi ve madam ki ben buraya memur ediliyordum, itimadı nefsile lâzım gelenlere daha evvel Istanbuldan hareketimden evvel bildirdim, ki bu kuvvet benim emrime verilmelidir. Bu yoldaki tekliflerim istihzaya maruz kaldı.

Biliyorsunuz, ki ben Karilsbattan tamamen iyi olarak gelmiş değildim. Istanbula vasıl olduktan sonra gerek orada, gerek karargâha kadar seyahatimda çektiğim üzüntüler ve bilhassa cephenin çok sıkı ve az zamanda teftişi yüzünden tekrar rahatsız olmuştum; Istanbuldan çıkalı daha on beş gün olmamıştı; yatağımda yatıyordum.

Bir gün erkânı harbiye reisi bermutat bana ogünün raporlarını okudu, basit raporlar, her zamanki gibi... Yalnız bu raporlar içinde bir nokta nazarı dikkatimi celbetti: Bir Ingiliz esirinin ifadesi.. Onun delâletile keşfettim, ki bir veya iki gün sonra Ingilizler bütün cephe üzerinde ciddî taarruzlarını yapacaklardır.

— Biraz sonra erkânı harbiyemi toplu olarak göreceğim, dedim.

Yataktan kalktım. Giyindim; iş odasına giderek bir muharebe emri yazdırdım. Bu emirde: "Düşman 19 eylül günü akşamı umumî taarruz

içinde Gazi Hz. lerinin Suriye cephesinde ifa ettiği hizmetlerden takdirler ile bahsediyor. Filhakika o sıralarda ceneral Fon (Fankenhayn) in sevk ve idaredeki muvaffakiyetsizlikleri Alman karargâhının bile nazarı dikkatini celbetmişti ve Alman cenerali geri çağrılarak yerine Yıldırım orduları kumandanlığına müşir "Leyman Fon Sanders„ tayin olunmuştu. Gene bu sırada Mustafa Kemal Pş. da yedinci ordu kumandanlığına ikinci defa olarak tayin edilmişti. Fakat artık iş işten geçmiş olmakla beraber büyük kumandan Mustafa Kemal sağındaki ve solundaki orduların dağılmış ve esir edilmiş olmasına rağmen dahiyane meharetile ordusunu inhilâlden kurtarmıştır.

Umumî harbin bu safhasını bizzat Gazi Hz. hatıratında şu suretle tasvir ediyor:

" Nablis karargâhında, ikinci defa yedinci ordu kumandanıyım. Ilk işim, çok üzücü ve yorucu seyahatlarla cepheyi dolaşmak ve vaziyeti tetkik oldu. Bu teftiş neticesindeki kanaatim şu idi ki her şey bitmiştir; yakın felâkete mani olmak için esaslı tedbir bulmak müşküldü.

Düşününüz, yüzlerce kilometre imtidadında bir cephe üzerinde üç ordu vardı, isimleri ordu; zayıf, dağınık bir takım kuvvetler... Daha Istanbuldan hareketten evvel düşündüğüm şey bu şekilden çıkmak ve hakikata dahil olmaktı. Yani

düsü müdafaaya memur olan kolordunun kumandanı mirliva Ali Fuat paşadan aldığım malûmatı hususiyeye göre ceneral Fankenhayn Kudüsün müdafaası taraftarı değildi. Fikrimce bundan büyük hata ve Osmanlı saltanat hukukuna bundan bariz ihanet tasavvur olunamazdı.

Fankenhayn beldei mukaddesenin müdafaası makamatı mübarekenin top mermilerile harap olmasını intaç edeceğinden buna kat'iyyen razı olamıyacağını bir mükâleme esnasında Ali Fuat paşaya söylemişti. (!) Bundan daha gülünç bir fikir olamazdı, Kudüs şehri Salibiyyun zamanında evvelâ islâmlar tarafından Salibiyyuna karşı ve sonra muvahharen bu sonrakiler tarafından Salâhattini Eyyubiye karşı müdafaa edilmemişmiydi? On birinci ve on ikinci asırda kabili tecviz olan bir şey nasıl oluyor da yirminci asırda caiz olamıyordu? Şayet Kudüsteki makamatı mübarekenin harap olmaması lâzım geliyorsa hıristiyan olan Ingiliz ordusunun bu şehire tecavüzden ve şehir üzerine top endahtından tevakki etmesi icabederdi. Her halde biz şehirin ilersinde müdafaayı ihtiyar edeceğimiz için şehire isabet edecek olan mermiler bize değil, Ingilizlere ait olacaktı. Binaenaleyh bu mütaleattan bahselmiyerek Kudüsün sevkulceyişce haiz olduğu ehemmiyeti fevkalâdeyi izah ile bu mevkiin düşman eline düşmemesi için fevkalâde itina edilmesini

muhafaza etmeyi düşünüyordum. Akşam vakti idi. Bulunduğum yerden ileride bir çok adamların yere serildiğini görüyordum; bunlar beni yalnız zannederek hücum eden zavallılardı. Ben Halep şehrinde tabiri mahsusla sokak muharebesini idare ettim. Hücum edenler tamamen mağlûp ve münhezim olarak tart ve takip olundular. Şehirde vaziyete tamamen hâkim olduk ve sükûnet avdet etti. Akşam tekarrüp etmişti. Sokak muharebesini idare ettiğim noktanın yakınında şoför bekliyordu. Işaret ettim, bulunduğum noktaya yanaştı. Otomobile binmeden evvel Halep kumandanına emirlerimi ve talimatı verdim. Verdiğim talimatta esrar olan şu nokta vardı: [- Bu akşam Halep ilerisindeki kuvvetleri geriye çekeceğim; yarın Halebin garbi şimalisinde Ingiliz ve Araplarla muharebe edeceğim. Buna göre hareketinizi tanzim ediniz.]

Vakayi dilediğim gibi ceryan etti. Ertesi gün sabahleyin benim kuvvetlerimin rüc'at ettiğini zanneden Arap ve Ingilizler meserretle taarruza başladılar ve tarafımızdan alınmış olan tertibat ile mağlûp ve münhezim oldular. Işte orada bu zafer neticesi bir hat, tespit ve tahdit ettim ve kuvvetlerime emir verdim ki, düşman bu hattın ilerisine geçmiyecektir. Netekim geçmemiştir.

Gerek Erzurum kongresinde, Gerek Sıvas kongresinde Türkiyenin hududu melisini tespit

ken Enver Paşa ile aralarında bariz idarei noktasından hasıl olan ihtilâfı anlatıyor. Ve Cemal Paşanın bahsettiği bu ihtilâf 1917 senesinde tezahür etmiş görünüyor.

Fakat Cemal Paşa ile Enver ve hatta Talât Paşalar arasında daha 1915 senesinden itibaren bir tahrik ihtilâfları hissediliyordu. Yalnız bu ihtilâflar bariz idarenin ait değildi. Daha ziyade Ittihat ve Terakki şefliğini aralarında paylaşamamalarından neşet eden bir rekabet neticesi idi. Bir halde ki bu rekabet memleketin idaresine ait siyaset üzerine bile tesir icra ediyordu.

Mesela Cemal Paşa umumi harp esnasında bir kısım Ermenilerin takip ettikleri hatta harekât dolayısile tatbik edilen siyaseti tasvip etmiyordu. Kendi idaresi altında olan yerlerde Ermeni leri elinden geldiği kadar memnun etmeğe çalışıyordu.

Tahkikatımıza göre Cemal Paşanın bu tarzda hareket etmesi şöyle bir mütalaadan neşet ediyordu:

Suriyede Araplar arasında zuhur eden milliyetperverlik cereyanı o zamanlarda gittikçe tehlikeli bir şekil alıyordu. Cemal paşa istikbalde Arapların hükümet aleyhine muhtemel isyanlarına mani olabilmek için şimdi Fransa tarafından Suriyede tatbik edilen usulü takip etmek istediği kanaatinde idi. Bu usule göre Suriyede Arap unsurlarına karşı Ermeni unsurlarını himaye etmek lâzım geliyordu.

Bu fikir Cemal Paşanın Suriyeye gelmesinden sonra tatbikata başlamıştı. Bu sebeple Ermeniler Cemal Paşanın himayesine mazhar olmuşlardı. Bu himaye sayesinde Ermeniler Suriyede mühim bir kuvvet teşkil etmeğe başlamışlardı. Bu kuvvet Arap unsurlarının hareketlerini kontrol ediyordu.

Cemal Paşa ile Türk hükümeti arasında bir ihtilâf zuhur eylediği haberi (Zavriyef)in kulağına kadar varmış olup bu haberler şu ümidin uyanmasına sebep oluyor ki eğer biz (Türkiye Asyası nda icrayı hükümet eylemek husûsunda (Cemal)i İstanbul aleyhine açıktan açığa bir hareketle sevk etmek mümkün olur. Yukarıda zikredilen husûsatın imparatorluk hükûmetinin

benim Suriyede kalmaklığım mümkün olamıyacağını, benim temadi memuriyetimden fayda yerine mazarrat tekevvün edeceğini anlattım

Müsâatan diyordum ki: "Eğer Suriyede selâmeti idare istiyorsanız ya ben ya Fankenhayn! İkimizden birinin buradan geri alınması ve tekmil işlerin yalnız bir kumanda altında tevhidi ikıtza eder. Gazze - Birüssebi cephesinin şu uğ üzerine Filistin cephesi ile Maan havalisindeki Arap cephesi bir hatt muttasıl haline gelmiştir. Hele yakında Kudüs dahi İngilizlerin eline geçecek olursa bu iki cepheyi yekdiğerinden tefrik etmenin imkânı olamaz. O halde Filistin cephesinin bir kumandaya ve Arap cephesinin onun bilâkilliye müstakil diğer bir kumandaya tabi tutulması ne akla ne de fenne tevafuk eder.

Maan cephesinin dahi Fankenhayne itası halinde benim Suriyedeki vazifem bir mevkii müfettişliği menzilesine iner ki her halde üç senelik hizmetten sonra bu hakaretbana reva görmezsiniz. Şayet Fankenhayn buradan çekecek olursanız Filistin cephesi kumandanlığını Mustafa Kemal paşaya ve Arap cephesi kumandanlığını da Mersinli Cemal paşaya - Arap ar beraya tefrik bu unvanı vermişlerdi - teklif ederim. Ben de umumun kumandasını deruhte ederim, Şayet bunun icrasına imkân yoksa ordu-

kinizi de mazur görüyorum; bu akşam yanıma gelsiniz; sizinle görüşeceklerim var.

— Emredersiniz, dedi.

Şoföre: " Çabuk geriye! „ emrini verdim. Halebin içindeki karargâhıma döndüm; biraz sonra şeyh geldi. Kendimi onun anlayabileceği merasimle kabul ettim ve sordum:

— Senden ne istiyorsunuz?

— Şimdilik bin altın, silâh cephane, dedi.

Bin altını o akşam verdim; silâh ve cephane için vadettim.

Ertesi gün gene rahatsız olarak karargâhta uzanmış, yatıyordum. Bir aralık Halep şehrinin içinde bir ateş koptu; balkona çıkıp sokağa baktım: Herkes heyecan içindedir ve bir kalabalık otele hücum halindedir; herkes bana doğru geliyor... Vaziyeti kavradım; kırbacımla evvelâ kalabalığı otel haricine çıkardım. Alt kattaki daraçaya indiğim vakit, Halep kumandanı heyecandan okuyamadığı bir raporu bana tevdi etti; sükûnetle okudum. Rapordan anlaşılıyordu, ki Halep hücuma maruz kalmıştır.

Bulunduğum otelin kapısından sağa saparak yürüdüğü zaman bir dört yol ağzına tesadüf olunur, o noktaya kadar geldim. Bütün yolları tuttumuştum; düşman tayyaresinden atılan bombalara bazı damlardan atılan bombalar inzimam ediyordu. Bu beni güldürdü. Çünkü ben Halebi

Bir Filistin cephesindeki harekâtın idaresinde ibrazı iktidar edeceğine emin olsaydık, diğer kusurlarını affedecektik. Fakat gerek benimle ve gerek Mustafa Kemal Paşa ile sebkeden fennî müzakereleri esnasında öyle akıllara hayret verecek fikir ve mütalaalar determeyan ediyordu ki bu gidişle en son ümidin de zevale yüz tutmakta olduğunu görüyorduk.

Nihayet Mustafa Kemal Paşa ile cereyan eden bir iki acı muhabereden sonra Mustafa Kemal Paşa ordu kumandanlığından istifa etti ve İstanbul a avdet etti. Kendisinden sonra benim de beklemehal istifa edeceğimi ve ancak o suretle Suriyeye gelecekleri bildirmiş olan Enver Paşanın rızasına intizar ettiğimi Mustafa Kemal Paşaya söyledim. Kararım pek katî idi. Fakat mütekabiben Şama gelmiş olan Enver Paşa, o kadar rica etti, Berut, Suriye ve Halep valileri Azmi, Tahsin ve Bedri beyler o derece üstüme düştüler ki daha bir müddet için Suriyeyi terketmemeğe mecbur oldum. Mustafa Kemal Paşa, bu harekemden dolayı bana güceniyordu. Fakat bilâhara kendisini ikna ettim ki o zamanki vaziyet beni son bir fedakârlığa daha icbar eylemişti. Mamaafa bir ay sonra Kudüsün müthasıran Fankenhayn hatası yüzünden nahak yere sukutu artık bende imkân mukavemet bırakmadı ve Istanbula avdetimi mucip oldu.

VAKIT

Suriye Cephesinde Mustafa Kemal paşa

Cemal Paşa hatıratı arasında umumî harp

karargâhı umumîsini sabaha karşı konaklarında gece ve ontarisi ebastırmıştır.

18 Eylûlde Nablis önünde düçar olduğumuz bu mağlûbiyet neticesinde bütün Suriye Arapları isyan etmiş ve Mustafa Kemal Paşanın son gayret ve himmetlerile çekilmeğe çalışan zavallı ordu 27 Teşrinievvelde Halebi dahi tahliyeye mecbur olmuştur. 30 Teşrinievvelde Osmanlı hükûmeti düveli itilâfiye ile aktı mütareke etti.

Ben iddia ediyorum ki evvelâ, Bağdat istirdadı fikri doğmasaydi de, bütün kabili istifade kuvvetler Filistin cephesine tahsis olunsaydi, saniyen Fankenhayn Filistin ordusunun başına geçmeseydi, salisen Fankenhayn bunca tabiye hataları irtikâp etmeseydi, Gazze - Birüssebi cephesi senelerce elimizde kalır ve binaenaleyh mütareke zamanında Suriye ve Filistin Osmanlı imparatorluğunun tahtı işgalinde bulunurdu. Aksi iddiada bulunanlarla fennî münakaşaya her zaman hazırım.

VAKIT

Suriye Cephesinde Mustafa Kemal paşa

Cemal Paşa hatıratı arasında umumî harp

olan noktada şudur ki Cemal paşa hiyanet eden Ermenilere aldanmış görünüyor.

Bu meselenin mahiyeti hakkında daha iyi bir fikir hasıl etmek için Bolşevik ihtilâlinden sonra neşredilen Çar idaresinin mahrem dosyaları arasındaki muhaberat suretlerini buraya naklediyoruz:

50

Bükreştaki Rus elçis (S. A. Poklevski) den Hariciye Nezareti ikinci siyasi şube müdürü tesarı (K. N. Golkevi) e

Numara 778 Telgraf 11 Kânunevvel 1915

Zata mahsus — Bizzat de şifre edilmesi rica olunur.

ettirmek için tedbirler almağa başlamışlardır. Bu itibar ile İngilizler Cemal projesinin Şerif Hüseyin projesinin tahakkukuna mani olacağını düşünmüşlerdir. Nihayet Rus - Ermeni projesinin İngiliz - Fransız projesile kabili telif olamıyacağı anlaşılıyor. Bu mühim teşebbüs akamete uğruyor.

Acaba bu mühim mesele hakkında Ruslar, İngilizler, Fransızlar arasında muhaberat cereyan ederken Ermeniler vasıtasile hususî surette bu mesele Cemal paşaya bildirilmiş midir?

Bu nokta anlaşılamıyor. Yalnız muhaberelerin birinde itilâf devletlerile Cemal paşa arasında Ermeniler vasıtasile bazı temaslar vaki olduğuna dair bazı imalar bulunmakla beraber bu temasların şekil ve mahiyeti ne olduğu tayin edilemiyor.

Cemal paşanın vatanperverliğinden şüphe edilemez. İtilâf devletleri tarafından düşünülen teklif vaki olsaydı mutlak surette bunu reddederdi. Ancak Cemal paşanın bir taraftan Ermenilere karşı o zamanki İstanbul hükûmetinin siyasetine muhalif olarak hüsnü muamele yapması, diğer taraftan büyük bir saltanat ve hâkimiyet hırsına müptelâ gibi görünmesi mevzubahs projelerin doğmasına meydan almış olduğuna hükmolunmak lâzım geliyor. Yalnız muhakkak

VAKIT

[Bütün bu hatalar karargâhı umumîde Alman erkânı harbiyei umumiyesinin talimatından ve noktai nazarından ayrılamıyarak harp tertibatı alınmasından ve bir de Enver Pş. nın çok mahdut görüşlü ve ihtirashı idaresinden neşet etmiştir. Cemal Pş. gibi arkadaşlarının harbin fena idaresini göre göre zaaf göstermeleri ve hiç olmazsa istifa etmek suretile Enver Pş. yı yola getirmeğe teşebbüs etmemeleri her halde memleket aleyhine elim neticeler vermiştir. Tahkikatımıza göre bu sıralarda Mustafa Kemal Pş. Enver Pş. yı ikaz etmek için çok çalışmış, iptida kendisi bu ikazlar karşısında kani olmuş gibi görünmüş ise de bilâhara sözünde durmamıştır. Eğer Cemal Pş. vaktinde yapılmış olan bu ikazları hakikaten samimî olarak dinlesydi mütareke ile neticelenen büyük felâketin ihtimal ki vaktinden evvel önüne geçilmiş olacaktı. Bir müddet evvel Çanakkale harikası ile İstanbulu kurtarmış olan Gazinin tasavvur ettiği millî istihlâs hareketi daha o zaman başlamış bulunacaktı.]

Teşrinievvelin nihayetlerine doğru idi, düşman Gazze cephesini mütemadiyen bombardıman etmeğe başlamıştı. Güva düşmandan evvel davidive de Suriye gibi gayet karışık mesaili siyasiye cilveğâh olan bir darülhareketta başmuhandıklık ifa edebilecek bir tecrübei mahalliye ve sahip olmadığından hilhasıa işe mesafinde kalmıyen muvaffak olamıyordu. 1918 senesi ipidalarında Suriye işlerinin fevkalâde bozuk gitmekte olduğundan bahisle Yıldırım ordularını grupu kumandanlığile orayа avdetimi Enver paşa benden rica etmişti. Gerçi ahvalin derecei fevka âdede bozulmuş olmasından dolayı benim de iş yapabilmekliğim imkânı kalmamışsa da paşanın bu ricasını da kabul ettim. Maahaza bu karar hemen kat'iyet kesbetmeden 18 ey lûle İngilizler bütün bir şûrayı kuvvetile Osmanlı cephesinin ova kısmını yarmış ve grup karargâhı umumisinin hâlen bulunduğu Nasıreye kadar ilerilemiş oldukları sırada alelacele karargâhtan firar eden grup kumandanlığı ile ordu kumandanlıkları arasında güneşli bir halde Akkâ - Der'a hattına çekilmesini ihtaç etmiş idi. Sonra haber aldım ki Leyman Paşa Erva cephesini pek zaif bir kuvvetle etmek ve bunun gerisinde hiç bir ihtiyat bırakmamak ve tekmil kuvvetleri dağlık aksama çekmek gibi azim bir tahrike hatası ırtikâp ettiğinden İngilizler bu cüretli şûvarı mağlûbiyetine karar vermiş ve grup kumandanlığı

ordumu Şama kadar getirebildim. Ordum Şam civarında istirahat için topçudaki sırada yanımda kâfiğile bir mayetle Şama giriyordum. Şamın içinde bir gayri tabiilik vardı, bunun manasını anlamak güçtü. Lâkin ben meçhulen erkânı harp yüzbaşısı olarak çıktıktan sonra, ilk mensup olan Şami tanımış olduğum için, kolaylıkla anladım, ki şehri, bize karşı hariç bir düşmanet kapılmışlar.

Şamda Leyman Fon Sanders bulacağımı tahmin ediyordum; müşarünileyh Şam terkedeceği, oraya daha evvel gönderdiğim erkânı harbiye reisim Sedat beye bir talimat bırakmıştı. Bu talimata göre ben ordunu Şamın müdafaası için dördüncü ordu kumandanı Mersinli Cemal paşaya terkedeceğim ve kendim Rayak civarında kumandansız kuvvetleri emrime almak üzere derhal bareket edeceğim.

Viktorya otelinde dördüncü ordu karargâhı olan odaya girdim, Cemal pş. yı buldum, benim aldığım tallmattan onun da malûmatı vardı. Yedinci ordu kuvvetlerini kâmilen, kolordu kumandanlarından İsmet beyin emrine vererek kendisine teslim ettim; ben de o gece bir treni müteakiben Rayaka gittim. Harekâtımdan evvel diğer kolordu kumandanım Ali Fuat Paşanın bana itibak etmesini bildirmiştim. "

Büyük Gazi Rayakta vaziyeti âzamî derecede

olan o mevkii âdeta bilâmüşkilât zaptettiler. Kudüsü terkederek Kudüste « Erina » arasındaki sırtlarda tutunabilmiş olan Ali Fuat paşadan o sabah aldığım bir telgrafnamede bethant Osmanlı kumandanı bana şöyle yazıyordu:

" Kudüsün müdafaasına memur olduğum gündenberi bunca ısrar ve tekliflerime sizin tarafınızdan bilâ işar gönderilmiş olan süvari alayından başka Yıldırım grupu kumandanlığından hatta bir tabur bile kuvvei imdadiye alamadığımdan kâtiyen tebdil edilemiyerek hafifalarca birinci hat siperlerinde kalmıya mecbur olan zavallı askerimizin duçar olduğu fevkalâde yorgun ukta isitfade eden İngiliz'er bu sabah bir baskın hareketile o güzel Kudüsü işgal ettiler. Her halde bu sukutun mesuliyeti kâmilen Fangenhayn paşaya aittir! "

Ali Fuat paşa cidden coğrafyorcu. Fakat artık bende de tâbiîyetkat kalmamıştı. O zamana kadar İstanbul seyahatimdeki bakiki maksadımı selredecek tedabiri ikmal etmiş olduğumdan Fankenhayner ve emsali elinde ebediyen zayi olacağına o dakikadan itibaren kanaat kani olduğum Filistin ve Suriyeyi böyle elim bir hali kesmekeşte bırakmaktan mütevellit hüzün ve elem teşvik iki saatten fazla bütün bütün ağlıyarak kâinnuevveln on

eski rahatsızlığım tekerrür etti, üç beş gün tedavi olundum.

Yatağımdan kalktığım gün karargâhım olan Baron otelinc gittim; otele oturuyordum; yanımde Suriye valisi fahri binbaşı Tahsin bey vardı. Halebin şark cephesinden işgal edilmiş olduğuna dair karışık bir malûmat geldi. Çok yakın bir tehlikeyi işaret eden bu haberi tahkik için, bizzat o istikametc gitmeği tercih ettim. olomobilde Tahsin beyle yaverim Cevat Abbas bey vardı. Şehrin şark metbalinde bir kalabalığın içine girdik; bunlar askerî kıyafetini taşıyan ulıan ve bedevîlerdi, esir olmuştuk. Yanımda kuvvet olarak bir tek neferi yoktu; muhacim bedevîler otomobilin etrafını sardılar ve her tarafına yüklendiler. Tehacümü görünce şoföre !

Durl

Emrini verdim. Elimde Tahsin Beyin verdiği kırbaçla ayağa kalkarak, onlara anlıyabileceği lisanla sordum:

— Reisiniz nerededir?

Cevap verdiler: - Hepimiz reisiz!

Derhal kavar vermek lâzımdı; kırbaçla vurmaya başlıyarak:

— Çekilin! diye bağırdım.

Gayri ihtiyarî çekildiler; emrettim:

— Çabuk reisiniz karşıma gelsin?

Reisleri geldi? ona dedim, ki:

— Ben sizin yardım ettiğiniz vaziyete gelebe çalıdım; herkes mağlûpiur, fakat sizin iştira-

birer birer kendisine tadat ederek bu zatin bizi ciddî bir felâkete sürükliyebileceğini ve ahvali hazıra dahilinde Fon Kres bu cepheden çekilmekten ise Fankenhaynın çekilmesini ve Fon Kres paşanın mahallinde ipkasını ve yahut hiç olmazsa ceneral Fankehaynın yerine Yıldırım grupu kumandanlığına Mustafa Kemal paşanın gönderilmesini rica ettim. Bir aralık bunun kabulüne imkân olmadığını ve Almanlar tarafından muaveneti maddiyeye mazhar olmak için bir Alman ceneralinin Filistin cephesi kumandanlığında bulunması lâzım geleceğini söyledi. (!)

Fankenhayn cephede uğradığı mağlûbiyeti hiç kendi üzerine almıyarak gene üst perdeden atıyor ve benim işlerime müdahaleye bile cür'et edebiliyordu. Okadar ki Nablis mutasarrıfımızı tahkir etmekten, valilere amirane işaratta bulunmaktan bir dakika hali kalmıyordu. Doğrudan doğruya kendi karargâhına merbut olmak üzere ötede beride teşkil ettiği Alman menzil noktaları kumandanları Fon Fankenhaynden yüz bularak memurini mülkiyemize ve hatta zabitanımıza bet muamelelerde bulunmağa kıyam etmişlerdi. Hulâsa Fankenhaynın vücüdü Suriyenin ozamana kadar alıştığı ahvali idareyi bilkülliye a t üst edecek bir şekil almıştı. Bunları kâmilen Enver paşaya hikâye ederek bu şerait dahilinde

yordu: Yani Suriyenin muhtelif mıntakalarına Ermeni kütleleri yerleştirerek Arap milliyetperverliğini Ermeni milliyetperverliğile tadil edebileceğini zannediyordu.

İşte bu vaziyetin neticesi olarak umumî harp esnasında Ermeni komiteleri ittihat ve terakki hükûmetinin şiddetle aleyhinde çalıştığı halde Cemal paşaya karşı dost tavrı alıyorlardı.

Bu sırada Ermeniler Cemal paşa ile hükûmeti merkeziye arasında bir takım fikir ihtilâfları, yahut rakabet hissiyatı görünce başka bir ümide düşmüşlerdir. İtilâf devletleri tarafından Cemal paşaya Suriye kralhığı vadini alarak İstanbul hükûmeti aleyhine isyan ettirmek projesini hazırlamışlardır.

Bu proje uzun müddet Petresburg, Londra, Paris, Roma kabineleri arasında siyasî muhaberata mevzu teşkil etmiştir.

Bu hâdisede mühim olan noktalardan biri şudur ki Cemal paşaya krallık vadi ile hükûmet aleyhine isyan ettirmek projesinin iptida İstanbul Ermenileri arasında düşünülmüş olmasıdır. Bu cihet Rus hariciye nezaretinin 25 Teşrinievvel 1915 tarihinde Paris ve Romadski büyük elçiliklere yazdığı 6391 numaralı mahrem telgrafnameden pek iyi anlaşılmaktadır.

Bu şayanı dikkat telgrafname biraz dikkat ile okunursa (Cemal) projesi denilen bu teşeb-

büsün mahiyeti derhal anlaşılır. Telgrafnamenin metni şudur:

"İstanbul Ermeni mahafilinden bildirildiğine göre güya eğer devletler kendisine aşağıdaki şartları teklif edecek olursa (Cemal) i İstanbul hükûmeti aleyhinde açık bir isyana meylettirmek için ümit mevcuttur.

1 — Sultanın riyaseti altında Suriye, Filistin, Irak, Arabistan, Kilikya ile Ermenistan ve Kürdistan muhtar ayaletlerinden mürekkep olacak (Türkiye Asyası) nın masuniyet ve istiklalini devletler tekeffül ederler.

2 — Babadan büyük oğla veraset suretile geçmek üzere sultan olarak (Cemal paşa) nın ilân edilmesi.

3 — Cemal paşa İstanbul hükûmetini ve sultanını Almanların elinde esir ve binaenaleyh mülga ad ve ilân ederek bunlar aleyhine sefer açmağı taahhüt eder.

4 — Onun (Cemalin) İstanbul üzerine sefer yapması halinde devletler kendisini si âh, erzak, mühimat ve topçu ile techiz edeceklerdir.

5 — Harbin sonunda devletler (Cemal) e mali yardımda bulunacaklardır.

9 — Cemal) İstanbul ve boğazların terkine razı olacak.

7 — (Cemal) şimdiden itibaren Ermenilerin kurtarılması ve harbin nihayetine kadar onları beslemek için tedabir ittihaz etmeği şimdiden taahhüt eder.

lilürrahman ile Kudüs arasında düşmanı tevkif edebildiler. Bizim için hayat memat derecesinde haizi ehemmiyet olan Gazze-Birüssebi cephesinin bu sureti feciada duçarı ziya olmasının yegâne müsebbibi mesulü kendisi olduğu halde Müşir Fon Fankenhayn dört senedenberi Osmanlı ordusuna pek büyük hizmetler ifa etmiş ve bahusus Filistin cephesinde harikalar icat etmiş olan Kres paşaya isnadı hata etmekten ve ordumuzun en güzide ümerasından olduğunu beni hayretlere ilka edecek kahramanlık ve tedabiri musibesile ispat etmiş erkânı harbiye miralayı Rafet beyi cebanetle ittihamdan çekinmedi.

Rafet bey bizim zabıtımız olması itibarile ben kendisini muhafaza ettim. Fakat zavallı Kres Pş. bunca fedakârlıklarının son mükâfatı olarak Fankenhaynın ithamatı altında cephedeki kumandanlıktan azlolundu ve Fankenhaynin karargâhında kendisine iaşe umurunda muavenete memur edildi. Maahaza gerek benim işaratım ve gerek Fon Kresin gayet müdellel ve mufassal raporu Fankenhaynın hatalarını meydana çıkarmak için kâfi idi.

O sırada Enver Paşa alelâcele İstanbuldan Suriyeye gelmiş ve Filistin cephesine kadar bir seyahat icra etmişti. Şamdan mürurü esnasında Fankenhaynin gayri kabili af tabya hatalarını

ranıp ta çöl dahilinden dolaşarak İngilizlerin gerilerine bir hücum tevcih edecek olan Fankenhayn cenapları henüz yüz elli iki yüz zabitten mürekkep azametli karargâhile Halepte bulunuyordu.

Daha evvel Filistin cephesine sevkedilmiş o'salar idi, şimdiye kadar ferih fahur yerlerine vasıl olmuş ve cepheyi tanıyarak düşmana şiddetle mukavemete hazırlanmış bulunacak olan fırkalar Halepten itibaren Yafa ve oradan Nasıra üzerinden Gazzeye doğru karadan yürüyüş yapmakla meşgul idiler. Pek cüz'i bir kısmı şimendiferle henüz yerlerine vasıl olmuş bulunuyordu. Nihayet müşir Paşa hazretleri cepheye azimete karar verebildiler ve derakap yola çıktılar. Fon Kresin bin türlü itirazatına rağmen cephedeki ihtiyatların mevkilerini altüst etmek suretile tertibatı tedafiiyeyi berbat ettiler ve Halilürrahman sırtlarından Tellişşeria istikametine ve Gazze cephesini yarmış olan İngilizlerin gerilerine taarruz edeceğim diyerek askerin kuvvei maneviyesini bilkülliye bozdular ve bereket versin ki iki üç senedenberi o cephede bulunarak her tarafını karış karış tanımış olan kumandanların sükûnet demleri ve benim daha evvelce rücat hatları üzerinde ihzar ettirdiğim müdafaa mevzileri sayesinde orada Tulükerem ile Yafa arasında ve dağlık aksamda da Ha-

Her türlü dahili ihtilâtat yalnız ve ancak Türkiyenin kuvvetlerini zayıflatır. Ve bizim faidemize hizmet eder. Binaenaleyh bize sadık Ermeniler vasıtasile (Cemal) ile gizli müzakerata girişmek lâzımdır. Eğer (Cemal) Almanları kovmağa ve İstanbul hükûmetini devirmeğe muvaffak olamazsa ve hatta Osmanlı imparatorluğunda bir şuriş ve fesat çıkarmak hususu bile faideden hali olmiyacaktır.

Mahrem bir surette hariciye nazırına izahı keyfiyet edilerek müstacelen telgraf vermenizi rica ederim.

Sazanof

İtilâf devletleri arasında cereyan eden muhabere suretlerine göre bir aralık bu proje hemen tatbik sahasına geçiyor gibi bir manzara alıyor. Fakat iptida Ermeni, sonra Ermeni-Rus projesi şeklini alan bu teşebbüs bir taraftan Fransızları, diğer taraftan ermenileri kuşkulandırıyor. Fransızların kuşkulanmasına sebep İstanbul ve Boğazları Rusya hesabına alan projenin Fransızlar tarafından göz konmuş olan Suriyeyi Cemal paşaya vermesidir. Burada Fransız hukukunu istedikleri şekilde nazarı dikkate almamasıdır. Diğer taraftan bu zamanlarda İngilizler Şerif Hüseyin ile münasebete girişmişlerdir. Şerif Hüseyini İstanbul hükûmeti aleyhine isyan

berbat bulmuştu. Mevcut perişan kuvvetleri mehmaemkân tensik ettirmiş, bir taraftan da Rayak istasyonunu kâmilen ateşe verdirmişti. Fakat orduda zabıt ve rabıt okadar zail olmuştu ki Mustafa kemal paşadan emir alan bir kumandan bile "Baalbek,e gideceği yerde İstanbula geçmişti.

Gazi hatıratında buyuruyor ki:

"O akşam bende teyakkuz hasıl oldu: Bütün cephelerde ve bütün kuvvetler üzerinde emir ve kumanda kalmamıştır. Adeta delice bir emir verdim; bu emrin esaslı noktaları şunlardır: "Şamda bulunan bütün kuvvetler benim orada bıraktığım İsmet beyin (Başvekil İsmet paşa) emri altında, Rayak havalisindeki kuvvetler Ali Fuat paşa kumandası altında şimale hareket edeceklerdir.,,

Emrin bir suretini bütün kuvvetlerin kumandanıolan Leyman Fon Sanders Paşaya berayı malûmat gönderdim. Aleyhimde bir isyan o muş.

— Bu adam kimdir ve ne yapıyor?

Ben zaten buna intizar ediyordum. Yaptığım işin mana ve mahiyetini izah edeceğimden emin olarak Rayak istasyonunu yaktıktan sonra, ertesi gün yerli ehalinin ateşleri içinde (Baalbek) e geldim. Baalbekte beni bekliyen kolordu kumandanı Ali Fuat paşaya, şimale harekete dair olan emrin ifasına devam olunmak lâzım geldiğini

hesinde olduğu gibi uzun müddet tevkif o'unabilirdi. Kudüsü işgal etmedikçe de düşman Maan taraflarındaki garp cephesile tabiyece tevhidi harekâta muktedir olamazdı. Bütün bu fevait Kudüsün sukutile altüst oldu.

Gerçi Kudüsün tarzı sukutu, usul tabiyesinin sakameti Fankenhaynin Yıldırım grupu kumandanlığından kaldırılmasını intaç etmiş ve benim İstanbula muvasalatımdan on gün sonra bu meşum adam dahi İstanbul'a gelmişse de bu tedbir her halde pek geç kalmıştı.

Hiç lâyik o'madığı bir âkıbeti feciaya düçar olan zavallı Filistin cephesi ondan sonra münhasıran Cevat paşa, Mustafa Kemal paşa, Fevzi paşa, Ali Fuat paşa, Rafet Bey, sabık erkânı harbiye reisim Ali Fuat Bey, süvari miralayı Esat Bey ve saire gibi Türklüğün medarı iftiharı olan ve her biri bu harbi umumi esnasında Osmanlı imparatorluğunun iadei şeref ve ikbali uğrunda harikalar icat etmiş bulunan Türk oğlu Türk kumandanları himmet ve cengâverlikleri sayesinde daha sekiz dokuz ay ayni hattı muhafaza ve bir aralık Ummana kadar ilerlemiş olan İngiliz süvarisini tarümar etmiye muvaffak olmuşsa da her halde grup kumandanlığı tarafından bir hüsnü idareye mazhar olamamıştı. Fankenhayni istihlâf eden müşir Leyman Fon Sanders paşa gerçi hu'üsu niyet sahibi bir zat

ikinci günü İstanbula müteveccihen Şamdan hareket ettim.

Gene tekrar ediyorum ki Kudüsün sukutu mesuliyeti münhasıran Fankenhayn paşaya racidir. Kudüsü takyiye için elinde kâfi kuvveti olmadığını kat'iyen iddia edemez. Zira Kudüs bir öksüz çocuk garipliğile kenbi zayıf kuvvetine terkedildiği sırada Fankenhayn cenapları tulü keremle dağlar arasında mukabil taarruzlar icrası suretile çocuk oyuncağı tarzında bazı hareketler yapıyor ve yorgunluktan canı çıkmış olan zavallı Türk askerini nahak yere öldürüyordu. Bizim o zamanki vaziyetimiz ise Kudüsü sol cenahımız ilerisinde bir noktai istinat gibi kuvvetle tutarak dağlarla deniz arasında kat'i ve pek müstahkem bir hattı müdafaa işgal etmeyi ve müdafaai kat'iye halinde kalmayı istilzam ediyordu.

Kudüsü üç senedenberi ben pek güzel tahkim etmiş ve o pek taşlık olan arazi dahilinde lâğımlarla kayaları tahrip ederek bir hattan ibaret siperler ve tepçu mevzilerile mahfuz mahaller vücuda getirmiştim. Böyle bir mevzii müstahkem sol cenahımız müntehasında bulundukça düşman bu mevzie arkasını vererek asıl ordunun dağlık aksamından yanlarını çevirmiye cür'et edemezdi. O halde daima ve kuvvetle denize istinat etmesi lâzım gelen sağ cenahımıza karşı tevcih edeceği taarruzlar Gazze-Birüssebi cep-

tekrar ederek Trenle Leymanfonsandersin bulunduğu Humusa vasıl oldum. Gece idi. Çok samimi bir lisanla Leyman Fon Sanderse, bu vaz'iyet karşısında verilmesi lâzım gelen kararın bundan ibaret olduğunu izah ettim. Leyman fon Sanderes çok âlicenabane bir tarzda:

— Karar budur, dedi. Fakat ben nihayet bir ecnebiyim. Bu kararı veremem. Bunu ancak memleketin sahipleri verebilir.

O halde, dedim: karar tatbik o unacaktır.

Cevap verdi:

— Yalnız rica ederim, benim Erkânı harbiye reisini de ikna edermisiniz?

Leymanfonsandersin Erkânı harbiye reisi Kâzım paşa (Diyarıbekirli) idi. Kâzım paşa hasta idi. Leymanfonsanders ile beraber onun yattığı odaya gittik. Söylenmesi icap eden şeyleri anlattım. Kâzım paşa derhal Leymanfonsandersle beraber, benimle hemfikir oldular. Benim ameli kararım şu idi: (Ortada kalan yedinci ordu unvan ve bir çok enkaz!.. Bunları Halepte, Suriyenin müntehayı şimalisinde toplamak, ondan sonra yeni karar almak.) Ve bunu bizzat ben yapacaktım. Leyman Fon Sanders müteselli bir vaziyette bu teklifimi kabul etti.

— Bahsettiğim kuvvetleri Halepte topladım. En ilerde bıraktığım kumandan fırka kumandanı Kâzım bey idi. (Şimdi Kâzım paşa) ordumun kolordu kumandanları İsmet ve Fuat paşalardı.

Halepte, mütemadi yorgunluklar sebebile

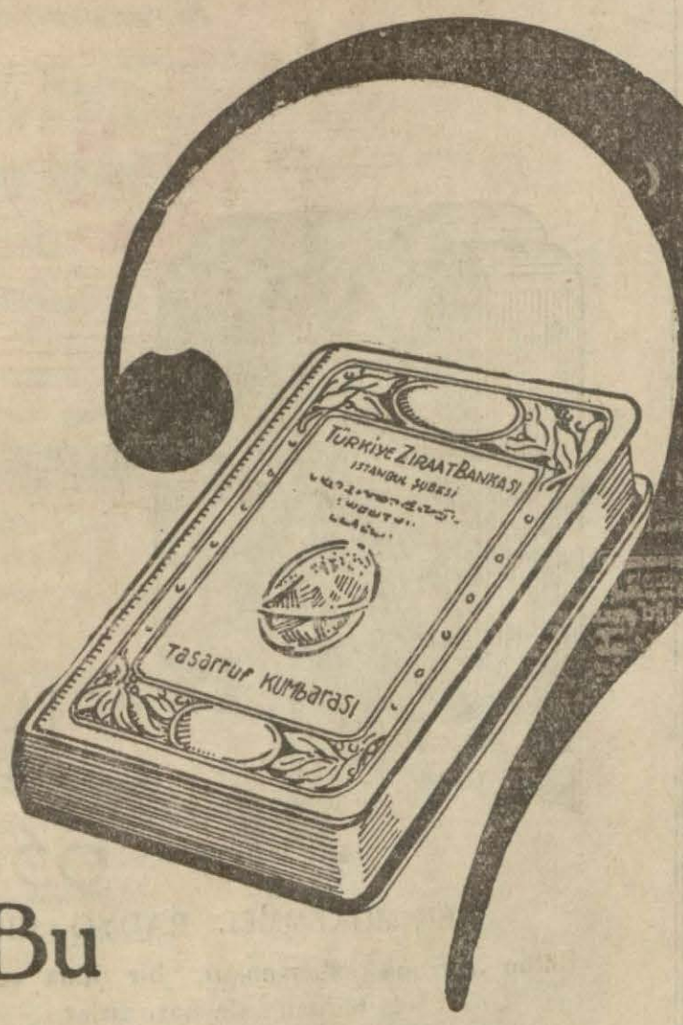

Bu

Nedir?

Çocuklara mahsus

HAYAT KITABI

Ziraat Bankası

NIN

Hayat - Kumbarası

ASKERÎ FABRİKALAR ilânları

21 kalem tethin yağlarının şartnamesindeki tadilât: 11-2-933 tarihinde pazarlıkla ihalesi yapılacağı evvelce ilân edilen yukardaki yağların miktarları aynen baki kalmak şartile teslim mahalleri berveçhizir tadil edilmiştir. Alâkadaranın malûmu olmak üzere ilân olunur. (329)

		Merkez AnB.	Mrm. Fb.	Istanbul Yol.
45	No. yağ	1320	380	30
19	„ „	1800	700	2000

* * *

6 Ton petrol
31 „ Mahrukat benzini
3 „ Tathirat benzini
23 Kalem resim malzemesi
Poligon malzemesi
100 ton Oleum
1,5 „ Granül
Elek motorlar
Iğne ve iplik ve saraç malzesi (Takazdan istisna kararı alınacaktır.)
Vesaiti nakliye marka yağları
Kup vidaları
Mukavvalar
Ateş tuğla ve harcı (Fennî şartnamesi hazırlanacak)
100 ton dolomit (Gümrükten muafiyet kararı alınacaktır.)
30 ton mağnezit

Yukarda yazılı malzeme bu sene içinde satın alınabilmek için hizalarında yazılan esbabın temini lâzım gelmektedir. Bunlar temin edildiği takdirde mezkûr malzeme kısa bir ilânla pazarlıkla alınacaktır. Bu gibi işle alâkadar olan firmaların daha evvel Fen şubesine müracaatla evsaf ve şeraiti fenniyeleri hakkında izahat alarak şimdiden hazırlanmaları. (330)

Istanbul Belediyesi ilânları

Balıkhaneye getirilip müzayede ile esnafa satılan balıklara ait Duhuliye resminin badema balıkları avlıyanlardan, yahut onların namına hareket eden kabzımallardan tahsiline ve keza Dalyan sahiplerinin bilâvasıta Balıkhaneye sevkedilip müzayede ile sattıkları balıklara ait resmin de kendilerinden alınmasına Daimî encümence karar verilmiştir. Keyfiyet alâkadarana ilân olunur. (336)

Istanbul Posta T. T. Başmüdürlüğünden:

Istanbul postahanesinde yaptırılacak takriben üç bin liralık masa, dolap ve sairenin imaline talip olanların 24 K. sani 933 salı günü saat on beşte başmüdiriyet kalemine müracaatları ilân olunur. (326)

Doktorlar

Doktor — Operatör
Ahmet Asım
Doğum ve kadın hastalıkları birinci sınıf mütehassısı Muayene: 10 — 12 Ortaköy, Şifa yurdu, 15 — 18 Beyoğlu, İstiklâl caddesi No. 193 (Opera sineması karşısı) Telefon: 41960 — 4,2221

Doktor
Balıkçıyan
Muayenehanesi: Beyoğlu Mektep Sokak No. 17
Telefon: 3626 Beyoğlu

Doktor
Cevat N. Zekâi
Sinir mütehassısı
Cuma ve pazardan maada günlerde saat 3 ten 6 ya kadar hasta kabul olunur. Muayenehanesini Babıâli karşısında Ankara caddesi No. 47. ye tevsian naklet-miştir. Telefon muayene: 23469 Ikametgâh: 60740

Operatör - ürolog doktor
Mehmet Ali
İdrar yolları hastalıkları mütehassısı Eminönü (Sabık Karakaş) hanına nakletmiştir. Cumadan maada her gün hastalarını kabul ve tedavi eder.

Doktor
Hafız Cemal
Dahilî hastalıklar mütehassısı
Divanyolu No. 118 Telefon: 222398

Göz hekimi doktor
Süleyman Şükrü
Birinci sınıf mütehassıs
Babıâli (Ankara Caddesi Numara 60)

Diş doktoru
Mustafa Zeki
Muayenehane: Üsküdar Atlamataşı No. 53

Diş tabibi
Zeki Nuri
Her gün hasta kabul edilir. Her nevi diş rahatsızlığı tedavi olunur. Muayenehane: Üsküdar Ahçıbaşı Mektep sokak No. 50

Deniz Levazım Satınalma Komisyonundan:

2250 metre (850) kilo Salmastra: Açık münakasası 1-Şubat-933 çarşamba günü saat 14 te

Yukarda miktarı yazılı Salmastranın açık münakasası hizasındaki günü ve saatte yapılacağından şartnamesini görmek istiyenlerin her gün ve mezkûr salmastraları vermeğe talip olacakların da münakasa gün ve saatte muvakkat teminat makbuzlarile birlikte Kasımpaşa'da Deniz Levazım Satınalma komisyonuna müracaatları. (102)

Istanbul icrası Birinci iflâs memurluğundan:

Müflis, Terzi Davit Brezine ve Davit Kaminiski Şirketi ile şürekâya ait iflâs masasınca tanzim olunan alacaklılar sıra defteridir

Kayit	Alacaklının isim ve hüviyeti	talep olunan	kabul olunan	S.	Ret olunan	esbabı ret
1	Hikmet Ziya B. Avu.	350,10	350,10	6		
2	Galatasaray maliye tahsil şubesi	130,26	130,26	5		
3	Leo Donalt vekili Mercan ef.	684,00	684,00	6		
4	Yahni vekili isak Sagis ef.	1782,47	532,47	1	1250,00	Evrakı subu-
		2946,83	1696,83		1250	tiyesiolmadığından

Beyoğlunda istiklâl caddesinde 443 No. lu dükkânda terzilikle iştigal ederken iflâsı ilân olunan Davit Brezine ve Davit Kaminiski şirketi ile şürekâ masasına müracaat eden 4 alacaklı 2946 lira 40 kuruş kayit ve kabul talebinde bulunmuşlardır. Yapılan tetkikatta talep edilen mebaliğden 1696 lira 40 kuruş her birinin hizalarında gösterilen sıralarda kabul edilmiştir. Neticeyi havi tanzim olunan işbu sıra defteri memuriyetimize bırakılmış ve alacaklılara birer nüsha irsal edilmiş olduğu ve alacakları kabul edilenlerin Şubatın 19 uncu pazar günü saat 13 de icrası mukarrer ikinci toplanmada hazır bulunmaları lüzumu ilân olunur ef.

Sultanahmet Birinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Müddei Sami Cazım Beyin müddealeyhima Sirkecide Paris otelinde mukim Alişan zade Hamdi beyle Çarmıklı zade Hakkı Bey aleyhlerine ikame eylediği 300 lira alacak davası üzerine müddealeyhlerin 16/1/933 tarihinde icra kılınacak muhakemede hazır bulunmalarına dair tastir ve irsal kılınan celpname zahrına mumaileyhimanın mezkûr oteli terkle semti meçhule gittiklerini havi mahalle heyeti ihtiyariyesi tarafından verilen meşruhatı mübaşir tarafından dahi tasdik kılınmakla ilânen tebligat ifasına karar verilmekle yevmi muhakeme olarak tayin kılınan 16/2/933 tarihine müsadif perşembe günü saat on dörtte mahkemede hazır bulunmadıkları takdirde gıyaben muhakeme icra kılınacağı ilân olunur.

İstanbul Asliye Üçüncü Hukuk mahkemesinden:

Hadiye nam diğer Adiye Hanımın kocası Kâmil Ef. aleyhine terk sebebile açtığı boşanma davasının icra kılınan tahkikat ve muhakemesi neticesinde: mumaileyh, Kâmil Efendinin bilâ sebep hanei zevciyeti terkeylediği alelûsul sabit olmuş ve mahkemece yapılan kanuni ihtar dahi semeresiz kalmış olduğundan K. M.nin 132 ve 138 inci maddelerine tevfikan boşanmalarına ve masarifi muhakemenin müddaaleyhe tahmiline dair sadir olan 11/1/933 tarih ve 1487 No.lü ilâm mumaileyhin ikametgâhı meçhul olması hasebile ilân suretile tebliği bittensip ilâmın bir sureti de tebliğ makamına kaim olmak üzere mahkeme divanhanesine asılmış olmakla ilân olunur.

Hasan zeytin yağile, Hasan kolonyasile ve Hasan kremile yapılmış

HASAN
SABUNLARI

birer şaheserdir. Halis limon çiçeklerinin ve hakikî, tabiî yaseminin ve Isparta güllerinin insana hayat ve ruh veren kokularını cami olup cildi yumuşatır. Bilhassa nermin ve nazik ciltli kadınlar ile çocuklara şayanı tavsiyedir. Avrupanın terkibi meçhul yağlarından yapılmış sabunlardan tevekki ediniz. Veche ve cilde taravet ve letafet bahşeden zeytin yağlı ve Gliserinli Hasan sabunlarından istimal ediniz.

Hasan ecza deposu

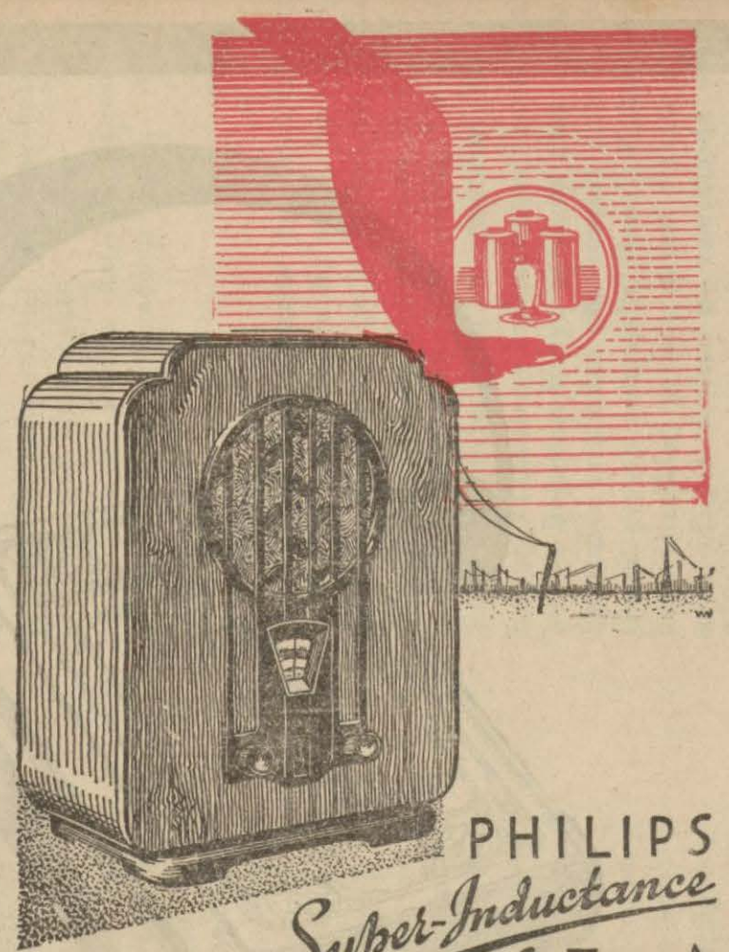

PHILIPS
Super-Inductance
630 A

EN MÜKEMMEL RADYO CIHAZI

Bütün Avrupa istasyonları, bir itina ve mevsukiyeti mutlaka ile hazırdırlar.

RADYO MERAKLILARI YALNIZ;

Süperindüktans - Mikrometrik'li

PHILIPS 630 A

cihazlarını ararlar.

Ucuz: Güzel

Bayramlıklarınızı
Bayram Hediyelerinizi

Yerli Mallar
Pazarından alınız

Kravat, gömlek, mendil, cüzdan, hazır elbise, kadın çantası, kadın ve erkek çorapları, eldiven, şapka, kundura, ıtrıyat ilâ... ilâ...

Her ne isterseniz bulursunuz

Zarif — İstanbul : Bahçekapı, Beyoğlu : Istiklâl caddesi — Sağlam

En hoşa gidecek
Bayram hediyesi

Besler

Fabrikası toptan fiatına sattığı çikolata ve bisküitleridir

Fabrikası: Bahçekapı'da Topkapı tramvayları durak yerinde

Ankara'nın en büyük Kıtap, gazete ve Kırtasiye mağazası

AKBA

Kıtap evi ve kırtasiyecilik
Anafartalar caddesi
Telefon : 3377

Her lisanda gazete mecmua ve kitap

Her nevi kırtasiye eşyası ve mektep levazımı

Her türlü Fotoğraf levazımı - makineler ve amatör işleri

Etem Pertev ıtriyatı

Kütahya çinileri

Beyoğlu'nda

HAYDEN

MAGAZALARINDA

15 Kânunusani ilâ 15 Şubat 933

MEVSİM SONU

münasebetile

Büyük SATIŞ

Bütün Dairelerde Fevkalâde Tenzilât

Emsalsiz Fiatlar

istifade ediniz

Devlet Demiryolları ilânları

Idaremizde istimal edilmiyen lüzumsuz ve (151) kaleme bağlı olan otomobil parçaları, boş çimento çuvalları, hurda bez ve çuvallar, kopye presleri, küçük kıt'ada oksijen tüpleri, muhtelif mutfak ve ev eşyası ve saire bilmüzayede satılacaktır.

Müzayede 9-2-933 tarihine müsadif perşembe günü saat 9 da başlıyacaktır. Talip olanların, satılık eşya hakkındaki müfredat listelerinden tedarik etmek üzere her gün Haydarpaşa mağazasına müracaat edebilecekleri ve muayyen günde müzayedeye iştirâkleri ilân olunur. (332)

Haydarpaşada Rıhtım erazisi dahilindeki ahçı barakası alenî müzayede ile ve bir sene müddetle kiraya verilecektir.

Müzayede 31-1-933 tarihine müsadif salı günü saat 15 te Haydarpaşa işletme Müfettişliğinde yapılacaktır.

Bu hususta fazla malûmat almak istiyenler Haydarpaşa gar Müdürlüğüne müracaatla buna müteallik şartnamelere 15 kuruşluk pul yapıştırıp imza ederek almaları ve maktuan (150) lira teminat akçesile müzayede günü işletme Müfettişliğinde hazır bulunmaları lâzımdır. (292)

Haydarpaşa gar büfesi ile büfeye ait gar dahilindeki simitçi ve gazeteci arabaları alenî müzayede ile ve bir sene müddetle kiraya verilecektir.

Müzayede 31-1-933 tarihine müsadif salı günü saat 15 te Haydarpaşa işletme Müfettişliğinde yapılacaktır.

Bu hususta fazla malûmat almak istiyenler Haydarpaşa gar Müdürlüğüne müracaatla buna müteallik şartnamelere 15 kuruşluk pul yapıştırıp imza ederek almaları ve maktuan (200) lira teminat akçesile müzayede günü işletme Müfettişliğinde hazır bulunmaları lâzımdır. (293)

Irmak - Çankırı ve Arifiye - Adapazarı şube hatları da dahil olduğu halde, Samsun - Sıvas - Haydarpaşa hattı üzerindeki her hangi ir istasiyondan yine bu kısımler üzerinde bulunup 924 kilometreden fazla mesafede olan diğer bir istasiyona doğru bilet alacak yolculara 21 ikinci kânun 933 tarihinden itibaren tenzilli ve maktu ücretli bir tarife tatbik olunacaktır. Bu tarifedeki maktu ücretler, nakliye ve damga resimlerile birlikte seyyanen birinci sınıf için -4128- dört bin yüz yirmi sekiz, ikinci sınıf için -2981- iki bin dokuz yüz seksen bir ve üçüncü sınıf için de 1893 bin sekiz yüz doksan üç kuruştur.

Meselâ: (1) Haydarpaşadan Kayseriye, Sıvasa, Zileye, Turhala, Amasyaya ve Samsuna veya mütekabilen bu istasiyonlardan Haydarpaşaya;

(2) Samsundan Çankırıya, Ankaraya, Eskişehire, Adapazarına, Izmite ve Haydarpaşaya ve mütekabilen bu istasiyonlardan Samsuna gidenler bu tarifedeki ücretlerle seyahat edeceklerdir. Yarım bilete tabi cocuklardan bu ücretlerin yarısı alınacaktır.

Fazla tafsilât için istasiyonlarımız gişelerine müracaat edilmesi ilân olunur. (273)

Askerî Fabrikalar ilânları

400 Ton Lavemarin kömürü
187 „ gaz koku

Yukardaki malzemenin alenî münakasa suretile 13-2-933 tarihinde saat on dörtte ihalesi yapılacaktır. Taliplerin şartname için her gün öğleden sonra; münakasaya girmek için de o gün teminat ile müracaatları. (247)

C. H. F. Kâtibiumumiliğinden:

Kurultay kararı ile infisah ederek hak ve vecibeleri C. H. Fırkasına intikal eden Türk Ocaklarının bir takım borçları da Fırkamıza intikal etmişti; Bu borçları ödemek için Fırkaya geçen bazı binalar satılmaktadır. Şimdiye kadar bu yoldan elde edilen para ile borçlardan ancak yüz liraya kadar - yüz lira hariç - olanlarının ödenmesi imkânı hasıl olmuş ve buna karar verilmiştir. Tediye cetvelleri hazırdır. Şu halde münfesih ocaklardan yüz liraya kadar alacağı olanların Ankara'da Cumhuriyet Halk Fırkası merkezindeki tasfiye encümenine müracaat etmeleri rica olunur. (191)

SAHİBİ: MEHMET ASIM
Umumi Neşriyat Müdürü: FİKRET ADİL
VAKIT MATBAASI — ISTANBUL

Bayram Şekerlerinizi
MEŞHUR
Hacı Bekir
Ticarethanelerinden alınız.

Bayramlık Hediye

2 liraya ipekli salon yastıkları. 1 liraya kuş tüyü yastıkları. Istanbulda Çakmakçılar sandalyecilerde Bali zade kuş tüyü fabrikasında yorgan, şilte, baş yastıkları ve çocuk yataklarında bayrama kadar yüzde yirmi tenzilât vardır. Kuş tüyüne mahsus kumaşlar da vardır. Tel: 23027

KARYOLA ve madenî eşya fabrikası **12 1/2 liraya** Lâke karyola

Sirkeci Ebüssuut caddesi Tel. 22652

Çocuk, Kesme, Kemerli, Amerikan sistemi çelik yaylı, beyaz lâke ve muhtelif renklerde karyolalar hastane ameliyat odaları malzemeleri ucuz fiatla satılır Her türlü ölçüye göre sipariş dahi kabul edilir. Fabrikada ve Eminönü. **Selânik Bonmarşesi ve Yerli Mallar Pazarında** da aynı fiatla satılır

İstanbul ikinci icra memurluğundan:

Mahcuz paraya çevrilmesi mukarrer motör ve saire 31/1/933 tarihine müsadif Salı günü saat dokuzdan itibaren Galatada Mahmudiye caddesinde Kuyumcu hanında açık arttırma suretile satılacağından taliplerin aynı gün ve saatte mahallinde hazır bulunan memuruna müracaatları ilân olunur (6386).

İstanbul Altıncı icra memurluğundan:

Bir borçtan dolayı mahcuz ve paraya çevrilmesi mukarrer 10 top Fanilâ kumaş açık arttırma suretile 26/1/933 tarihine müsadif Perşembe günü saat 10 — 12 kadar Kadıköy Altıyol ağzında Haçik Dilberyan Efendinin dükkânında satılacağından talip olanların mahallinde hazır bulunacak memuruna müracaatları ilân olunur efendim (6398).